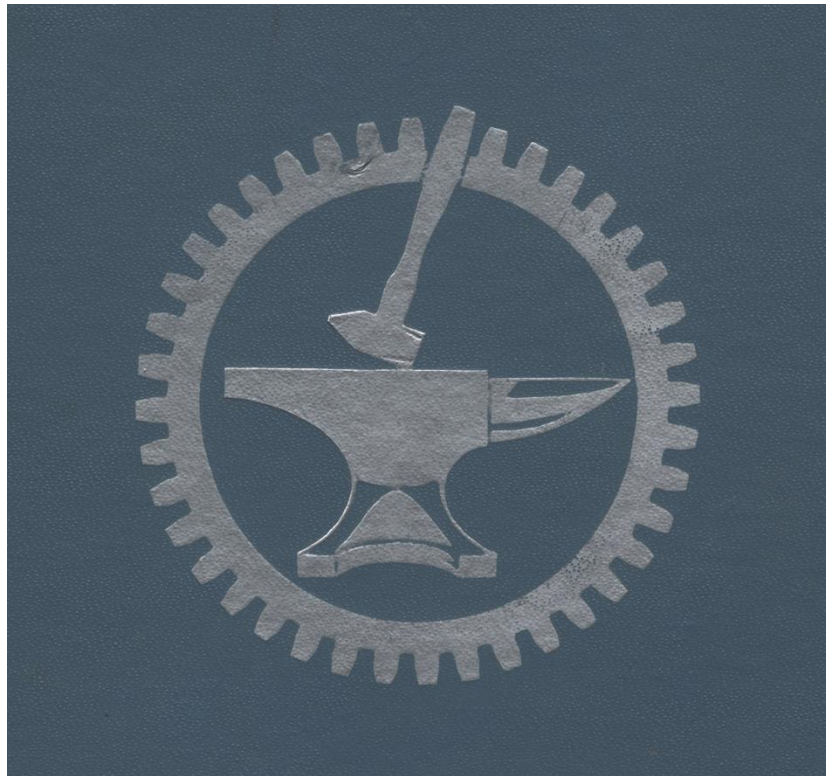

Tvis Lokalhistorie.

SMEDENE I TVIS SOGN

1904 – 2018

Forord

De fleste små landsbyer og sogne har eller har haft en landbysmedje. Dette er også tilfældet for Tvis Sogn. Her har der igennem en periode været hele tre landsbysmedjer (plus det løse). Disse tre smedjer danner baggrunden for denne lokalhistoriske beretning.

En lokalhistorisk beretning tager afsæt i de kilder der er til rådighed. Det er ikke så svært hvis man fortsat kan tale med smeden, men når det handler om de smede der er faldet bort, er man afhængig af et eventuelt eksisterende kildemateriale. I denne beretning er der anvendt personlige interview, personligt arkivmateriale, tingbogsoplysninger, kirkebøger, Tvis Bogen og avisudklip fra Lokalhistorisk Arkiv. Herudover er suppleret med aktuelle fotografier af personer og steder der har en relation til smedjerne i Tvis Sogn.

Selv om alle de oplysninger der er anvendt har afsæt i en af ovenstående kilder, vil der uden tvivl være oplysninger som kan være forkerte eller som kan give anledning til tvivl eller yderligere spørgsmål. Enhver rettelse og ethvert spørgsmål, vil blive modtaget med tak. I disse elektroniske tider vil det være muligt løbende at foretage rettelser eller tilføjelser.

Det kildemateriale der har været til rådighed for denne beretnings enkelte dele, har været meget forskelligt. I enkelte tilfælde har der stort set ikke eksisteret dokumenter eller billeder. I andre tilfælde har materialet været så overvældende, at kun en mindre del har fundet plads i beretningen.

Mange personer har bidraget til denne lokalhistoriske beretning. En tak skal lyde til smedemester Hans Hansen, smedemester Kitte Knudsen, smedemester John Thomsen, smedemester Henry Lundager Pedersen, smedemester Carsten Johansen, smedemester Johannes Thomsen og smedemester Kristian Nielsen.

Herudover skal lyde en tak til Birgit Bech, Vagn Erik Nielsen, Jens Majgaard, Jacob Halgaard, og Niels Halgaard for lån af kildemateriale. En speciel tak skal rettes til Verner Ålbæk Nissen der har taget sig tid til at drøfte landbrugets strukturudvikling og den rette brug af maskiner i landbruget.

Afslutningsvist skal lyde en stor tak til Bent Bak, for opfordringen og udfordringen, for IT-bistand og for mange værdifulde oplysninger og billeder. En tilsvarende tak skal lyde til vores datter Ane, for IT bistand og udvist tålmodighed overfor dine forældres manglende IT kyndighed og til vores datter Mette Marie for en afsluttende korrekturlæsning.

Tvis, december 2018.
Mai Møller Pedersen og Svend Svendsen

Smedene i Tvis Sogn.

Forord	3
Bilag 1 – Smedene i Tvis Sogn 1904 - 2018.....	9
Bilag 2 – Kort over Tvis Sogn	10
Første del	11
Træk af landsbysmedens historie.....	11
Landsbysmedens historie	12
Landsbysmeden opstår	13
Strukturændringer i landbruget.....	16
Udviklingen i smedeerhvervet.....	17
Smedeuddannelsen	20
Landsbysmeden som maskinhandler	22
Lokal udvikling af smedeerhvervet.....	24
Referencer:.....	24
Anden del	25
H. Hansen Smede- og Maskinforretning 1939 – 1986	25
Smedemester Harald Hansen (1914 – 1996).....	26
Etablering af smedeforretning.....	27
Smedeforretningen flyttes til "Værket"	29
Smedens arbejdsopgaver	30
Kassebog og regnskab	31
Uddannelse af lærlinge.....	34
Arbejdstid og ferie.....	34
Opgaveændringer med flere VVS-opgaver	34
Fritidsinteresser	38
Smedemester Hans Hansen (1945 -).....	42
Referencer:.....	46
Tredje del	47
Halgaard Smedje 1933-2011.....	47
Smeden i Halgaard	48
Ejnar Richardt Knudsen (1906 – 1979)	49
Arbejdsopgaver	51
Regnskab.....	52
Ejnar Knudsen bliver syg.....	52

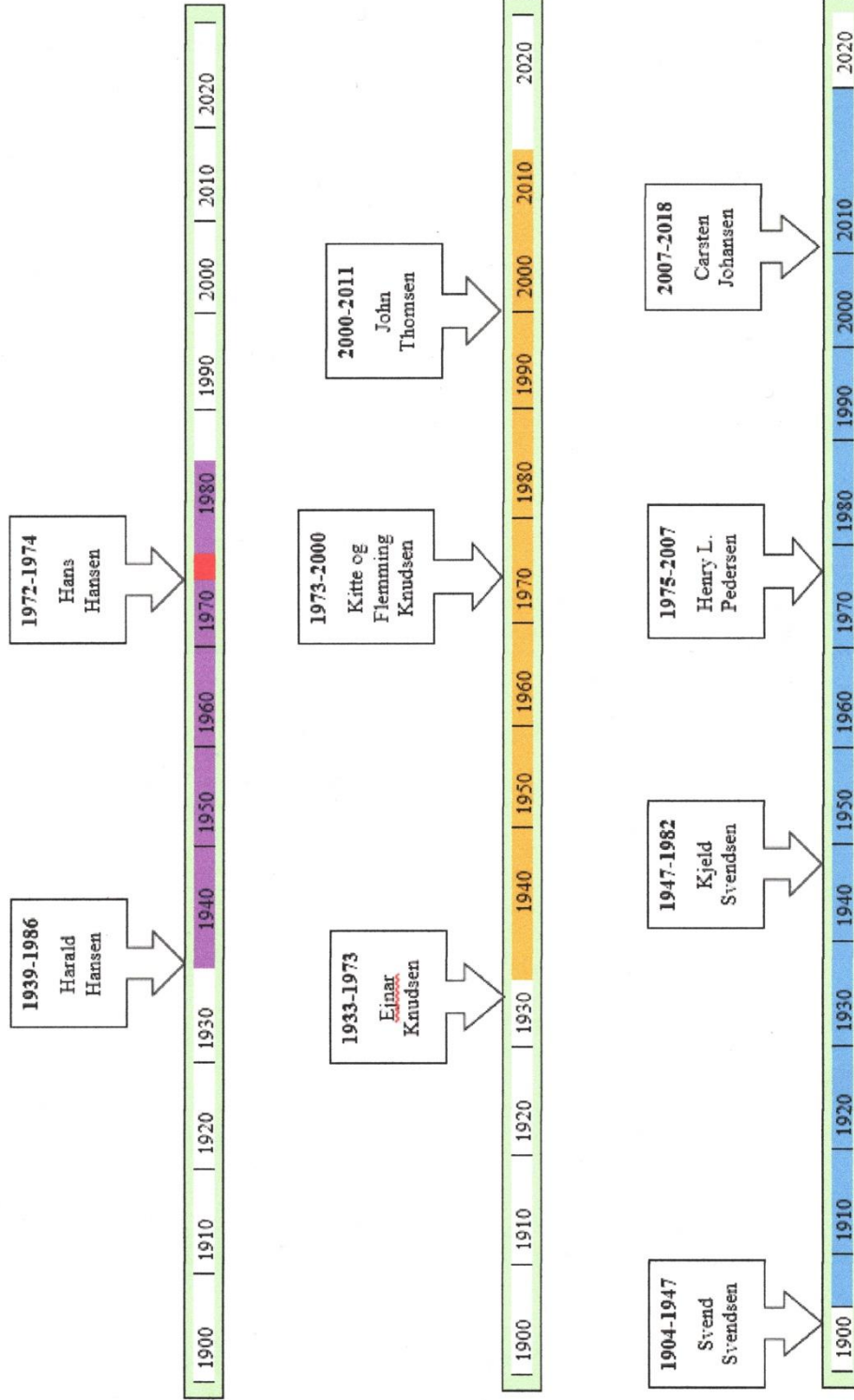
Ejnar Knudsen dør	53
Flemming Knudsen (1937 - 2005)	55
Kitte Knudsen (1939 -).....	55
Flemming Knudsen overtager Halgaard Smedje.....	56
Flemming Knudsen autoriseret som VVS-installatør	57
Flemming Knudsen får ny lærling og ny kompagnon	57
Medarbejdere.....	61
Regnskabs og kontoropgaver	62
To må man være	63
Fritidsinteresser	64
John Thomsen: (1964 -).....	72
John Thomsen overtager Halgaard Smedje.....	73
Fritidsinteresser	79
Halgaard Smedje ophører	80
Referencer:.....	81
Fjerde del	83
Tvis Smede- og Maskinforretning 1904 - 2018	83
Svend Svendsen (1884 - 1962)	84
Familien Svend Svendsen.....	87
Værkstedet flyttes til Hovedgaden 4.....	89
Fritidsinteresser:.....	91
Arbejdsopgaver	92
Maskintilsyn	92
Anvendelse af elektromotorer	99
Selvbinderen	103
Efteruddannelse af smede.....	107
Kassebog.....	108
Anvendelsen af veksler	109
Ny smedeforretning i Tvis	111
Den sidste lærling fortæller.....	111
Generationsskifte	115
Cykelforretning	116
Guldbryllup og dødsfald	121
Referencer:.....	123
Femte del	125

Tvis Smede- og Maskinforretning 1904 - 2018	125
Kjeld Johan Svendsen (1914 – 1982)	126
Videreuddannelse	128
Generationsskifte	132
Der bygges nyt værksted	134
Gårdspladsen	140
Maskinsynsmand	146
Regnskab	150
Fritidsinteresser	154
Smedemesterforeningen	158
Kurser og udstillinger	162
Det årlige Ungskue	165
Ansættelse af lærlinge, svende og ung pige i huset	167
En smedelærling fortæller	172
Virksomhedsoverdragelse	180
Dødsfald	183
Medhjælpende hustru	184
.....	186
Referencer:	187
Sjette del	189
Tvis Smede- og Maskinforretning 1904 - 2018	189
Henry Lundager Pedersen (1943 -)	190
På vej til at blive smedemester	194
Tvis Smede- og Maskinforretning ApS	196
Samarbejdet frem imod overtagelse	197
Smedeforretning overtages	204
Smeden kan klare det hele	205
Medarbejdere	206
Medhjælpende hustru	209
En smedemester gør status	210
Fritidsinteresser	211
Smeden trapper ned	214
Familien	215
En trofast medarbejder takker af	216
Forretningen sælges	216

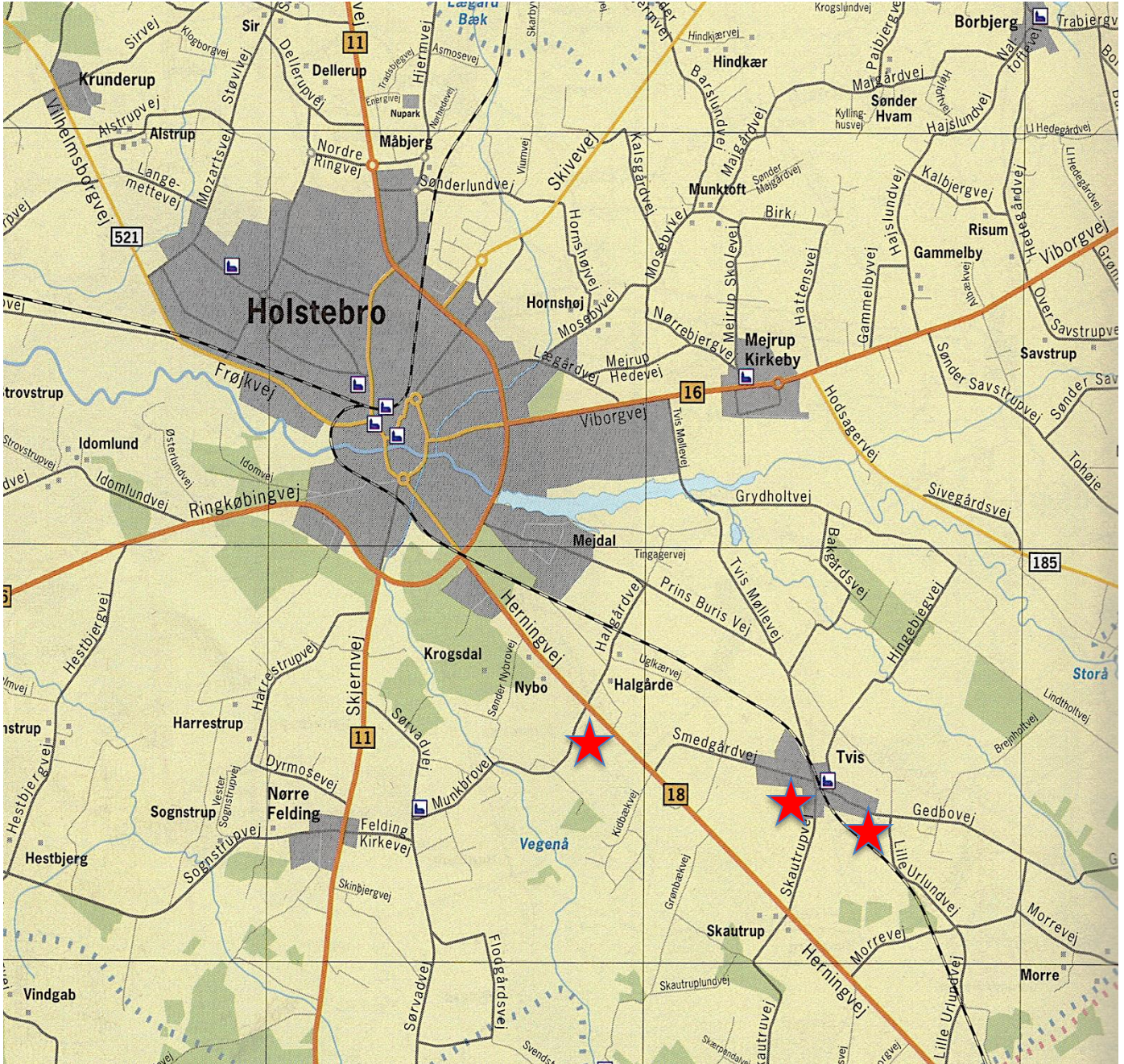
.....	217
.....	217
Nye udfordringer.....	218
Referencer:.....	220
Syvende del	221
Tvis Smede- og Maskinforretning 1904 - 2018.....	221
Carsten Birger Johansen (1968 -).....	222
Arbejdsopgaver.....	223
Cykelsmeden i Tvis.....	225
Maskinværkstedet.....	226
Delvis lukning af firmaet.....	229
Referencer:.....	230

Smedene i Tvis 1904 - 2018

Bilag 1

Bilag 2 – Kort over Tvis Sogn

Smedene i Tvis Sogn

Første del

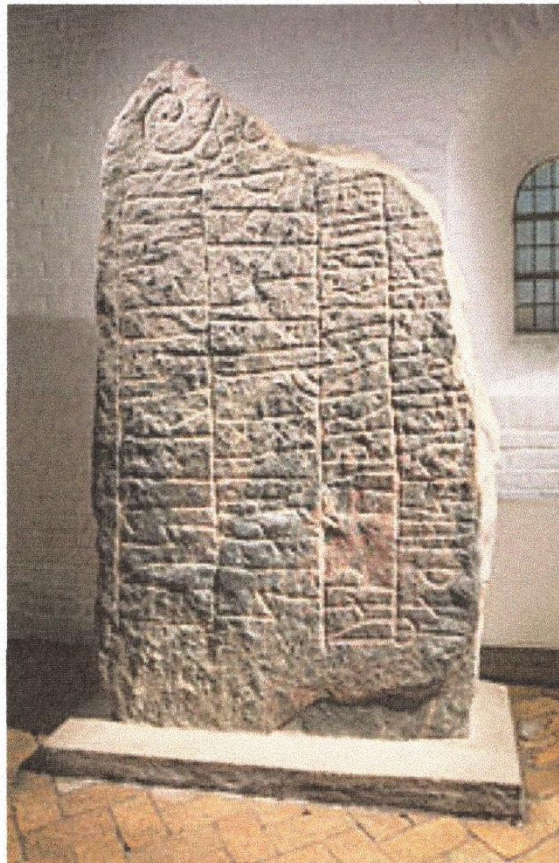
Træk af landsbysmedens historie

Landsbysmedens historie

Smeden er den håndværker man kan følge længst tilbage i tiden. Smeden er afbildet på svenske runesten, og smeden er, som den eneste håndværker, omtalt på danske runesten.

Kolind-stenen

Kolind-stenen har denne indskrift:

"Toste rejste denne sten efter Tue, som døde østpå, sin broder, Asveds smed".

Den her omtalte smed Tue, er ligeledes nævnt på to andre runesten i Danmark. Alle tre er fundet i det østlige Jylland. Stenene er rejst i perioden 970 – 1020, netop i den samme periode hvor de første større bysamfund, herunder Hedeby og Århus blev etableret.

Smeden, ofte i betydningen våbensmed, træffes som håndværker i de første bysamfund omkring år 900. Dette er sammenfaldende med de omtaler der er fundet på runestenene. I byerne var der behov for en tiltagende arbejdsdeling imellem forskellige håndværkere. Begrebet smed blev anvendt mere bredt end det er tilfældet i dag. Således var der træsmede (tømrer/snedkere), ølsmede (bryggere) og skosmede (skomagere).

Også opgaverne havde en anden karakter end dem vi i dag betragter som smedearbejde. Smeden kunne således trække tænder ud og årelade. Men det var primært arbejdet med det varme jern der gav smedearbejdet sin særlige karakter.

Efterhånden blev der i de større byer etableret forskellige håndværkerlav. Lavene blev etableret for at sikre medlemmernes faglige, økonomiske og sociale interesser, og lavet var også med til at sikre at konkurrencen ikke blev for stor imellem håndværkerne. Således regulerede lavene antallet af håndværkere der kunne etablere sig. Det blev flere gange forsøgt at nedlægge lavene for at sikre den frie etableringsret, men først i 1857 blev lavenes rettigheder ophævet.

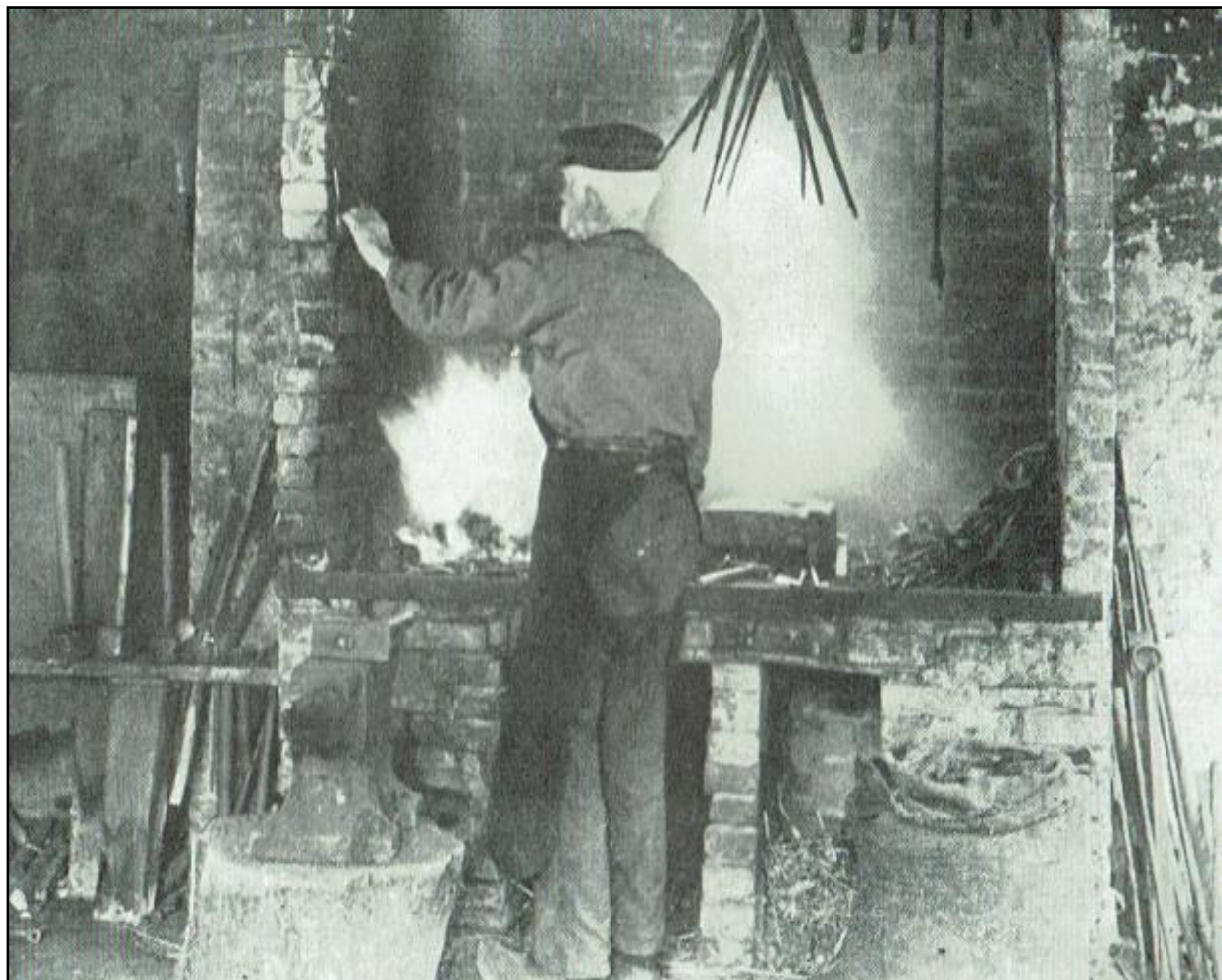
Landsbysmeden opstår

I landsbyerne blev der ikke oprettet lav. Her blev smeden ansat af en gruppe af gårdejere som havde brug for at få udført smedearbejde. Smeden fik stillet "egnede", ofte usle lokaler til rådighed, hertil udlagt et stykke jord (kaldet smedejorden) hvor han kunne dyrke sine egne afgrøder. Smeden havde ofte et par heste, køer, kvier og en flok høns, og smeden betalte ikke leje af jorden og den blev tilmed passet af bønderne. Som betaling var smeden forpligtet til at udføre en vis mængde arbejde gratis. Hvis der skulle udføres mere arbejde end det aftalte skulle gårdejerne betale en forud aftalt takst for arbejdets udførelse. Det blev kaldt at betale på ambolten, altså i rede penge. Til gengæld for aftalen var smeden beskyttet imod konkurrence, da andre smede ikke uden en særlig tilladelse kunne slå sig ned i landsbyen. En sådan tilladelse blev meget sjældent givet.

De smede der ikke fik ansættelse som landsbysmede blev enten ansat på de større herregårde eller blev praktiserende, hvilket betød at de drog rundt med en sæk på nakken og solgte forskelligt "smedetøj", såsom knive, uldsakse, hamre, knibtænger og lignende.

Når en bonde skulle have udført et arbejde hos landsbysmeden, det kunne være reparation af landbrugsmaskiner eller smedning af hestesko, var bonden forpligtet til at stille i smedjen med en hjælper. Det var oftest en af karlene

som måtte bistå smeden. Især krævede det gode kræfter at trække essens blæsebælg, men også ved smedning af hestesko og andre jernemner var det nyttigt at have en stærk mand til rådighed.

Smeden ved essen

Bonden skulle selv levere jern og brændsel. Ligeledes skulle bonden stille med mad og drikke til smeden så længe smeden arbejdede for ham. Smeden skulle som nævnt udføre reparationer uden betaling, men nye redskaber, f.eks. en harve eller plov, skulle der betales særskilt for. Landbrugsmaskinerne holdt længe på det tidspunkt!

En af de vigtigste og mest arbejdskrævende opgaver var fremstilling af hestesko og skoning af heste. Det arbejde skulle smeden også udføre gratis – imod at bonden leverede det nødvendige jern. De nedslidte sko beholdt smeden. De kunne bruges til at fremstille søm af.

Skoning af hest.

I landsbyen var smeden en person med en vis anseelse. Socialt rangerede han selvfølgelig under sine arbejdsgivere gårdmændene, men han stod over husmændene. Ved de lokale fester sad smeden og hans kone ofte ved hovedbordet.

Smeden var uundværlig. Smedjen var et midtpunkt. Alle havde ærinde der. Bønderne kom der jævnligt. Vogne og redskaber skulle holdes i orden og hestene skulle skos. Smeden lærte både mennesker og heste at kende.

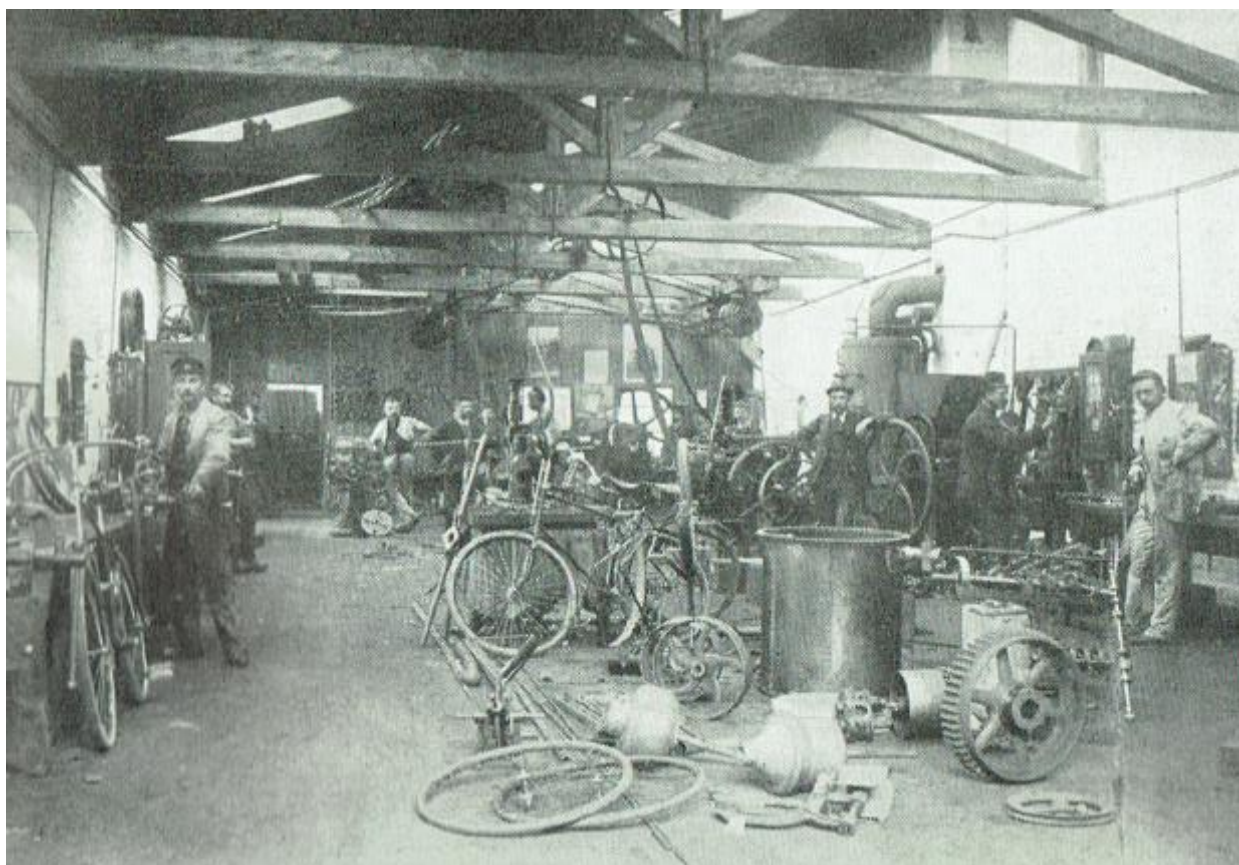
I visse egne i Vestjylland, de steder hvor gårdene ikke var samlet i landsbyer, men lå spredt som enkeltgårde, havde gårdmændene deres egen smedje. Denne var placeret lidt øst for gården. Placeringen blev valgt på grund af risikoen for brand. Smeden blev hentet når der var opgaver der skulle løses, og han boede og spiste hos gårdmanden så længe arbejdet varede.

I landsbyerne vedblev smeden at have en central placering. Indtil 1. verdenskrig var det gammelkendte opgaver der skulle løses selv om samfundsstrukturen ændrede sig. Det selvforsynende bondesamfund gik i opløsning, og for smeden betød det at smedejorden blev overtaget af bønderne, der så til gengæld begyndte at betale for det udførte arbejde. Selvom smeden derved blev en selvstændig håndværker som frit kunne vælge hvor han ville placere

sin virksomhed, ændrede opgaverne sig ikke væsentligt. Strukturændringen var overalt i Danmark faldet på plads omkring 1. verdenskrig.

Strukturændringer i landbruget

Der skete radikale ændringer. De fleste landsbyer fik deres eget andelsmejeri og de fleste større byer eget slagteri. Og nye befordringsmidler blev taget i anvendelse. Først cykler, derefter motorcykler og biler. Herved opstod der nye opgaver der skulle løses. Nogle smede blev til mekanikere eller etablerede fabrikker der lavede de nye befordringsmidler.

Nyetableret cykelværksted/-fabrik.

Mange af de smede der var i erhvervet op til 1. verdenskrig gjorde denne udvikling med. De tog til byerne og fik ansættelse på fabrikker. Andre valgte at blive i landsbyerne, og her tog udviklingen i landbruget også til. Mekaniseringen stillede stigende krav til både smeden og smedjen, og mange smede valgte at blev selvstændige. Tilpasningen gik forbavsende smertefrit. Den opfindsomme smed har altid eksisteret, og han så nogle nye muligheder i

erhvervet. Mange gange var han i stand til at opfinde ting, der måske nok allerede var opfundet i udlandet, men som var uundværlige for udviklingen i landbruget i Danmark.

Udviklingen i smedeerhvervet

I bogen *De danske jern- og metallerhverv* lader forfatteren Victor Andreasen en smed fra 1886 møde en smedemester fra 1936:

"Hvis en smedemester fra 1886 trådte ind i et moderne smedeværksted, ville han ikke tro sine egne øjne. Lad os følge ham på en rundgang i værkstedet. Smeden fra 1886, ville ikke tro, at der fandtes en smedje i et sådant pænt stort nyt hus med store høje vinduer. I hans tid var smeden altid at finde i byens ringeste hus.

Idet han træder ind i værkstedet, finder han en stor lys sal, højt til loftet, hvor der hænger en masse snore og skåle, hvorfra der spreder sig et stærkt lys ud over rummet. Hvor kommer dog alt det lys fra? Han lader blikket vandre ud over lokalet, hvor der står en masse underlige genstande. Han tror, han er gået forkert og vil gå igen, men så ser han ilden i essen. Den kender han, ligesom ambolten, selv om begge dele ser anderledes ud end i hans tid.

Ambolt på stub.

Mesteren af i dag (1936) kommer, han siger goddag og velkommen. Efter at de to har hilst på hinanden, smeden af 1886 og smeden af 1936, viser den sidste rundt. De går ind i smedjen. Det første, han skal se er jo essen. Hvad, siger han, hvor får I blæsten fra?. Her er jo ingen bælg og ingen til at trække den. Nej, siger 1936, det går på elektricitet. Jernet er hurtigt blevet varmt, og smeden tager det ud af essen, han skal smede en sko og går til "daskeren" med det, hvor det får sin behandling, også med rids- og lokmejsel. Åh jøsses, siger 1886, hvor er det nemt. Hvor har jeg ikke stået og slæbt i forhammeren i mange år! Hvordan kan I dog få den til at slå bare ved at træde på den lille tingest der. Jo siger 1936, det er elektriciteten der gør det muligt. Men, tilføjer han, vi smeder ikke mange sko mere, de bliver lavet på fabrik.

1886 ser en underlig indretning med store håndhjul og skruer, som der står en og drejer på; han har spændt et stykke varmt jern i. Hvad gør du der spørger 1886. Jeg stukker en hjulring; det her er en stuk- og svejsemaskine, svarer 1936.

1886 spørger: Laver I mange herskabsvogne? Hvor er jeres vognlager? Nej, nej, det er mange år siden svarer 1936. Nu kører folk i bil, ikke engang en arbejdsfjedervogn laver vi længere. Hvad er det så I laver spørger 1886? Ja, nu er vi ikke så mange grovsmede mere, og vi der er tilbage, hvad der er af reparationer og andet smedearbejde som passer for os, f.eks. bygningsarbejde, jernkonstruktioner, jernbjælkearbejde og lettere gitre. I må da lave en del murankre, spidsklammer, bolte, murhager og deslige spørger 1886. Næ, det er mange år siden. De laves nu på fabrik lyder svaret.

1886 ser en smed der står med en underlig indretning, fra hvis ene ende der står en kraftig flamme ud. Fra den anden ende går to gummislanger hen til to store stålflasker. Flammen styrer han med den ene hånd hen til samlingsledet på en hjulring og med den anden hånd fører han en tynd tråd til. Hvad er dog det han står og laver spørger 1886? Det er autogensvejsning og han svejser en hjulring. Åh jøses, siger 1886, er det at være smed?

Han går nu til klejnsmedjen. Det stærke lys fra et elektrisk svejseanlæg, skærer ham i øjnene. Han tror det er lyn og torden og er bange for at gå ind, gnisterne fra

smergelstenen gør det ikke bedre. Da han har sundet sig lidt tager han mod til sig. Han har jo fået at vide at det er elektricitet alt sammen. Under rundgangen i klejnsmedjen finder han stadig maskiner og hjælpeværktøj, han aldrig har set før: store og små boremaskiner, drejebænke gevindskærermaskiner, smergel- og polermaskiner. Men hvad der forbavser ham mest er spiralboret, der i den hurtiggående boremaskine i løbet af et øjeblik løber gennem jernet.

Hvad får dog alt dette til at løbe rundt, spørger 1886. Ja, det er elektriciteten, bliver der svaret. 1886 fortæller om at da han var i lære, havde de kun et borsving og de lavede selv deres bore- og snittappe, ligesom alt andet værktøj, så de borede kun huller, når det var strengt nødvendigt. Hullerne blev i reglen lokket. Senere fik de en boremaskine med et svinghjul og med et håndtag på. Det var et stort fremskridt”.

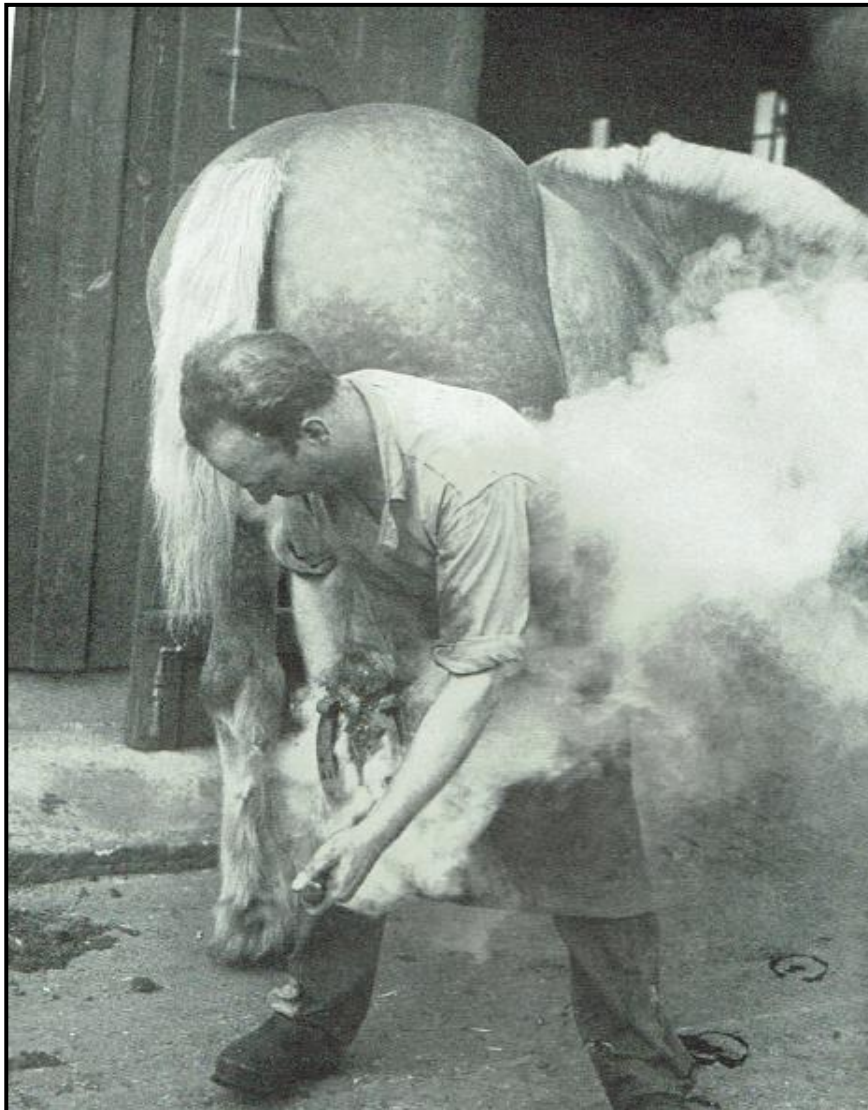
Forfatteren beskriver den udvikling der skete i Ålborg. Her var der i 1936 otte hestebeslag- og vognsmede, mens det antal i 1960 var reduceret til kun en, og denne ene måtte tage anden form for arbejde for at kunne klare sig.

Efterhånden som store dele af smedehåndværket var blevet til industrielle virksomheder, havde arbejdet på de egentlige smedeværksteder skiftet karakter. Det meste af det smeden tidligere frembragte ved hjælp af hammer, ambolt, mejsel og fil blev pludselig fremstillet som masseproduktion på fabrikker.

Grovsmedens egentlige arbejdsområde var hestesko, hjulringe, vognfjedre, aksler og andet vognbeslag, samt en større egenproduktion af reservedele til landbrugsmaskiner. Grovsmedens arbejde var meget krævende med hensyn til kræfter, dygtighed og snarrådighed. Hestebeslag udført på den rette måde kræver en god uddannelse. I lærertiden bestod de fleste opgaver i smedning af hestesko og pålægning af disse.

Skoning af heste var et slidsomt arbejde og forbundet med risiko for liv og helbred, ikke mindst når unge og urolige heste skulle skos. Skoningen af en hest var en krævende opgave. Hvert ben på hesten skulle løftes 4 gange, altså i alt 16 løft. Der skulle gode kræfter til.

De nævnte opgaver var de primære opgaver frem til midten af 1950, hvor hesten blev udskiftet med traktoren og andre moderne landbrugsmaskiner.

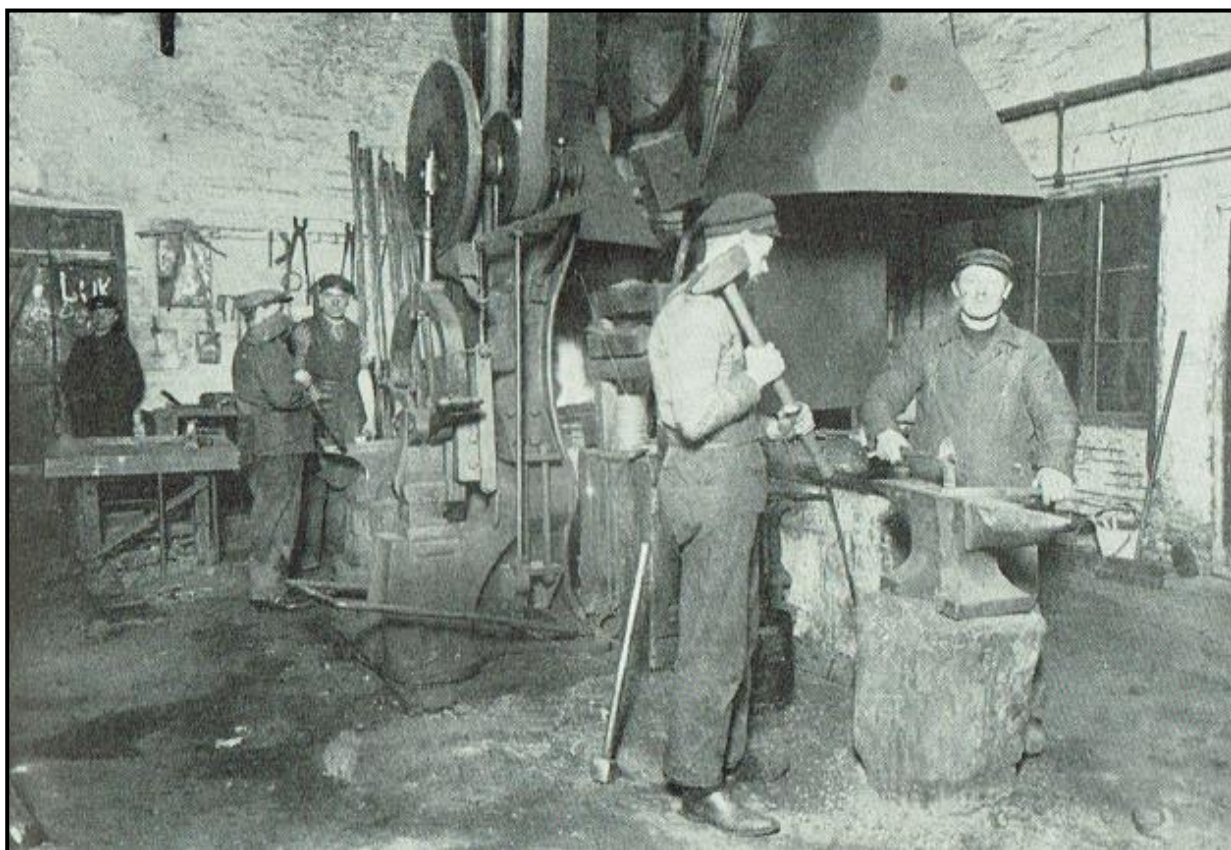
Beslagsmeden passer skoen til.

Smedeuddannelsen

Uddannelsen til smed, som igennem tiderne havde fungeret som ren mesterlære, skiftede hurtigt karakter. Ud over de meget specielle retninger som guld-, sølv-, og kobbersmed blev der også skelnet imellem grovsmede, kleinsmede, maskinsmede, skibssmede og mekanikere, og efterhånden kom der endnu flere retninger til.

Uddannelsen af smede foregik som en lærlingeuddannelse under mesters personlige ledelse og tilsyn. Tidligere var lærlinge altid på kost og logi hos mester. Indtil de tekniske skoler blev obligatoriske i 1953 som aftenskoler, og

senere i 1956 som dagskoler, var det mesters opgave at gennemføre den tekniske uddannelse. Den tekniske uddannelse bestod i faglig tegning, faglig regning, kalkulation, materialelære og brug af genstande til opmåling. Ud over den teoretiske uddannelse af lærlinge tilbød de tekniske skoler supplerende uddannelser til de uddannede svende og mestre. Kurserne kunne være anvendelse af nye produkter og maskiner, herunder anvendelse af autogensvejsning og elektrisk svejsning.

Der arbejdes med forhammer. Typisk var det en lærling eller den yngste svend der slog med forhammeren, mens mester betjente klaphammer, flækker eller lokkeren.

Arbejdsdagen var lang. Indtil 1914 var arbejdstiden 10 timer dagligt seks til syv dage om ugen. I 1920 blev arbejdstiden nedsat til 48 timer fordelt på ugens første seks dage. Lærlingetiden, der oprindeligt var på fem år, blev samtidig nedsat til fire års uddannelse. Denne nedsættelse mente smedemestrene krævede stor flid og påpasselighed i lærertiden for at lærlingen kunne blive en dygtig og ikke mindst lønsom svend. Arbejdet var fysisk krævende og krævede robuste unge mennesker. Det blev dog efterhånden lidt lettere for lærlingene. Det skete i takt med at der blev indført mekaniske maskiner i smedeværkstederne. Der skulle ikke længere rykkes i

blæsebælg og boremaskiner. Og der blev indført nye arbejdsmetoder der forenkede arbejdet.

Læretiden for grovsmede blev afsluttet med en svendeprøve. For grovsmedene var det i mange år obligatorisk at smede to hestesko, en forsko og en bagsko, at sko en hest og smede et vognbeslag. Bedømmelsen af svendestykket blev foretaget af to skuemestre valgt af den lokale mesterforening, som efterfølgende udstedte svendebrevet.

Svendeprøven har løbende ændret karakter, og i starten af 1960'erne blev alle svendeprøver organiseret under Smede- og Maskinarbejdsfagets Svendeprøvekommision. Her blev der også udpeget to skuemestre, en fra arbejdslederside og en fra arbejdstagerside. Der blev givet karakter for måltagning, faglig udførelse, efterbehandling, tidsforbruget og fagtegning. Svendeprøven bestod sædvanligvis i en arbejdsopgave der normalt blev udført i den pågældende smedeforretning.

Omkring 1936 var der fire forskellige svendeprøver til smed. I 1960 var dette antal steget til 32 forskellige med hvert deres speciale.

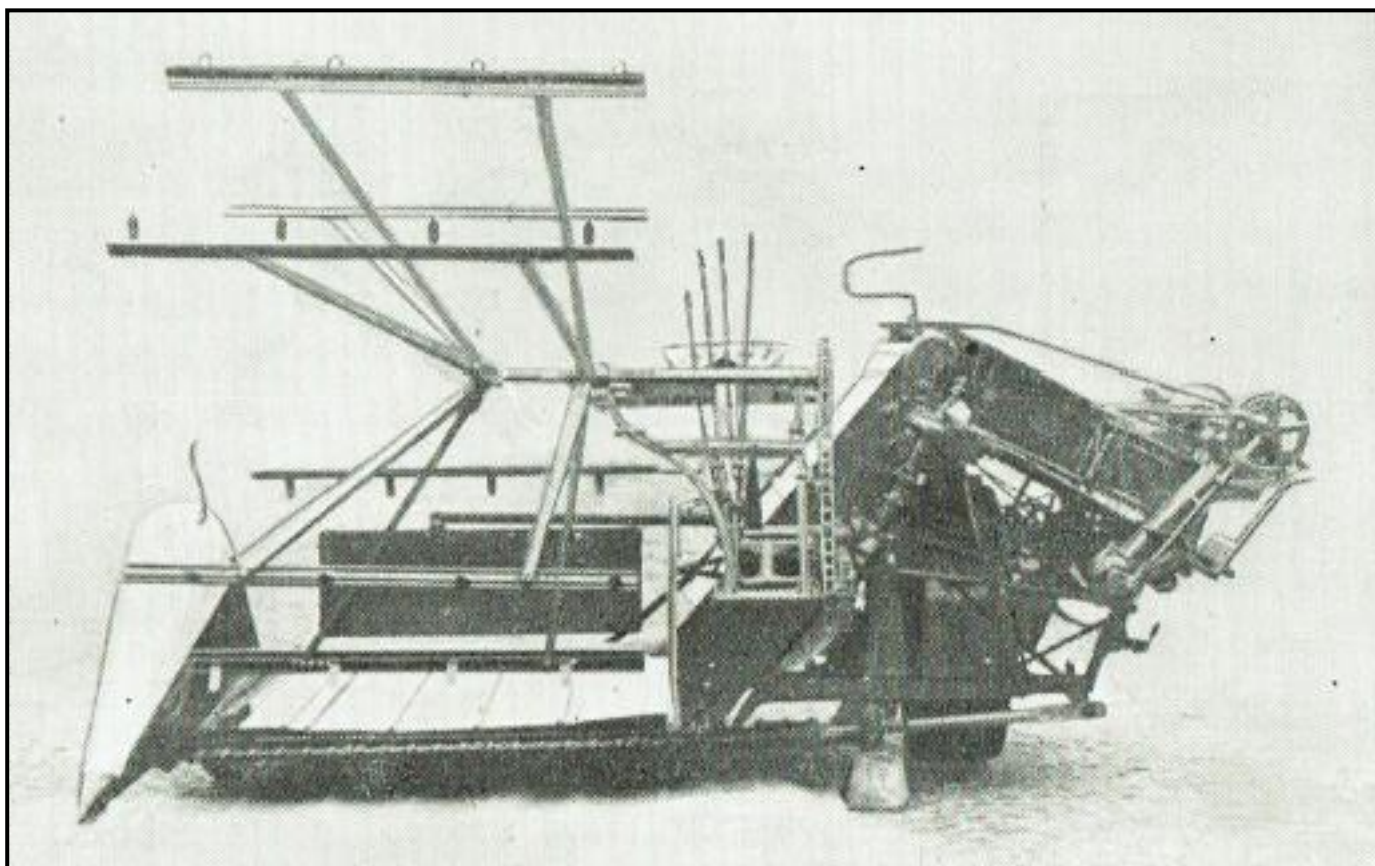
Igennem årene har smedefaget, som tidligere nævnt, gjort en række tekniske landvindinger. Fra at anvende primitive håndværktøjer og hånddrevne maskiner til at man fik maskiner, først drevet af benzin og diesel, til mere moderne elektriske maskiner. Elektriciteten muliggjorde brug af moderne bore-, slibe- og skæremaskiner, blæsere, drejebænke, pladesakse og stansmaskiner og mange flere. Alle disse maskiner har fjernet meget af det slid og krav til kræfter der tidligere var meget dominerende. Førhen skulle smeden selv banke sit jern i de dimensioner han skulle bruge. Nu kunne der pludselig fås jern i alle de mål, faconer, profiler og former som han måtte ønske.

Landsbysmeden som maskinhandler

I løbet af 50'erne og 60'erne blev landbruget yderligere mekaniseret. Det blev nu et krav at man kunne reparere alle former for landbrugsmaskiner og traktorer. Nu skulle smeden ikke længere selv smede de forskellige reservedele. Derimod blev der stillet krav om at smeden havde et ikke ubetydeligt varelager. De fleste landsbysmede havde meget trofaste kunder. Det betød at smeden også var den man kontaktede når der skulle ske udskiftning af maskinerne. De fleste smede blev derfor også maskinhandlende.

Heste blev afløst af traktorer. Stivvogne blev afløst af gummivogne og senere af aflæsservogne. Selvbindere blev afløst af først bugserede mejertærskere, senere af selvkørende mejertærskere.

Maskinhandlen foregik igennem smeden, som så havde kunder til de redskaber der blev udskiftet. Tidligere havde mange mindre landbrug eller husmandsbrug ofte maskiner i fællesskab.

Moderne selvbinder.

Den første selvbinder kom til Danmark i 1852, men det tog næsten 75 år inden selvbinderen blev almindelig i landbruget.

Ud over de traditionelle smedeopgaver skete der også en anden ændring. Det blev nu almindeligt at der i private hjem blev installeret centralvarme efterfulgt af oliefyr og i bysamfund af fjernvarme. Mange smede så det som en mulighed for at kunne fortsætte i erhvervet. Mange opgav de traditionelle smedeopgaver og koncentrerede sig om VVS-opgaver. De smede der fortsatte som landsbysmede fik nye opgaver. Maskinhandlen var blevet flyttet til de store maskinhandler der ofte var placeret tæt på de store byer.

Der var fortsat nogle reparationsopgaver af landbrugsredskaber, men efterhånden blev det salg og reparation af haveredskaber der kom til at fylde

meget. Nogle landsbysmede valgte at specialisere sig på enkelte smedeopgaver og afstod fra at påtage sig almindelige smedeopgaver. VVS-installatøren gik dog fortsat under navnet smeden.

Medvirkende til denne opgaveglidning var den specialisering der skete i landbruget. Mange små landbrug blev nedlagt, og de store gårde etablerede efterhånden små værksteder med svejseapparater, hvor de selv kunne udføre mindre reparationsopgaver.

Lokal udvikling af smedeerhvervet

En lignende udvikling som den der er beskrevet i det foranstående har også fundet sted i Tvis Sogn. Det første smedeværksted i Tvis blev etableret af Svend Svendsen i 1904. Men allerede før den tid har der været smede i Tvis. De var en form for daglejere der tog forefaldende arbejde på de enkelte gårde. En af disse smede boede i "Smedehuset" på Herningvej tæt ved Holstebro. Det viste sig efterhånden at der var arbejde til mere end én smed i Tvis, og Ejnar Knudsen byggede værksted i Halgaard i 1933. I 1943 etablerede Harald Hansen sig også som smed i Tvis By. Allerede inden Harald Hansen etablerede sig i den østlige ende af Tvis By havde Nikolaj Nielsen, der senere etablerede smedeforretning i Aulum, haft et smedeværksted i Tvis.

På grund af strukturændringerne i landbruget kom der nye og færre opgaver der kunne løses af den lokale landsbysmed. Opgaverne ændrede karakter, og de lokale smede tilpassede sig.

Der blev flere VVS-opgaver og færre traditionelle smedeopgaver.

Frem imod 2018, hvor der kun var en smedeforretning i Tvis, har der været et varierende antal smedeforretninger og smede/mekanikere der har løst smedeopgaver.

Referencer:

Andreasen, Victor:

De danske jern- og metalerhverv. Udarbejdet i samråd med erhvervenes institutioner og organisationer. Forlaget Liber A/S 1960.

Krøijer, Julius:

"Smedehåndværkets historiske udvikling" (1940). I: *Dansk Håndværk*, red. Erik Hansen, bind 2, 1942. 477-91.

Smeden. Kulturbilleder fra Tiden omkring Århundredskiftet. Red. David Yde Andersen. Nationalmuseet 1952.

Tvis, december 2018.

Mai Møller Pedersen

Svend Svendsen

Anden del

H. Hansen Smede- og Maskinforretning 1939 – 1986

Harald Hansen 1939 – 1986

Hans Hansen 1972 - 1974

Smedemester Harald Hansen (1914 – 1996)

Harald Hansen blev født i 1914 som søn af landmand Hans Peter Hansen "Mariusminde" i Tørring. Efter almindelig skolegang og læretid blev han i 1933 uddannet som beslagsmed hos smeden i Tørring. Han arbejdede herefter som smedesvend hos en smed, først i Aulum og derefter hos en smed i Vildbjerg.

Emmy og Harald Hansen.

I 1937 giftede Harald Hansen sig med Emmy Nielsen født i 1917 i Flynder. Brylluppet stod i Vildbjerg Kirke. De fik efterfølgende børnene Herdis (1938), Esther (1940), Hans Peter (1945) og Søren (1951). Begge sønner blev uddannet som smede.

Familien Hansen.

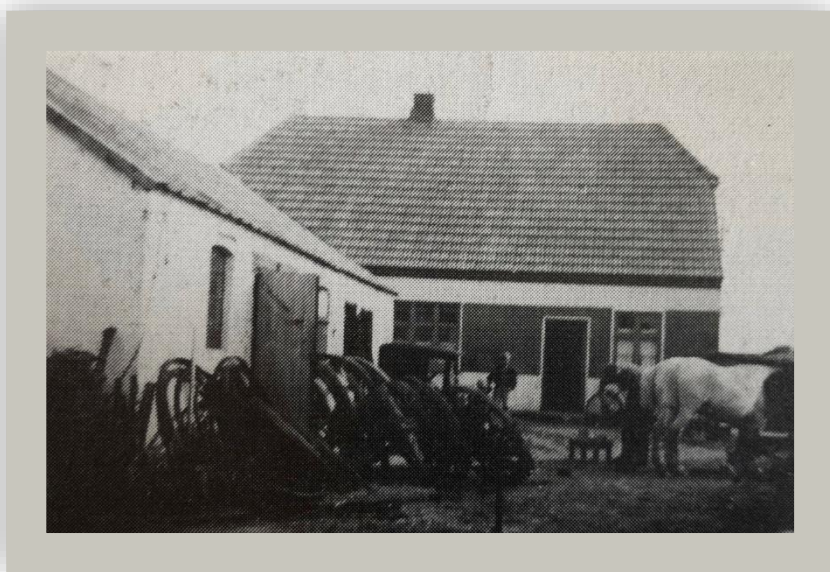
Fra venstre mod højre:

Esther, Søren,
Emmy, Herdis,
Harald og Hans.

Billedet er fra 1952.

Etablering af smedeforretning

Harald Hansen købte i 1939 ejendommen Hovedgaden 9 og etablerede sig som selvstændig smedemester i baghuset til ejendommen. I forhuset boede Harald og Emmy på 1. sal, mens resten af huset var lejet ud til to andre familier, blandt andet Vagn "Slagter" Lundgaard Christensen og Magnus Hesel, der drev slagterforretning fra ejendommen. Forhuset kom senere til at danne rammen for slagter Ritt og Jens Christian Jensens slagterforretning i Tvis.

Hovedgaden 9, 1940. Billede fra Tvisbogen.

Hovedgaden 9 med slagterbutik og slagter Jensen.

Harald Hansen påtog sig forefaldende smedearbejde, herunder skoning af heste, reparation af landbrugsmaskiner og de daværende relativt få VVS-opgaver.

Skoning af heste.
Drengen i forgrunden er
Emmys bror Svend Nielsen

Billede fra gårdspladsen til
Hovedgaden 9 med stivvogn. Pigen
på billedet er datteren Herdis

Smedeforretningen flyttes til "Værket"

I 1943 blev rammerne for små, og da det daværende Tvis Elektricitetsværk var ophørt og bygningerne sat til salg, købte Harald Hansen bygningerne. Den samlede pris var 5.000,00 kr.

"Værket" efter ombygning (1960).

Pengene havde Harald Hansen ikke selv til rådighed, men ved hjælp fra to kautionister, Johannes Breinholdt i Damgaard og Lauge "Gedbo" Nielsen i Store Gedbo, fik Harald Hansen mulighed for at låne penge til køb af bygningen. Bygningerne var kun delvist tømt for de maskiner der var anvendt til produktion af elektricitet, og enkelte stod fortsat i værkstedet da smedjen ophørte i 1986. Halvdelen af "Værket" blev anvendt som værksted, mens den anden del blev anvendt til beboelse for familien.

Harald Hansen opførte i 1947/48 beboelse på 1. sal som en tilbygning til værkstedet. I ombygningsperioden boede familien til leje i kælderen hos Jens Bisgaard i Hovedgaden 7. Der blev i de følgende år udført forskellige bygningsmæssige forbedringer på værksted og beboelse.

Smedens arbejdsopgaver

Harald Hansen påtog sig uændret alle forefaldende smedeopgaver, herunder skoning af heste, reparation og salg af landsbrugsmaskiner. I 1943 var der fortsat kun enkelte VVS-opgaver. Dette ændrede sig efter krigen. Herudover var der salg af Shell-gas på flasker der blev anvendt i husholdningen og i høsten til tørring af korn. Endvidere udlejede smeden vaskemaskiner, da disse ikke var blevet almindelige som privat eje. En vaskemaskine var relativ dyr på det tidspunkt.

Ferm vaskemaskine til udlejning.

Selv om smedene efterhånden var nødt til at opbygge et stort varelager, var det svært at have alle ting på lager. Ikke mindst i den periode hvor antallet af forskellige landbrugsmaskiner voksede. Hvis man ikke umiddelbart havde reservedelen på lager, kunne man i hastetilfælde forsøge at låne reservedelen hos byens anden smed. Alternativt bestilte man varen hos Colstrup eller Holstebro Jern og Stål, som så sendte reservedelen med Feldborg Larsen. Den bestilte vare blev afleveret personligt på værkstedet.

En af de opgaver som smeden havde lidt blandede følelser over var skoning af heste. Dels var hestenes temperament forskellige (det var derfor en stor fordel at kende de enkelte heste), dels var de noget utrygge ved at skulle virkes ud, have klippet hove eller have nye sko på. Emmy Hansen var bange for heste,

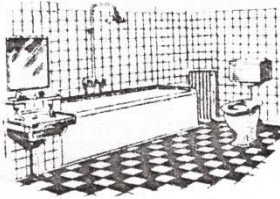
og børnene fik ikke lov til at komme i værkstedet når der var heste på gårdspladsen. Med til at styrke Emmys betænkelighed ved heste var en episode hvor Harald Hansen fik en stor rift i sin ene hånd, da et søm fra hestens hov greb fat i hans vielsesring. Harald Hansen bar aldrig mere ring under skoning af heste.

Kassebog og regnskab

Harald Hansen stod selv for regnskabet, satte selv priser på de udførte opgaver og solgte materialer, og han skrev også efterfølgende selv alle regningerne i hånden. Herudover passede Harald telefonen med nummeret Tvis 44.

Johs. Brunkholdt.

Aug. 15	An	Varer.	100	100	Jan 1.	Transp.	3865	
Sept. 1	-	Varer	465	-	" 20	4 Pæge virket red	500	
" 15	-	Varer.	235	-		Varer og Klade	37450	
" 27	-	Varer.	135				41815	
Oct 6	-	Varer	50		"	P. Kontant.		41815
" 18	-	Varer.	60		Apr. 1.	P. Edgedehavn		810
" "	-	Varer	200		" 9.	An / Muldplade		
Nov. 2	-	Varer.	200			passat Glas	400	
		P. Kontant.	1640	1640		5ing Bolle	100	
Nov. 10	An	1 Manddag paa Trek	25			1 Søjle	30	
" "	"	1 da paa Trek	25			2 Gåse i Byg	150	
" "	"	1 Skar banded	75			2 Manddag	100	
" 30	-	1 Skar repr.	85			1 Søjle i Løst	75	
		P. Kontant	135	135	16.	6ing Gåse i Byg	300	
Dec 8	An	2 Skar banded	75			1 Søjle	100	
Jan 19	-	Varer og Klade	3945			10 Ringe	75	525
		P. Kontant		3410			1935	1935

H. HANSEN

SMEDE- OG MASKINFORRETNING

Vand - Gas - Centralvarme - Oliefyre

Telefon 44 - Tvis

Telefon Tvis 44.

1944 Gaardens hause Nielsen S. Tvedbo.

<p>Juni 6. Løngkøbenhavn med Øgen 1000 Beslag skuffel 400 12. Løng Tved S. 1000 2 Hvide vasket ud 200 14. 1 Plade til Flotke 20 19. 1 Plade til Rørbakke 50 19. 1 Plade til Kamin 50 Juli 4. 4 Stk Bolte 20 1 Løngkøbenhavn Beslag skuffel 350 6. 1 Horise rejs. 250 Arb. o. Samling af Opstige p. 300 13. 1 Løngkøbenhavn 150 1 Løngkøbenhavn 1350 1 Brass. Lok 150 3 Stk Bolte 200</p>	<p>Aug 21. 2 Overkastings p. 100 27 Stk Rørbakke 300 Sept 3. 1 Stk Vj. om bilag 350 4 Stk Rørbakke 600 8. 2 Hjørn. og 1 Lok 1050 2. 1 Plade til Rørbakke 200 10 Rørbakke 300 1 Løngkøbenhavn Beslag skuffel 400 1 Løngkøbenhavn 225 9. Arb. ved hængning af Præge. - Skuffel 1200 Færdig af 2 Stk 600 1. Stk Bolte 200 13. 3 Stk Hjul om 1800 13. 2 Stk Loket skuffel 25</p>
--	--

Udsnit fra Hovedbog 1944.

Af hovedbogen fremgår eksempler på de priser der var gældende under krigen. Som eksempel kan nævnes:

- Hakke tyndet og ny skaft 4,85 kr.
- Del til hørive svejset 2,50 kr.
- 1 afløbsrør til køkkenvask 5,00 kr.
- 1 nyt skaft til økse 2,00 kr.
- 1 brugt dobbeltpløj 190,00 kr.
- 2 nye hestesko påsat 6,75 kr.
- 1 ny hammelskaft + 2 nye svingler 5,60 kr.
- 2 plovskær tyndet 2,40 kr.
- 1 ny bolt 0,35 kr.
- 1 sæt vognaksler 132,00 kr.
- 1 nyt skaft til fork med dølle 3,85 kr.

den 1-12-72

H. HANSEN
SMEDE- OG MASKINFORRETNING

Vand . Gas . Centralvarme . Oliefyrd

Telefon 43 50 44 . Tvis

St. Henrik Hestemose
Næstved

301

<i>Om Installation af Vand-Varme</i>			
<i>Lanited og Bløkkarbejde</i>			
<i>ifølge tilkend</i>	<i>56</i>	<i>14.339,00</i>	
<i>skudra for Fedleruier</i>			
<i>og Fodbylte</i>		<i>118 80</i>	
<i>+ mæns .</i>		<i>17 80</i>	
		<i>56 14.475 60</i>	

Betalt d 1/12-72
H. Hansen

Håndskrevet regning på VVS.

Uddannelse af lærlinge

Harald Hansen påtog sig at uddanne lærlinge der var på både kost og logi, også i den periode hvor de gik på teknisk skole i Holstebro. En enkelt af lærlingene boede hjemme, men valgte alligevel at spise med som en del af sin løn. Lønnen til en lærling var på daværende tidspunkt ca. 50 kr. om måneden. Skolegangen på teknisk skole foregik om aftenen, og det betød at lærlingene efter en almindelig arbejdsdag skulle hjem, vaske sig, klæde om og tilbage til smeden for at få aftensmad. Det var ikke helt ualmindeligt at lærlingene var lidt trætte til aftenens undervisning.

Af lærlinge kan nævnes Tage "Degn" Sørensen og Bent Christensen fra Gl. Grydholt.

Harald Hansen har, udover at uddanne lærlinge, haft nogle stabile smedesvende ansat, herunder Kristian Staun og Arne Korsgaard. Både lærlinge og svendene var på kost.

Arbejdstid og ferie

Arbejdstiden for smeden de første år var normalt fra 07.00 til 17.30 seks dage om ugen, men uden for disse tider var der mange telefonopkald, og der kom jævnligt en kunde forbi der manglede en reservedel eller ønskede at få en snak med smeden om et kommende projekt. De første mange år var der ikke tid til at holde ferie. Det blev højst til en weekendtur i ny og næ. Senere blev der lidt bedre tid til at holde ferie i både ind- og udland. Og jagtsæsonen skulle jo passes.

Også smedemesteren selv måtte holde sin viden ajour. Dansk Smedemesterforening afholdt forskellige kurser, og Jysk Teknologisk Institut udbød relevante kurser, herunder svejsekurser, der blev gennemført i en togvogn på Holstebro Banegård.

Opgaveændringer med flere VVS-opgaver

Opgaverne forandrede sig over tid, og efterhånden blev det VVS-opgaver der blev hovedbeskæftigelsen. I de mest travle år blev der udført VVS-opgaver på et parcelhus hver uge, og der blev således udført arbejde på 50 nye huse om året.

I 1971 ophørte Harald Hansen med at drive almindelig smedevirksomhed og koncentrerede sig om VVS-opgaver. Han deltog fortsat selv i opgaveløsningen bistået af gode medarbejdere, hvor ikke mindst Svend "Tut" Nielsen var trofast igennem godt 30 år. Også Aksel "Post" Nielsen var ansat i en årrække i forbindelse med at der blev etableret fjernvarme i Tvis. Aksel arbejdede primært med isoleringsopgaver. Harald varetog de koordinerende opgaver.

Komfur fra firmaet A. Boll i Herning. Denne type komfur blev anvendt som et af de første centralvarmeanlæg. Dette komfur står hos Vagn Erik Nielsen og fungerer fortsat.

Ud over VVS-opgaver i private parcelhuse deltog Harald Hansen også i licitationer på større offentlige opgaver. Her fik han VVS-opgaver i forbindelse med opførelsen af Tvis Skole, Tvis Plejehjem, Halgaard Skole, Nr. Felding skole og Fjernvarmeværket i Tvis.

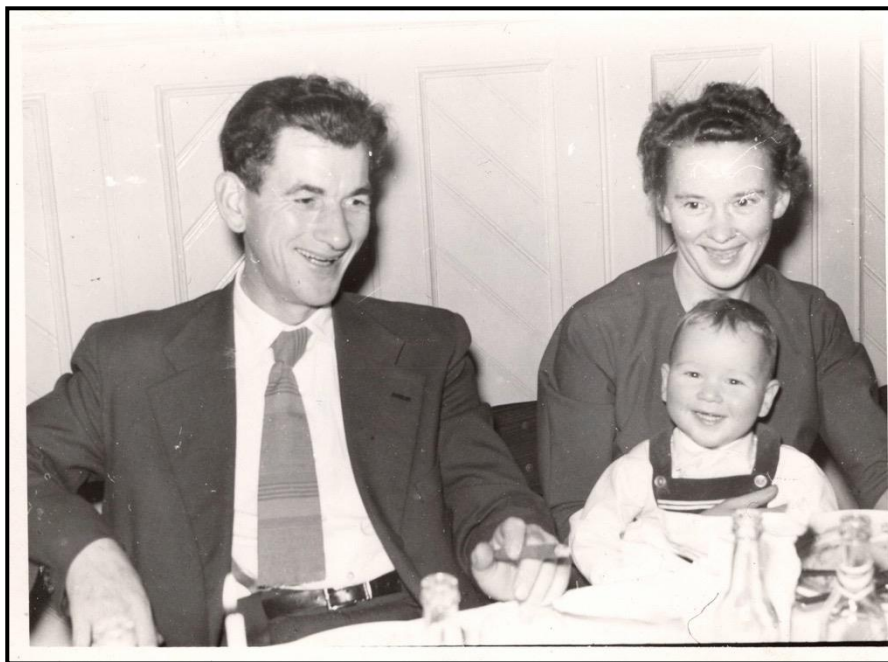
Svend "Tut" efter endt arbejdsdag.
Svend Nielsen blev senere daglig leder af Tvis Varmeværk.

Marie Nielsen (kaldet Tut), datteren Birgit og Svend "Tut" Nielsen.

Aksel "Post" Nielsen.

Aksel "Post" Nielsen med hustruen Rigmor og sønnen Vagn Erik.

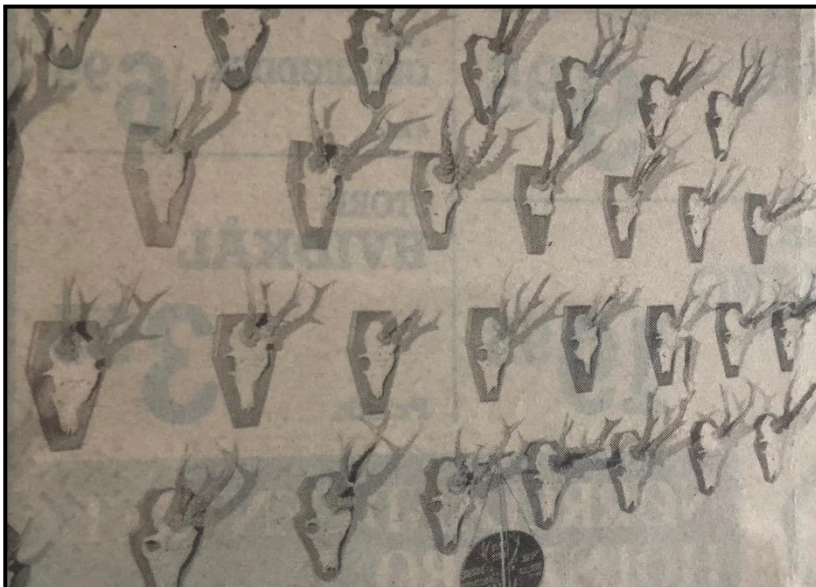
Harald Hansen ophørte med at drive forretning i 1986 og solgte opgaver og reservedelslager til Jakob Sejbjerg i Borbjerg.

Fritidsinteresser

Harald Hansen ophørte som smed i 1986 og fik derfor mulighed for at bruge mere tid på flere store fritidsinteresser. Harald Hansen var i mange år en ivrig jæger, og denne hobby fastholdt han også efter at han blev pensionist.

Harald Hansen med jagttrofæer.

Herudover kastede Harald Hansen sig over træskærerarbejde. Denne hobby blev til stor glæde for Harald Hansen, og det viste sig at han havde stort flair

for at arbejde i træ. Mange hjem i Tvis har nydt gavn af Harald Hansens evner med træskærerarbejde.

80 år

Mandag den 2. maj fylder fhv smedemester Harald Hansen, Elmevænget 3, Tvis, 80 år.

Harald Hansen, der er født i Tørring, arbejdede de første år ved landbruget. Senere kom han i smedelære i Tørring, og derefter arbejdede han i Vildbjerg, Timring og Aulum, inden han i 1939 startede smedeforretning i Tvis. Harald Hansen var en dygtig håndværker, som udover at betjene sine mange landbokunder også begyndte at installere vandværker og centralvarme, og derved fik han meget arbejde i Holstebro.

I 1972 opgav han smedeforretningen, men fortsatte som VVS-mand indtil han i 1984 helt ophørte med forretningen. I nogle år passede Harald Hansen Tvis Vandværk, og i 1964 var han med til at oprette Tvis Varmeværk, som fra nytår blev overtaget af Holstebro Kommune. Hans store hobby er billedskærearbejde, og hans fine arbejder findes i mange hjem.

I 1994 fyldte Harald Hansen 80 år.

Harald Hansen dør i 1996.

Emmy Hansen dør i 2009.

†

Min kære mand, vor gode far,
svigerfar, bedstefar og oldefar
fhv. smedemester
Harald Hansen
er stille sovet ind.
Tvis, den 25. november 1995.
Emmy Hansen.
Herdis og Eigil. Hans og Ingrid.
Esther og Ole. Søren og Inge.
Børnebørn og oldebørn.
Begravelsen finder sted fra Tvis Kirke
torsdag den 30. november kl. 14.00.
Alle, som vil følge, er hjerteligt velkomne.

Emmy og Harald Hansen ligger begravet på Tvis Kirkegård.

Smedemester Hans Hansen (1945 -)

I 1972 - 74 etablerede sønnen Hans Hansen Tvis Smedeforretning, det senere Holstebro Kleinsmedje. De tomme bygninger i Hovedgaden 34 blev lejet af Hans Hansen, da Harald Hansen ikke længere havde brug for værkstedskapacitet.

I 1973 indtrådte Søren Hansen som medejer i Tvis Smedeforretning. Søren var medejer frem til 1988, hvor han fik et job som svejsemester. Herefter fortsatte Hans Hansen firmaet som enejer.

Hans og Søren er begge uddannet hos smedemester Ejnar Kolkjær i Holstebro.

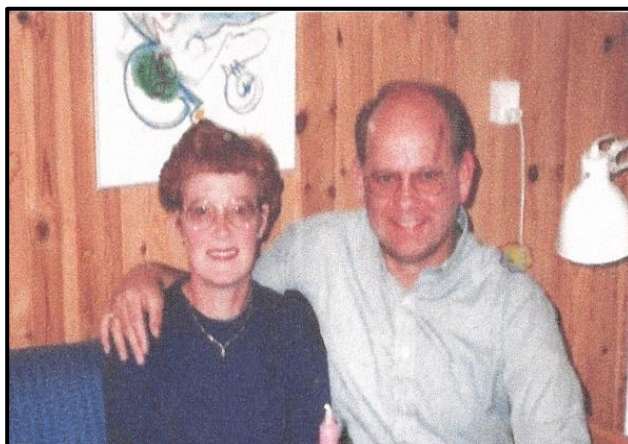
De opgaver som Tvis Smedeforretning påtog sig var udelukkende grovsmedeopgaver, såsom gelændere, specialbindsler, jerntrapper og forbrændingsovne.

I 1974 flyttede Holstebro Kleinsmedje til adressen Nybo Høje 6 i Holstebro.

Holstebro Kleinsmedie
Nybo Høje 6 • 7500 Holstebro • Tlf. 97 42 88 88 • Telefax 97 40 12 86

- stålkonstruktioner
- bygningsbeslag og andet kleinsmediearbejde
- certifikatsvejsning
- flammeskæring efter tegning
- plasmaskæring i aluminium og rustfrit stål

Ingrid og Hans Hansen.

Holstebro Klein- smedie har leveret 80 tons stål til rådhuset

Alene stålkonstruktionen til overdækningen af rådhus-hallen
udgør 37 tons

Artikel fra Holstebro Dagblad i forbindelse med bygningen af det nye rådhus i Holstebro.

Hans og Søren Hansen ses her i rådhus-hallen - med den 37 tons tunge stålkonstruktion i toppen

HOLSTEBRO KLEINSMEDIE

Hans Hansen, der sammen med hustruen Ingrid styrer administration og økonomien i deres selskab, Holtebro Kleinsmedie A/S, har ingen aktuelle planer om at udvide for blot at udvide.

Firmaet er lige så stille vokset fra Hans Hansen som den eneste til at beskæftige og lønne 14 medarbejdere inklusive ham selv og hustruen.

Oprindeligt startede firmaet i Tvis i 1972, men flytte så til Nybo Bakke.

Her er firmaet nu oppe på at have 1300 kvadratmeter til rådighed plus den uundværlige udenomsplads.

Firmaet er klar til at levere arbejde og materialer indenfor mange forskellige områder.

Således har Holtebro Kleinsmedie A/S leveret dele til forbrændingsanlæg.

Delelementer går til ovne. Fornylig fik firmaet en ordre, som til sidste havner i Polen via et andet dansk firma.

Holtebro Kleinsmedie beskæftiger omkring 14 medarbejdere. Her ses et udsnit sammen med Hans og Ingrid Hansen, der står for firmaet.

Holtebro Kleinsmedie A/S har tæt kontakt og samarbejde med håndværksbranchen.

- Vi leverer bygningsstål til forskellige firmaer. Vi var blandt andet med, da Holtebro Rådhus blev bygget og det samme er tilfældet med Lokegården, Humlegården og Slagterskolen.

Hans Hansen siger, at en type virksomhed som Holtebro Kleinsmedie A/S er der stor efterspørgsel på.

- Vi kan ikke hamle op

med fabrikker, der kan levere en bestemt vare til en meget lav pris.

- Til gengæld kan vi levere et stykke arbejde, der er nøje tilpasset kundens ønsker og behov.

- Jeg tror, at man vil se at behovet for en virksomhed som vores bliver større og større.

- Vi er nemlig i stand til at omstille os, hvis og når det bliver nødvendigt, siger Hans Hansen.

Artikel om Holtebro Kleinsmedie i Holtebro Posten.

Den fødte optimist

Smedemester Hans Hansen, der tirsdag den 1. marts fylder 60 år, ser lyst på fremtiden for Holstebro Kleinsmedie A/S

Af Frede Rosenberg

Smedemester Hans Hansen, Holstebro Kleinsmedie A/S, Nybo Høje 6, Holstebro etablerede sin virksomhed i beskedne omgivelser i 1972 i Tvis. Få år efter blev kleinsmedien flyttet til nuværende placering på Nybo Høje, hvor der i dag er 1775 kvadratmeter under tag og ni ansatte.

Men det, der forlader virksomheden i dag, er i princippet de samme slags emner som dengang. Der er store og små opgaver imellem hinanden. Karakteriseret ved, at de er individuelt tilpasset til hovedsageligt hjemmemarkedet. I Hans Hansens produktionshal møder man derfor ikke samlebånd og robotter. Og smedemesteren tror ikke, at han vil blive ramt af globaliseringen, som så mange andre virksomheder frygter.

Virksomheden har en god og fast kundekreds, som får udført mange forskellige smedeopgaver.

Vi har i dag en god ordrebeholdning, så der er kun grund til at se lyst på fremtiden - hvilket jeg kan takke mine gode medarbejdere og ikke mindst min hustru, Ingrid, for. Hun

Hans Hansen - runder de 60 på mandag i godt humør og med optimismen i højseadet.

står fortsat for bogholderiet, siger han.

Over årene er det blevet til mange store byggeopgaver i nærområdet, hvoraf blandt andet kan nævnes: Ombygningen ved Hotel Schaumburg, det nye boligbyggeri ved Kumo, biludstillingerne ved Tang Biler, Meiniche og Orvad samt Engros Beslag på Sletten, ældreboligerne i Enghaven og Skredsande. Og som en helt særlig opgave, som står som et vartegn for fremtiden, prismet ved Herning Kongrescenter,

som kleinsmedien har leveret stålet til og endelig levering af stål til Holstebro Rådhus for år tilbage.

Årene har også budt på mange spændende opgaver uden for landets grænser. Hans Hansen var selv med for år tilbage i Holland, Belgien, Frankrig, Færøerne og Grønland, da virksomheden på det tidspunkt lavede og leverede ovne til kommunal forbrænding.

Hvordan tegner fremtiden sig så, nu da du fylder 60?

-Ejerskifte tænkes der ikke på lige nu, men jeg fortsætter ikke 33 år mere, siger han.

Familien, der også omfatter datteren Gitte, der er bankrådgiver, og sønnen, Carsten, der er maskinmester, samt et barnebarn, holder reception nu på fredag i Fæsthuset på Ivar Lundgaardsvej, hvor de glæder sig til at se kunder, forretningsforbindelser, medarbejdere, familie og venner.

fro

I 2005 fyldte Hans Hansen 60 år, og i den anledning var der en portrætsamtale i Holstebro Dagblad.

Hans Hansen solgte Holstebro Kleinsmedie i 2007 for at gå på efterløn. Værkstedet i Hovedgaden 34 blev i 1981 solgt til Kenneth Kristensen, som i en periode indrettede drejerværksted under navnet Tvis Møbeldrejeri.

Hovedgaden 34 i 2018.

Referencer:

Hans Hansen
Birgit Bech
Vagn Erik Nielsen
Bent Bak
Tvis Bogen v) Jørgen Mejdahl
Lokalhistorisk Arkiv: Udklip fra Holstebro Dagblad.

Tvis, december 2018.
Mai Møller Pedersen.
Svend Svendsen.

Tredje del

Halgaard Smedje 1933-2011

Ejnar Knudsen	1933-1973
Kitte og Flemming Knudsen	1973-2000
John Thomsen	2000-2011

Smeden i Halgaard

Da Ejnar Knudsen i 1933 etablerede sig som smed i Halgaard på hjørnet af Herningvej og Munkbrovej havde der allerede tidligere arbejdet en smed i området, bosiddende i ejendommen "Smedely". Denne ejendom findes ikke længere, men var beliggende vest for gården "Fjald", der hvor der i dag er etableret en rundkørsel med adgang til det nye boligområde "Halgaard".

"Smedely", Herningvej 83.
Ejendommen hed oprindeligt Smedehuset.

Smed Johannes Nielsen med hustru fotograferet i 1922.
"Så lad det ske i Guds navn".
Det gamle smedeægtepar var ikke helt trygge ved at skulle fotograferes.

Ejnar Richardt Knudsen (1906 – 1979)

Ejnar Knudsen var født 1906 i Ejsing, søn af Knud Knudsen i Brohus. Han blev uddannet som beslagsmed hos smeden i Fjellerup på Djursland. Efter at Ejnar havde nedsat sig som smed i Halgaard, og efter at have opført beboelse og værksted der samlet kostede 2800 kr. at bygge inkl. kælder og udnyttet loft, blev han i 1935 gift med Hilda Johanne Poulsen, født i 1912, datter af Jens Peter Poulsen fra ejendommen Neder Munkbro. De fik sammen syv børn, hvoraf den ældste, Flemming, senere overtog smedjen.

Hilda og Ejnar Knudsen

Smedjen lå oprindeligt tæt på stuehuset, men i forbindelse med en udvidelse af Herringvej i 1970 blev den gamle smedje revet ned og erstattet af et nyt værksted beliggende lidt længere oppe af Munkbrovej.

Halgaard

smedje før ombygning.

Ejnar Knudsen foran stuehuset og den gamle smedje.

Halgaard smedje efter ombygning.

Arbejdsopgaver

Ejnar Knudsen løste alle former for smedeopgaver. Det var reparation og salg af landbrugsmaskiner og skoning af heste, men også udførelse af opgaver i forbindelse med etablering af nye stalde og indlæggelse af vand og varme i stuehuse.

Ejnar Knudsen var meget kreativ i sin opgaveløsning. Et eksempel på det sidste ses i en figur Ejnar har lavet af sin søn Flemming der var passioneret jæger. Alle børnene modtog en jernskulptur som en gave fra deres far. Ejnar måtte i den forbindelse lære at strikke med ståltråd, da én af figurerne forestillede en strikkende pige.

Også den lokale tømmerer nød gavn af Ejnars evne til at løse opgaver. Ofte præsenterede tømmereren Ejnar for et problem om aftenen, og næste morgen kunne tømmereren afhente et jernemne som opfyldte hans behov. Ejnar tog aftenen og natten i brug hvis det var nødvendigt.

Regnskab

Ejnar Knudsen førte selv regnskab med de varer han solgte og de arbejder han udførte. Hans måde at gøre det på var lidt usædvanlig.

Jernskulptur af Ejnar Knudsen forestillende Flemming Knudsen som jæger.

Hans regnskabssystem bestod i at Ejnar blev skrevet på indersiden af værkstedsdøren hvad der var blevet solgt og hvad der var blevet udført af smedearbejde og til hvilken pris. Herudover var der anført navn på kunden. Når der var lavvande i kassen, tog Ejnar rundt til de kunder der skyldte ham penge, med baggrund i de optegnelser der var anført på værkstedsdøren. Og det var ikke altid at kunderne lige havde pengene den dag Ejnar mødte frem, men så kom Ejnar forbi en anden dag. De der ikke betalte blev ved med at stå på døren i smedjen, og her kunne andre så følge med i hvem der var dårlige betalere.

Ejnar Knudsen bliver syg

Ejnar Knudsen blev i 1961 alvorligt syg, og det endte med at sønnen Flemming kom hjem for at hjælpe faderen under sygdommen. Da Ejnar Knudsen ikke blev helt rask igen overtog Flemming i 1973 Halgaard smedje.

Ejnar Knudsen fulgte dog fortsat interesseret med i hvad der skete i firmaet, og hjalp også til i det omfang det var muligt for ham. Det var en stor hjælp for Flemming, da der blev mere og mere arbejde der skulle udføres uden for værkstedet. Da Flemmings hustru Kitte efterfølgende blev aktivt inddraget i firmaet som smed, havde Ejnar lidt blandede følelser over at en kvinde skulle arbejde som smed. Dagspressen udviste stor interesse for den nye kvindelige smed og havde jævnligt en omtale herom i avisen. Derfor endte det med at de dage hvor Kitte var omtalt i avisen, "glemte" de at aflevere den til Ejnar, som de ellers delte avis med.

**Kvindelig klejnsmed:
Det er ikke et
mande-fag, det
er et metal-fag**

Katrine Blåberg Andersen er i slutningen af august færdiguddannet som klejnsmed. Et fag, hvor blot fire procent er kvinder, hvor arbejdet kan være nedslidende og jargonen på arbejdspladsen grov. Men det skræmmer ikke Katrine, der tværtimod glæder sig til at møde virkeligheden.

Katrine Blåberg Andersen er 30 år gammel er snart færdiguddannet klejnsmed.

Kvindelige smede har altid haft mediernes opmærksomhed. Kitte blev med god grund positivt omtalt, men også i dag bliver der lagt mærke til kvindelige smede. Her en omtale i Holstebro Dagblad den 2. august 2017.

Ejnar Knudsen dør

Ejnar Knudsen døde i 1979 og efterlod sig hustruen Hilda, der døde i 2008. De ligger begge begravet på Tvis Kirkegård.

Dødsfald

Fhv. smedemester Ejnar Knudsen, Halgård smedie, er død på Centralsygehuset i Holstebro, 73 år. Han var født i Ejsing, men i 1912 flyttede familien til gården »Brohus« i Tvis. Ejnar Knudsen lærte smedehåndværket dels i Sørvad og dels i Fjellerup på Djursland. Efter endt læretid arbejdede han flere steder i landet, men i 1933 vendte han tilbage til barndomsgården og oprettede Halgård smedie. Han blev i 1935 gift med Hilda Poulsen fra Neder Munkbro i Tvis og de byggede hus ved smedien, hvor de siden har boet.

Ejnar Knudsen var smeden, som kunne det hele. Havde nogen en vanskelig opgave, kunne smeden altid klare det, eller også havde han råd for, hvordan det kunne gøres.

Men Ejnar Knudsen var også en mand, som lærte meget og interesserede sig for naturen. Han gik lange ture, og han holdt af at fortælle både egne børn og børnebørn om naturen. Børn kunne lide ham, og blandt egnens børn blev han kaldt bedstefar smed.

I 1973 overtog den ældste søn smedien, men Ejnar Knudsen blev ved at hjælpe til, indtil han for seks dage siden blev syg. Så sent som tre dage før, han kom på sygehuset, gik han til Tvis for at ordne familiens grave på kirkegården til julen.

Foruden sin hustru efterlader han seks børn og 11 børnebørn.

Nekrolog over Ejnar Knudsen, og en meddelelse om at Hilda Knudsen som 83 årig opsiges sit job som telefonpasser i Halgaard Smedje.

Et langt arbejdsliv er nu slut

Nogle holder op med at arbejde når de runder 60 år, andre venter til de bliver 67, og enkelte forsætter til de når forbi 70 år. I Tvis sidder Hilda Knudsen. Hun har lige sagt op og er 83 år gammel.

Jeg blev ved at arbejde, fordi jeg gerne ville ud og møde andre mennesker. Jeg kunne ikke undvære det. Jeg havde det jo nok for godt til at blive siddende hjemme, og så tjente jeg jo også en bette lommeskilling ved det. Folk pensio-ner er jo ikke så stor, siger Hilda Knudsen.

For 70 år siden kom hun ud at tjene i Lundby ved Aulum, og siden har hun slået sine arbejdsfolder som blandt andet tjenestepige, kokekone og telefon-dame. Fra 1. juli har hun sagt sit job op som telefonpasser på Halgård Smedie, som ejes af hendes søn Flemming Knudsen og hans kone Kitta.

Halgård smedie blev startet op af Hilda Knudsens mand Ejnar Knudsen, og hun passede hjemmet og hjalp til i smedien. Samtidig tog hun ud til forskellige festlige lejligheder og arbejdede som kokekone. Det er ikke længere tilbage end 5-6 år siden hun havde et stortilgilde med 90 personer.

På væggen bag ved Hilda Knudsen hænger et billede

af den lille smedie, der i slutningen af tresserne måtte vige pladsen, da landevejen skulle udvides.

Spydige bemærkninger

Fra halvtredserne fik smedien en telefon installeret, og den passede Hilda Knudsen frem til hun sagde op. Det er en lang ansættelse på samme arbejdsplads, men hun føler ikke, hun er gået glip af noget.

Jeg har jo ikke kendt andet, og jeg var jo glad for arbejdet. Kunderne var nemme at snakke med i telefonen, synes jeg, siger Hilda Knudsen.

Ind i mellem lød der dog lidt vel friske bemærkninger i telefonen.

Det skete nogle gange, at der faldt en spydig bemærkning af som: Har de ikke skiftet telefondamen ud endnu. Så svarede jeg: I bliver da ikke sådan af med hende den gamle.

Beskedenheden selv

Når Hilda Knudsen ikke længere arbejder hænger det sammen med, at hendes helbred ikke længere er, hvad det har været. Hun ser blandt andet ikke så godt længere, og hun er også lige flyttet fra sit hjem til en beskyttet bolig, der også ligger i Tvis.

Og det har taget lidt tid at

falde på plads i den nye bolig.

Når man har boet det samme sted i mange år, så skal man lige vænne sig til at bo et nyt sted, men nu er jeg blevet glad for det og er godt tilfreds, siger hun.

Overgangen fra arbejdsmarked til otium kan være svær for nogle at vænne sig til.

Den første tid synes jeg, det var forfærdeligt, at jeg ikke skulle ud og arbejde hver dag. Det er jeg kommet over nu.

Det er ikke altid let for Hilda Knudsen at få tiden til at gå. På grund af sit svage syn kan hun ikke længere læse eller lave håndarbejde. Til gengæld hører hun en del lydånd, hun låner på biblioteket. Det kan være alt lige fra Morten Korch til rejsebeskrivelser. Hilda hører også en del radio.

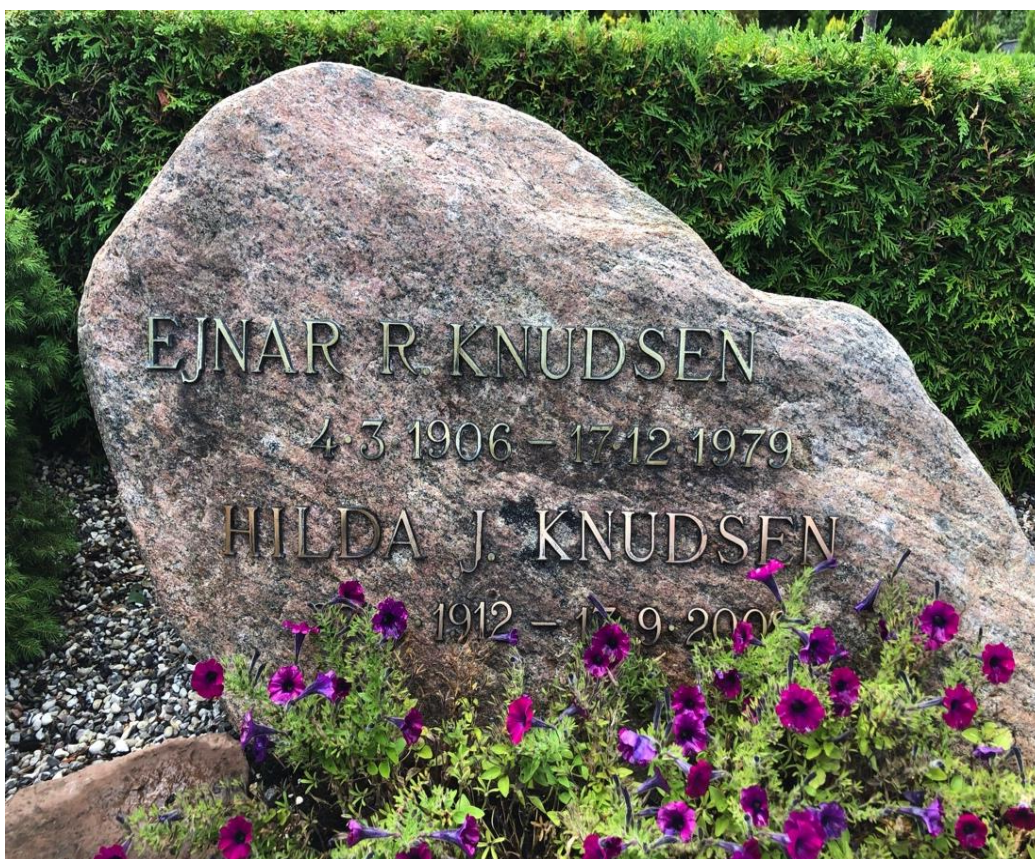
Mens vi snakker gør Hilda Knudsen flere gange opmærksom på, at hendes historie, da ikke er noget særligt. Helst var hun fri for omtale. Og til sidst i interviewet kommer hun med en formaning.

Det må ikke lyde som pral, for det vi har lavet i Halgård Smedie, det er jo min mand og jeg og ikke mig alene, og vores børn har hjulpet os, siger hun.

bric

Hilda sammen med børnene Margit, Knud, Poul Erik, Flemming og Bodil.

Hilda og Ejnar Knudsen ligger begravet på Tvis Kirkegaard.

Flemming Knudsen (1937 - 2005)

Kitte Knudsen (1939 -)

Flemming Knudsen med hustruen Kitte, datteren Lene og hunden Trold.

Flemming Knudsen var ældste søn af Hilda og Ejnar Knudsen og født i 1937. Som 12-årig kom han ud at tjene på landet. Han blev efterfølgende uddannet som landbrugs- og beslagsmed hos smeden i Haderup.

Flemming som nyudlært smed.

Efter endt uddannelse fik Flemming arbejde hos smeden i Grønhøj ved Karup. Nybyggeri var kommet godt i gang efter 2. verdenskrig, og Flemming havde sin hovedbeskæftigelse med VVS-opgaver i forbindelse med nybyggeri. Efter at være blevet udlært blev Flemming Knudsen ansat hos en blikkenslager i Sunds, som havde påtaget sig nogle store arbejdsopgaver i forbindelse med opførelse af et større antal beboelsesblokke i Odder. Her var der rigtig gode penge at tjene, da noget af arbejdet foregik på akkord. Efter et par års arbejde fik Flemming Knudsen i 1961 tilbud om at blive medejer af blikkenslagerfirmaet. De sidste forhandlinger var ved at falde på plads da Flemmings far blev syg, og Flemming så sig nødsaget til at tage hjem og hjælpe til i smedjen i Halgaard.

Flemming Knudsen overtager Halgaard Smedje

I 1961 blev Flemming Knudsen gift med Kitte Teglborg, der var født i 1939 i Nedre Feldborg. Flemming og Kitte opførte en beboelse ved siden af værkstedet, der var blevet flyttet længere op af Munkbrovej. Huset blev opført hvis det skulle vise sig at Ejnar Knudsen ikke blev i stand til fortsat at drive forretningen. I 1973 måtte Ejnar Knudsen erkende at han ikke kunne magte at drive forretningen videre alene, hvorfor Flemming og Kitte Knudsen overtog Halgaard Smedje.

Flemming Knudsen ved essen i den nye smedje.

Inden Flemming Knudsen overtog Halgaard Smedje havde han overvejet om han skulle lave noget andet end at være smed. Flemming Knudsen begyndte at læse til maskinist, der var en forudsætning for at kunne blive maskinmester. Flemming tog herefter udvidet forberedelseseksamen for at kunne få lov til at læse videre. Uddannelsen og læsning var noget der foregik efter arbejdstid. Det daglige arbejde skulle passes, for der skulle brød på bordet.

Ejnar Knudsen blev pludselig mere syg, og Flemming måtte med otte dages varsel overtage firmaet. Det stillede yderligere krav da Flemming havde forudset at smedearbejdet med tiden ville ændre sig. Flemming Knudsen måtte derfor på Teknisk Skole i Nykøbing og senere på Ingeniørskolen i Horsens for at blive autoriseret som VVS-installatør. Begge uddannelser blev gennemført som dagskole. Flemming måtte efterfølgende hjem for at arbejde, og når arbejdsdagen var slut ved 20-tiden var det tid at læse lektier til næste dags undervisning. Da uddannelsen var afsluttet kunne Flemming Knudsen påtage sig alle opgaver indenfor VVS.

Flemming Knudsen autoriseret som VVS-installatør

I 1973 var det alle de traditionelle smedeopgaver der skulle løses. Flemming måtte dog ret hurtigt ophøre med at sko heste da han fik et dårligt knæ. Til gengæld opstod der en stor efterspørgsel efter installering af oliefyr som erstatning for de gamle kakkelovne og brændefyr. Herudover producerede Smeden i Halgaard stålspær til landbruget, industribygninger og haller. Flemming Knudsen fik blandt andet til opgave at lave stålspær til en række haller der blev brugt til undervognsbehandling. Disse opgaver blev hovedopgaven i næsten 10 år. I starten af 1970'erne tog byggeriet for alvor fat, og nye huse skød op i Mejdal, på Flyvepladsen, i Hornshøjparken, Tvis og Nr. Felding. Der blev således udført VVS-opgaver i et nyt hus hver uge.

Flemming Knudsen havde et tæt samarbejde med smedemester Peter Nielsen i Mejdal.

Da de nævnte opgaver så rigeligt kunne fylde tiden ud, ophørte Flemming med at reparere og sælge landbrugsredskaber. Disse opgaver blev løst af andre smede.

Flemming Knudsen får ny lærling og ny kompagnon

Flemming var presset tidsmæssigt, og derfor måtte Kitte hjælpe til hvor hun kunne. Hun var kommet i lære som lægesekretær på Centralsygehuset i Holstebro. Samtidig var hun i gang med at tage en handelsskoleeksamen. Da byggeriet tog til og arbejdsopgaver blev flere, opfordrede Flemming Kitte til at

komme i lære som VVS-installatør, da hun havde vist interesse og flair for arbejdet. Det var måske nedarvet da Kittes morfar var uddannet maskinmester.

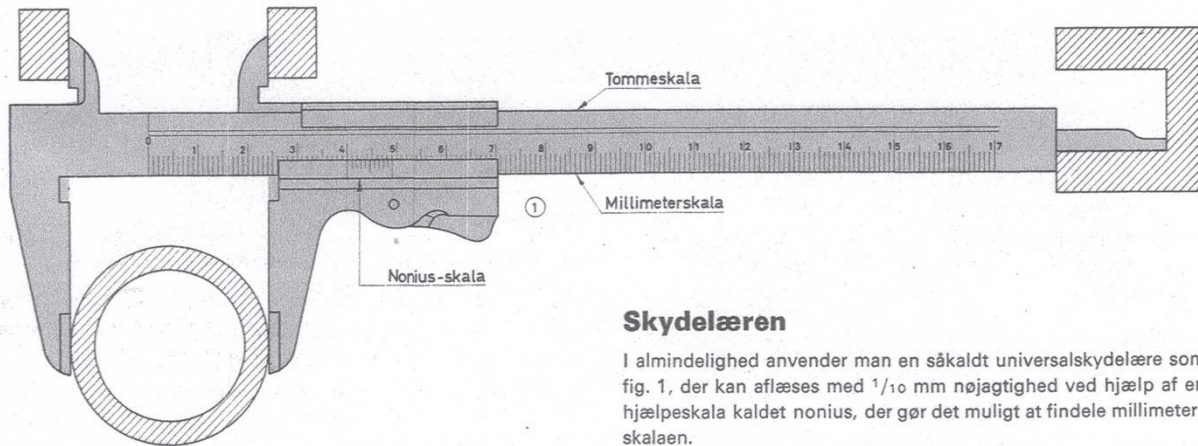

Den nye lærling.

Kitte Knudsen startede derefter på Teknisk Skole i Holstebro og fik sin eksamen, men fik aldrig gennemført den tekniske del af uddannelsen. Hun havde simpelthen ikke tid til at gennemføre den del af kurset. Kitte fik således ikke sit svendebrev. Det fik hun tilbudt nogle år senere, da man vurderede at hun havde så stor praktisk erfaring, at den manglende uddannelse blev opvejet af praktiske færdigheder. Men Kitte afslog, da det jo gik meget godt uden svendebrev, og da hun følte at der var papir nok at tage vare på.

Autoriseret VVS-installatør.

Skydelæren

I almindelighed anvender man en såkaldt universalskydelære som fig. 1, der kan aflæses med $\frac{1}{10}$ mm nøjagtighed ved hjælp af en hjælpeskala kaldet nonius, der gør det muligt at findele millimeterskalaen.

På millimeterskalaen aflæses de hele millimetre og på nonius-skalaen tiendedele millimetre.

Nonius-skalaen er 9 mm lang og inddelt i 10 dele således, at hver inddeling er 0,1 mm mindre end 1 mm – se fig. 1.

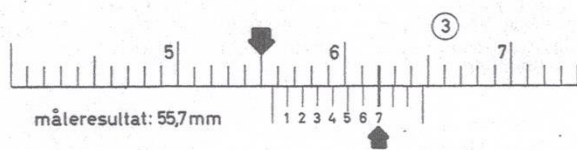
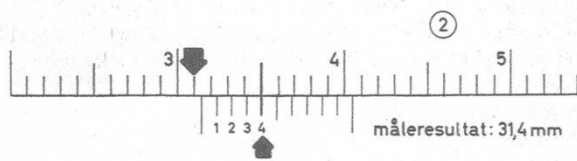
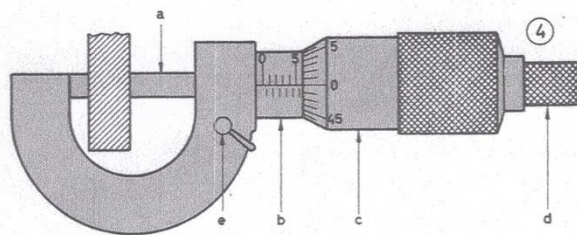

Fig. 2 og 3 viser to aflæsningseksempler.

Det hele antal millimeter, der er foran nonius-skalaen, aflæses i fig. 2 til 31 millimeter.

Tiendedele millimeter aflæses, hvor en af nonius-skalaens delestrøger falder sammen med en af inddelingerne på millimeterskalaen. I fig. 2 er det 4. Altså ialt 31,4 mm.

Mikrometerskruen

Almindelig mikrometerskruer (fig. 4) kan aflæses med $\frac{1}{100}$ mm nøjagtighed og anvendes f. eks. til måling af pladetykkelser. Målelængden er normalt 25 mm.

Målespindlen a og måletromlen c er i et stykke.

Spindelhuset b er forsynet med inddelinger i hele og halve millimeter.

Føleskruen d er forsynet med skralde for at hindre overspænding ved målingen.

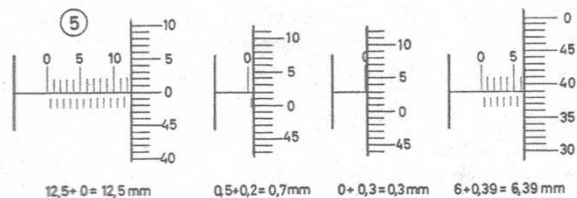
Anvendelsesmåde:

Den grove indstilling foretages ved at dreje måletromlen c indtil spindlen ligger let an mod måleemnet.

Derefter flyttes fingrene over på føleskruen d som spændes til skralden træder i funktion, derved spænder målespindlen a på emnet med det rigtige tryk.

Målespindelens stilling kan fastholdes med klemmeskruen e.

Fig. 5 viser fire aflæsningseksempler.

Gevindbor

Smeden i Halgaard startede på byggepladserne kl. 08.00 om morgenen. Kitte dog først kl. 09.00, da hun ikke var sig selv inden. Kitte mente ikke at kunderne skulle betale fra kl. 08.00, da hun ikke var noget værd inden kl. 09.00. Imellem kl. 8.00 og 9.00 kunne Kitte bestille varer hos Colstrup eller Holstebro Jern og Stål. Der blev holdt fri om aftenen når man havde nået det man skulle den pågældende dag.

Logo fra Holstebro Jern og Stål der oprindeligt havde forretning i Vestergade, Holstebro.

Kitte har et godt tag på rørtangen.

Flemming og Kitte Knudsen havde et godt forhold til deres kollegaer. De blev behandlet som lillebror og lillesøster, da de var det mindste VVS-firma i kommunen. Tilsvarende følte de sig altid pænt behandlet af deres kunder. Der

var dog to emner som Flemming aldrig bragte på bane ude hos kunderne: politik og religion.

Kitte, Lene og Flemming foran værkstedet.

Medarbejdere

Flemming og Kitte Knudsen havde aldrig ansat svende eller påtaget sig at uddanne lærlinge. Det følte Flemming at de som firma var for lille til. Til gengæld havde de jævnligt praktikanter fra skolerne i Holstebro.

Til en af disse praktikanter knytter der sig en morsom historie. Flemming havde noteret sig at praktikanten havde et lidt bramfrit sprog. Hvis han slog sig eller på anden måde havde brug for at få luft, var hans sprog ikke for sarte øren. Flemming tog en snak med praktikanten og forklarede at der var kunder der ikke ville syntes om det sprog han gjorde brug af. Praktikanten tog vejledningen til sig, men en enkelt gang gik det galt. Flemming og praktikanten arbejdede i en stald da praktikanten slog sig over fingrene med en hammer. Praktikanten sagde ikke et ord, men løb ud af stalden. Få sekunder efter kom han tilbage og sagde rigtig mange af de ord som Flemming havde bedt han om at undlade. Flemming tyssede lidt på ham, men praktikanten svarede at han havde været ude for at se om der var nogen hjemme. Da det ikke var tilfældet gav praktikanten luft for sine smerter. Flemming bar over med ham.

Regnskabs og kontoropgaver

Kitte Knudsen varetog regnskabet hos smeden i Halgaard. Ligeledes varetog Kitte Knudsen de opgaver der var forbundet med byggeri af nye huse, hvor der før og under byggeprocessen skulle indsendes tilmeldelser, synsrapporter og andre dokumenter til Holstebro Kommune. Kitte indførte at der skulle skrives regninger den 1. i hver måned. Denne nye praksis mente Ejnar Knudsen var overflødig og slet ikke i pagt med den praksis hans selv havde udøvet. I mange år skrev Kitte regningerne i hånden, da hun ikke kunne lide lyden af en skrivemaskine. Hun brugte dog en regnemaskine i det daglige kontorarbejde. Senere fandt Kitte det nødvendigt at skrive regningerne på maskine.

Halgård Smedie Munkbrovej 3 – Telefon 97 43 50 52 – 7500 Holstebro	
v/ KITTE OG FLEMMING KNUDSEN	
	Giro nr. 7 11 78 76
	Dato
Fru Nanna Halgaard, Herringvej 87 7500 Holstebro.	
d.30-11-1999.	
Tilbud på tilslutning af brugsvand fra Holstebro kommune, på adressen Herringvej 87.	
Holstebro kommunes tilslutninger	10.900,00 kr.
VVS- tilslutninger, rør af proppet på Herringvej 89.	2.500,00

	13.400,00
+ 25% moms	3.350,00

	16.750,00 kr.

<i>Kitte Knudsen</i>	

Tilbud på VVS udarbejdet af Kitte Knudsen.

Indtil han døde i 1979, gav Ejnar Knudsen en hjælpende hånd i værkstedet. Han kunne således betjene de kunder der kom forbi efter en reservedel eller nogle fittingsdele. Da Ejnar døde valgte Flemming og Kitte at have et åbent værksted uden personale. Der blev lagt en blok i værkstedet, som kunderne kunne skrive på når de hentede varer på lageret i værkstedet. Alternativt kunne kunderne ringede om aftenen og fortælle hvad de havde hentet. Flemming og Kitte oplevede aldrig at deres tillid blev misbrugt. Der var aldrig ting der manglede eller varer der var forsvundet uden at det var blevet noteret. Tilsvarende havde kunderne tillid til at de beskeder de lagde i smedjen ville blive fundet. Således lagde en kunde en check på 60.000 kr. på ambolten og gik som en selvfølge ud fra at den ville blive fundet af rette vedkommende.

Som en ny service fik kunderne mulighed for selv at vælge hvilken sanitet eller armatur de gerne ville have på deres badeværelse. En kunde var højlydt forundret over denne nye praksis. Tidligere var det smeden der egenhændigt havde bestemt hvilken sanitet der skulle vælges.

To må man være

I 1996 medvirkede Kitte og Flemming Knudsen i en tv-udsendelse med titlen "To må man være". Det var journalist Hans Arne Hansen, TV 2, der via en nabo til smeden i Halgaard havde hørt om det spændende makkerskab mellem Kitte og Flemming. Udsendelsen gav stor medieinteresse.

Steppende smed fylder 60 år

Smed og VVS-installatør Flemming Knudsen, Munkbrovej 3, Holstebro, fylder i dag 60 år. Smeden og hans kone Kitte er særdeles kendte for deres arbejde i Halgaard Smedie, som Flemming Knudsen overtog efter sin far for 24 år siden. Men bag de mange avis- og ugebladsartikler og tv-udsendelser, der har beskæftiget sig med ægteparrets arbejde i smedien, gemmer privatmennesket Flemming Knudsen sig. Et menneske, der blandt sine foretrukne fritidsinteresser har jagt, fiskeri, fjeldklatring og dans. Fra han var 14 år har dans og stepdans været

en lidenskab for Flemming Knudsen. Gennem en årrække har han undervist psykisk syge i dans. Han har tillige haft tillidshverv i Holstebro Sportsdanserforening, og bag kulisserne har han altid givet en hånd med, når lokale foreninger og sportsdansere har afviklet turneringer og stævner. Gennem årene er det blevet til mange kilometers kørsel med børn og unge dansere til og fra turneringer.

60 års dagen fejres uden den store postyr, mens ægteparret lader op til næste års 25-års forretningsjubilæum.

Artikel fra Dagbladet 1997

Arkivfoto

TV-udsendelse: En TV-udsendelse gjorde VVS-installatørerne Kitte og Flemming Knudsen fra Nr. Felding landskendt.

Landskendt installatørpar kan fejre 25 års jubilæum

Den 1. januar var det 25 år siden at Kitte og Flemming Knudsen overtog Hølgård Smedie efter Flemming Knudsens far Ejner Knudsen. Indtil sin død i 1979 hjalp han med arbejdet i smedien, og det var en god hjælp for Kitte og Flemming Knudsen, som efterhånden fik mere arbejde udenfor smedien. De første år var de fleste kunder landmænd, men dem er der ikke så mange af mere, i stedet for blev det VVS-arbejde de beskæftiger sig med. Kitte Knudsen tog først VVS-eksamen, og var indtil for halvandet år siden den eneste kvindelige VVS-installatør i Jylland. En stor part af deres arbejde foregår nu i Mejdal og Holstebro, men de har stadig landmænd i Tvis og Nr. Felding, som de betragter som deres gode og trofaste kunder. Kitte og Flemming Knudsen blev landskendt da de medvirkede i en af Hans Arne Hansens tv-udsendelser, det medførte at de blev omtalt i mange - både danske og

Hansen at kende da han for en del år siden var ansat ved Radio Midt-Vest i Holstebro. Ud over deres daglige arbejde har de været meget aktive i fritiden. Kitte Knudsen var i en del år en kendt formand for Mejdal Gymnastik- og Idrætsklub, hun gjorde en stor indsats i forbindelse med byggeriet af Mejdal Hallen, og har været æresborgmester i Mejdal. Nu er det arbejdet indenfor D.G.I. på amtsplan som optager hende. Blandt Flemming Knudsens foretrukne fritidsinteresser er det jagt, fiskeri og dans. Han er glad for at færdes i naturen med jagtgevær og fiskestang, og en fjeldtur sætter han også stor pris på. Fra 14 års-alderen har dans og step altid haft hans store interesse. Han har haft tillidsposter i Holstebro Sportsdancerforening, og ydet en stor indsats for psykiske syge. Kitte og Flemming Knudsen er et par meget aktive og kendte personer, som glæder sig til at fejre jubilæet med en reception i

Artikel fra Holstebro Dagblad i 1998.

Fritidsinteresser

Flemming havde mange fritidsinteresser. De fleste knyttede sig til naturen, såsom fiskeri, jagt, haven og tilhugning og polering af sten. Herudover elskede

Flemming ved klaveret. Flemming var igennem hele livet et musikalsk menneske. Som ung lærte hans at spille klaver.

Flemming at sylte og bage og han var en inkarneret danser. Flemming underviste i mange år i dans og stepdans og underviste blandt andet psykisk syge i dans. Mange af disse fritidsinteresser delte han med Kitte.

Flemming som danseinstruktør.

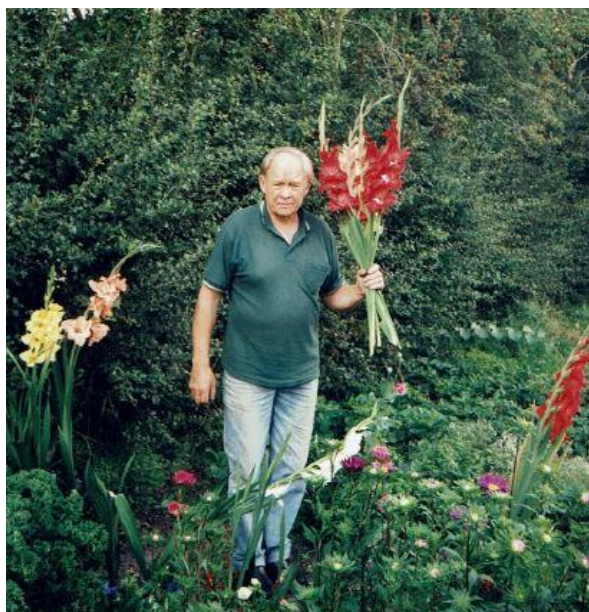
Der trænes.

Også i deres fritid havde Flemming og Kitte byggeopgaver sammen. Således opførte de en mindre feriehytte der gav Flemming og Kitte mulighed for at være tæt på den natur som Flemming havde som en af sine store fritidsinteresser.

Billede af feriehytten.

Flemming var meget haveinteressert og dyrkede mange blomster som han med gavmild hånd delte ud af. Dette var både til familie, venner og i forbindelse med det årlige cykelløb i Mejdal hvor hallen skulle pyntes op.

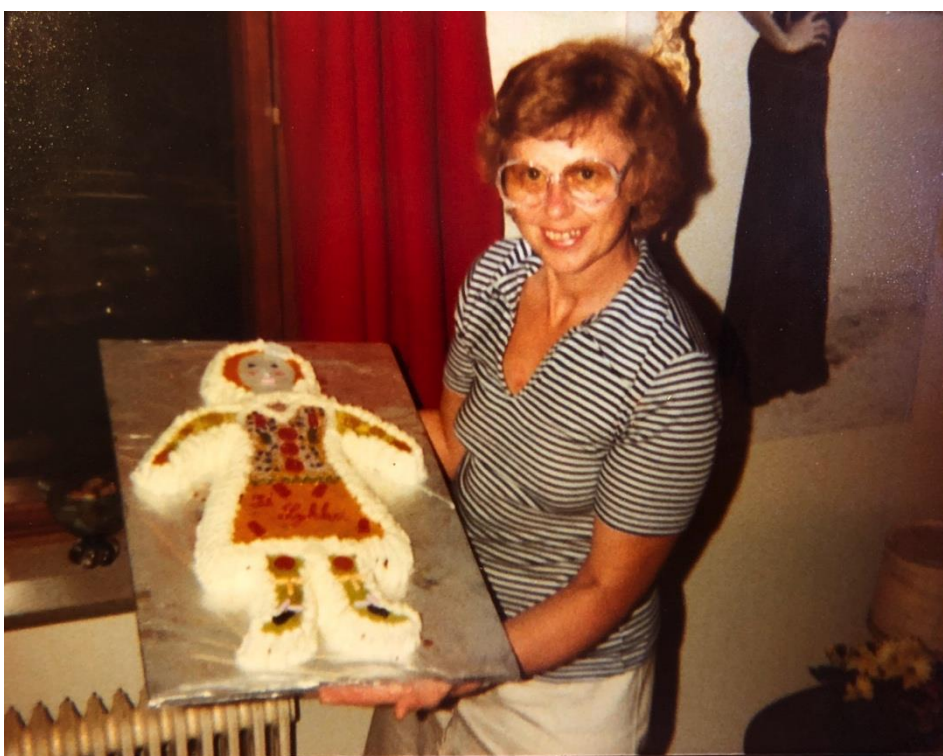

Flemming med nogle af havens mange blomster.

Også i køkkenet var Flemming hjemmevant. Han kogte og syltede og var god til at bage. Familien kunne ikke forestille sig en fødselsdag uden at Flemming havde lavet hjemmebagt kringle.

Så er der frisk franskbrød og marmelade.

En flot fødselsdagskagekone.

Flemming laverstensmykker.

Flemming tilhugger Ejnars gravsten

Både Kitte og Flemming var aktive i det lokale foreningsliv. Som et eksempel kan nævnes at de i en årrække arrangerede det årlige cykelløb i Mejdal.

Mejdal GIK venter svar fra kommunen

- Vort store problem er stadigvæk den meget alvorlige pladsmangel, som spænder ben for os adskillige gange, sagde Mejdal GIKs formand fru Kitte Knudsen i aften i sin beretning på generalforsamlingen i stadiontribunen.

Hun fortsatte: - Vi har forhandlet med Holstebro kommune om idrætsanlæg i Mejdal og er nu nået så langt, at der på et byrådsmøde i oktober er bevilget 650.000 kr. til udendørs faciliteter, men vi har endnu ikke modtaget nogen bekræftelse fra kommunen om dette, vi ved det kun fra dagspressen.

- Den dag vi modtager en bekræftelse herom, vil vort behov for udendørsfaciliteter være dækket, men lige så alvorlig er det for klubben med indendørs plads. Vi er i en situation på nuværende tidspunkt, der nærmest er kaotisk, sagde Kitte Knudsen.

- Alle i Mejdal arbejder ivrigt for, at vi kan få tag over hovedet, og i den nærmeste fremtid vil der blive holdt et beboermøde, så vi kan få nedsat et haludvalg, men forinden venter vi på svar fra kommu-

nen om placering af anlægget og kloakering af samme, samt om vi kan få en hal efter kronen til kronen princippet.

Næsten alle afdelinger må afvise nye medlemmer. Denne situation er selvfølgelig uholdbar, sagde Kitte Knudsen videre. Størst er problemet for vinteridrætten. Som omtalt har kommunen afsat et beløb til udendørs anlæg, men kommunen arbejder langsomt, og vi mangler plads nu.

Kitte Knudsen oplyste videre, at dagspressens oplysning om, at Mejdal GIK forlanger, at anlægget placeres ved Halgård skole er en misforståelse. For klubben kan de to placementsforslag være ligegyldige, idet vejen for børnene er nærmest lige lang, og de to udpegede områder dækker udmærket områdets behov.

- Kommunens beslutningsgrundlag for hallens placering i Tvis, her tænkes på analyse af beboertal, alder på samme, udlægning af byggegrunde og lign., har vi endnu ikke set, men vi imødeser fremlægning af dette materiale med stor interesse, sagde Kitte Knudsen.

-obs.

Kitte Knudsen var igennem 20 år en meget aktiv og afholdt formand for Mejdal GIK og sideløbende med i DGI's bestyrelsesarbejde, både lokalt og på landsplan.

Kitte Knudsen stod blandt andet bag indsamlingen til den nye hal i Mejdal.

Indsamling til hal har foreløbig givet 60.000 kr.

Kun hver tiende husstand er besøgt

Det ser ikke ud til, at det skal volde Mejdal GIK særligt meget besvær at indsamle 500.000 kr. som tilskud til hallen, der skal opføres i Mejdal. Holstebro kommune bidrager med én mill. kr. til byggeriet.

Som formanden for Mejdal GIK, fru Kitte Knudsen, her viser på det indsamlingsbarometer, der er opstillet i Mejdal, er man allerede oppe på godt 60.000 kr., og det selv om kun ca. hver tiende husstand i Mejdal er besøgt indtil nu.

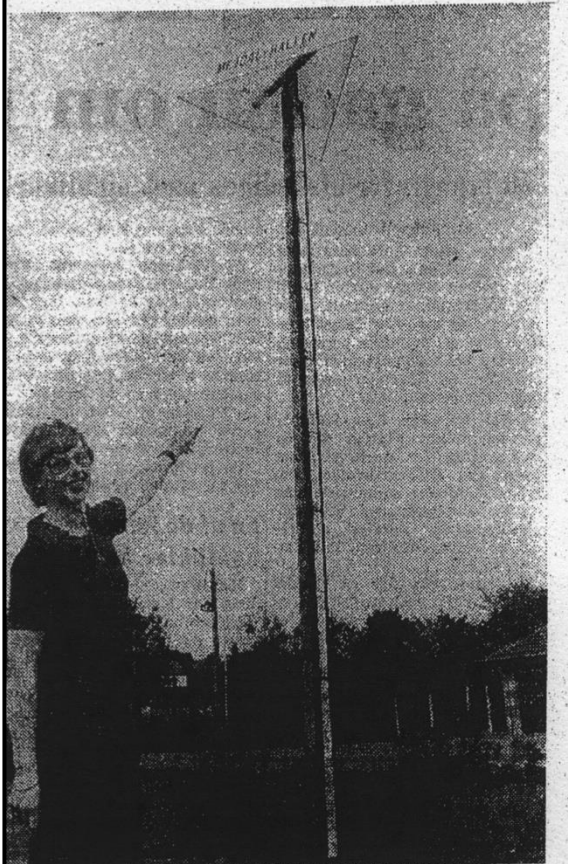
Medlemmer af Mejdal-klubben rejste fornylig barometret, således at alle interesserede

kan følge indsamlingsresultatet dag for dag. De medlemmer, der har været ude at samle ind, har mødt virkelig stor velvilje hos beboerne. Man har besøgt ca. 50 af de i alt 450 husstande, og udbyttet har indtil nu været 60.000 kr., altså et bidrag på mere end 1000 kr. pr. husstand.

I løbet af kort tid vil de resterende husstande i Mejdal og nærmeste omegn blive besøgt af indsamlerne, og først omkring sommerferien regner man med at være færdige med indsamlingen.

At dømmen efter indsamlingens foreløbige forløb er derfor ingen tvivl om, at hallen i Mejdal som projekteret vil stå færdig omkring 1. august næste år.

pom

Kitte Knudsen viser på barometret, hvor mange penge der er indsamlet indtil nu.

Flemming og Kitte arbejdede sammen i 30 år i deres fælles VVS-firma som de afhændede i 2000 til John Thomsen. Flemming døde i 2005.

Kitte Knudsen december 2018.

Flemming Knudsen ligger begravet på Egekirkegården i Holstebro.

John Thomsen: (1964 -)

John Thomsen og Anja Schmidt
med børnene Mathilde, Frederik og Amalie.

John Thomsen er født i 1964 i Tvis, søn af smedemester Johannes "Hanse" Thomsen i Idom. John blev i 1985 uddannet som landbrugs- og bygningsmed hos Smeden i Idom.

<p>60-261</p> <p>SMEDE- OG MASKINARBEJDERFAGETS SVENDEPRØVEKOMMISSION I DANMARK</p> <p>attesterer herved, at Thomsen, John</p> <p>CPR-Nr. 170464- [redacted]</p> <p>og som har stået i lære fra 1.8.1980 til 31.1.1984</p> <p>har aflagt faglig prøve i overensstemmelse med de af undervisningsministeriet i medfør af bestemmelserne i lov om lærlingeforhold af 2. oktober 1956 fastsatte forskrifter. Faglig prøve blev aflagt i nedennævnte branche:</p> <p>Bygnings- og landbrugssmed</p> <p>Karakter: Vel udført</p> <p>København, den 19.1.1984</p> <p>SMEDE- OG MASKINARBEJDERFAGETS SVENDEPRØVEKOMMISSION</p> <p><i>Anders Jørgensen</i> Formand</p> <hr/> <p>Lærlingen har afsluttet sin uddannelse hos</p> <p><i>John Thomsen</i> v/ John Thomsen Idom 7500 Holstebro</p> <p>hs</p>	<p>The Danish Examination Committee on Apprenticeship for Smiths and Engine-Fitters hereby certifies:</p> <p>That the worker mentioned on the opposite page has passed the apprenticeship examination required for his trade under the Apprenticeship Act of October 2nd, 1956, on the date and with the result stated.</p> <p>„Bestået“: Passed „Vel udført“: Passed with Credit. „Særdeles vel udført“: Passed with Distinction. Chairman</p> <p>Die Dänische Zentralkommission für Gesellenprüfungen für Schmiede und Maschinenarbeiter bestätigt hiermit:</p> <p>Dass der umstehend genannte Arbeiter das für sein Fach erforderliche Gesellenstück in Übereinstimmung mit dem Lehrlingsgesetz vom 2. Oktober 1956 an dem Tag und mit dem Ergebnis wie auf der vorigen Seite angegeben ausgeführt hat.</p> <p>„Bestået“: Bestanden. „Vel udført“: Gut ausgeführt. „Særdeles vel udført“: Besonders gut ausgeführt. Vorsitzender</p> <p>La Commission centrale danoise des épreuves de compagnons Forgerons et Ouvriers mécaniciens certifie:</p> <p>Que l'ouvrier mentionné à la page ci-contre a exécuté l'épreuve de compagnon exigée pour son métier conformément à la loi sur l'apprentissage du 2. octobre 1956, à la date et avec le résultat indiqués à la page précédente.</p> <p>„Bestået“: Reçu. „Vel udført“: Bien exécuté. „Særdeles vel udført“: Spécialement bien exécuté. Président</p>
---	---

John Thomsens svendebrev.

Efter svendeprøven fik John Thomsen i 1988 ansættelse hos Venoka som producerede reserve- og karosseridele til biler. I 1991 kom John tilbage til smeden i Idom hvor hovedopgaven blev VVS-opgaver. John Thomsen blev i 1993 autoriseret som VVS-installatør. Uddannelsen blev gennemført som dagskursus (en til to dage om ugen). Efter at være blevet autoriseret købte John halvpart i Idom Smede- og Maskinforretning med hovedansvaret for VVS. I november 1999 overtog John Thomsen smedjen i Idom, da Johannes Thomsen ønskede at trappe ned. Både Johannes Thomsen og hustruen Else gav dog fortsat en hånd med i firmaet.

John Thomsen overtager Halgaard Smedje

I 1999 ønskede Kitte og Flemming at afhænde Halgaard Smedje. Der havde igennem årene jævnligt været kontakt til John Thomsen, og det faldt derfor Kitte og Flemming naturligt at kontakte John med henblik på en forretningsoverdragelse.

Aftalen faldt på plads, og selv om John Thomsen 14 dage tidligere havde overtaget Idom Smede- og Maskinforretning var John indstillet på overtage forretningen i Halgaard. John overtog inventar og varelager og lejede bygningerne af Kitte og Flemming. Administrationen af den samlede virksomhed skete fra adressen i Idom.

Flemming Knudsen, Jakob Halgaard og John Thomsen aftaler de nærmere vilkår for overtagelsen.

Halgård Smedie Munkbrovej 3 – Telefon 97 43 50 52 – 7500 Holstebro
v/ KITTE OG FLEMMING KNUDSEN

Giro nr. 7 11 78 76

Dato 31-12-1999.

HALGÅRD V.V.S.
V. JOHN THOMSEN
MUNKBROVEJ 3
7500 HOLSTEBRO

Brugte maskiner og værktøj	26000,- kr.
Rest varelager	4000,-
	<hr/>
Beløb ialt ekskl. moms	30.000,- kr.

1 stk. liste på maskiner og varelager vedlagt

Endelig købsaftale.

Varelager og brugte maskiner-værktøj.

1 stk. Hajo skæremaskine med undervogn og rørstativ	7000,00 kr.
1 stk. Ridgin skæremaskine	2500,00
1 stk. Esab svejser co2 .	8000,00
1 stk. Vinkelsliber/ afkorter bord model	1800,00
1 stk. Dunkraft	500,00
1 stk. Bukmaskine	400,00
1 stk. EL svejser	1000,00
1 stk. EL sav og kobberørers bukker	900,00
1 stk. Truck	1000,00
1 stk. 180 m/m vinkelsliber	350,00
Diverse håndværktøj	2550,00
Diverse rest materialer, rør, fittings, plader, bolte og skiver og redskaber	4000,00

	30.000,00 kr.

Oversigt over medfølgende inventar og varelager.

FORRETNINGS OVERDRAGELSE.

NY SMED OG VVS INSTALLATØR

I HALGÅRD

Efter 27 års virke i Halgård, starter vi år 2000 med at overdrage vores firma til Smed og VVS installatør John Thomsen, Idom.

Vi vil gerne takke alle, som vi har arbejdet for og arbejdet med, for udvist tillid, tålmodighed og stor venlighed imod os i årenes løb.

Vores ønske og håb er, at samme forhold vil gælde for vores efterfølger, som vi gerne vil anbefale .

TAG GODT IMOD JOHN !

Venlig hilsen

Kitte og Flemming Knudsen.

Bemærk: Ny telf. nr.

Meddelelse om forretningsoverdragelse.

UDLEJNINGENS BEVIS.

Ejer: Flemming Knudsen.
Adresse: Munkbrovej 3. 7500 Holstebro.

Lejer: Smed og VVS installatør John Thomsen
Adresse: Rinkøbingvej 45. 7500 Holstebro.

Dato for udlejning: 1/1 - 2000
Adresse for udlejnings bygninger: Munkbrovej 3. 7500 Holstebro.

Lejets omfang:
Værksted, smedie og kontor.

Betingelser ved leje:
Ejeren forpligter sig for forsikringer af bygningerne. Brand og stormskade forsik.

Lejeren forpligter sig for ansvar af bygningerne indvendig, samt EL - forbrug og egne forsikringer.

Smedien:
Esse,ambolt, smede værktøj samt filebænke, og bordet på kontoret må ikke fjernes.
Den lange stige må lånes, men tilhøre ejeren.

Udlejnings pris pr. md./~~kr.~~ 1000,- kr. højeløb 1/1-2000. ev 6000,-kr.

Lejeprisen indbetales til Jyske Bank, Holstebro på konto nr. 215539-1.
Lejen forfalder 2 gange årligt: d.1/3 og 1/9.
Udlejningspris aftales med lejeren 1 gang om året i oktober / november månede.

3/1-2000
dato

John Thomsen
Underskeven af lejer.

3/1-2000
dato

Flemming Knudsen
Underskreven af ejeren.

Lejeaftale vedrørende værkstedsbygninger.

Anja Schmidt og John Thomsen parat med nyt firmalogo.

John Thomsens arbejdsbil med nyt firmalogo.

Flemming hjælper med at få den nye smed på plads.

Ud over overtagelse af maskiner, varelager og de lejede bygninger overtog John Thomsen også de opgaver der var givet tilbud på, og Kitte og Flemming tog kontakt til de kunder som igennem årene havde kontakten Halgaard Smedje for at få løst smede- og VVS-opgaver og opfordrede dem til at tage godt imod John Thomsen.

Kitte og Flemming havde tegnet virksomhedssponsorater i en række foreninger i Mejdal. Disse sponsorater blev John anmodet om at indtræde i.

Forretnings-overtagelse:

Smed og VVS-installatør John Thomsen har overtaget familiefirmaet i Halgård efter Kitte og Flemming Knudsen

Af Birte Frøslund

Efter 27 år som fast smede- og installatør-par i Halgård har Kitte og Flemming Knudsen besluttet at gå på efterløn.

Familiefirmaet, som Flemming Knudsen overtog efter sin far, har 68 år på bagen. Og selv om firmaet ikke fortsætter i familiens eje, har Kitte og Flemming Knudsen absolut ingen skruper:

- Det kan ikke være bedre end med John. Han ligner os så meget, at han kunne have været vores søn, siger Kitte Knudsen, som håber, at kunderne vil tage godt imod deres efterfølger John Thomsen.

Han har overtaget firmaet pr. årskiftet og lejer sig nu ind i værkstedet i Halgård.

John Thomsen, der er smed og VVS-installatør, har de seneste fem år drevet Smeden i Idom sammen med sin far, og han glæder sig til at servicere kunderne under det nye navn Halgård VVS.

Pynt og petanque

Kitte og Flemming bli-

Halgård VVS hedder det nye firma, som John Thomsen fra Idom nu har overtaget.

bøger samt jagt og fiskeri hører også til interesserne.

Kitte har ét specielt ønske, som nu skal realiseres, når hun går på efterløn:

- Jeg vil øve mig så meget i petanque, at vi fra Mejdal kommer til at slå

- Men de kan vente sig nu, siger hun og fortæller, at både tennis, gymnastik og fodbold godt kunne være noget for hende.

Kitte har ikke »bare« siddet på kontor som mange hustruer til håndværkere gør.

Hun har altid været

Avisomtale i forbindelse med overdragelsen.

Fritidsinteresser

I den fritid der har været til rådighed har John Thomsen været meget interesseret i fodbold, både som aktiv spiller og som fodboldtræner. John har ligeledes været involveret i foreningsarbejdet omkring Idom og opfordrede på et tidligt tidspunkt de mindre fodboldklubber omkring Holstebro til et forpligtende samarbejde.

Halgaard Smedje ophører

John Thomsen lejede lokalerne frem til 2011 og har derefter valgt at videreføre Halgaard Smedje fra adressen Ringkøbingvej 33 i Idom.

Håndværkersko er beskidte. Derfor indprenter autoriseret VVS-installatør John Thomsen, Idom, alle sine svende at tage skoene af, når de er ude hos kunderne. - Foto: Poul Erik Nielsen.

Chefens og hans svende går i træsko

I dag fylder John Thomsen, indehaver af Halgård VVS og Smeden Idom ApS, 40 år. Fødselaren er en mand med markante holdninger. Til blandt andet de ansattes valg af fodtøj

fodtøj på, og vi rydder pænt op efter os, slår John Thomsen fast.

I dag, når chefen fylder 40 år og markerer det med en reception i Råsted Sognegård vil han dog tillade, at det obligatoriske firmafodtøj må varieres.

John Thomsen har de sidste ni år stået i spidsen for den smede- og VVS-for-

retning, som hans far drev forinden, i 28 år. Familieforetagenet har udviklet sig fra hovedsageligt at leve af lokalrådets halvhundrede landbrugsbedrifter til i dag at beskæftige sig 80 procent med VVS-arbejde.

- Vi er en af de få, der stadig laver det hele: stålkonstruktioner til lader, trap-

pegelænder, halmvogne og fodervogne. Vi skaffer spader og skovle..., oplyser John Thomsen.

Ud over vand, varme, sanitet og smedearbejde tilbyder Halgård VVS og Smeden Idom ApS desuden blikarbejde, solvarme, fjernvarmeinstallation, rørskader samt renovering af badeværelser.

Af Anette Lund Andersen

Murersvenden, tømreren, VVS-manden, elektriker... - alle håndværkere sviner.

Vel gør de ej, ønsker John Thomsen, autoriseret VVS-installatør, Idom, at gøre en forskel. Han dikterer sine seks svende og den ene lærling at gå i træsko. Fordi de er nemme at hoppe i og af.

- Vi kommer ude fra landet. Vi er vant til at behandle kundens hjem på samme måde som vores eget. Vi går ikke ind med

Familie og karriere

- ✓ Født i Tvis.
- ✓ Flytter som treårig til Idom.
- ✓ Hvor hans far overtager Idom Smede og Maskinforretning.
- ✓ 1985: Udlært landbrugs- og bygningsmed derhjemme.
- ✓ Arbejder fire år som smed hos Venoka, Holstebro.
- ✓ 1993: Kommer hjem. Fordi faren p.g.a. alder ønsker at trappe ned.
- ✓ 1995: Køber anpart i firmaet.
- ✓ 1. januar 2000: Overtager Halgård VVS efter Kitte og Flemming Knudsen.
- ✓ Bor sammen med kæresten Anja Schmidt i Idom.

Hele badeværelser

Specielt badeværelserne har John Thomsen haft succes med de sidste tre-fire år. Lige siden han fandt på sit totalkoncept.

Når folk skal have lavet deres badeværelse, vil de helst kun snakke med én person om, hvordan det skal være og samtidig have en samlet pris på det hele. For at undgå at den ene håndværker ikke ved, hvad den anden går og laver, siger John Thomsen, der ikke alene sender en VVS-mand ud, men et komplet korps af håndværkere.

John Thomsen tager hensyn til at han og hans ansatte arbejder i private hjem.

I 2011 skiftede John Thomsen navn til John Thomsen – din grønne installatør, autoriseret Energi- & VVS-installatør.

Bygningerne i Halgaard blev efterfølgende solgt til tidligere bilforhandler Bommer fra Holstebro og fungerer nu ikke længere som smedjeværksted.

Bygningerne 2018.

Referencer:

Smedemester Kitte Knudsen
Smedemester John Thomsen og Anja Schmidt.
Jacob Halgaard
Jens Majgaard
Bent Bak
Arkiv Gutte Svendsen
Tvis Bogen v) Jørgen Mejdahl
Lokalhistorisk Arkiv: Udklip fra Holstebro Dagblad.

Tvis, december 2018.
Mai Møller Pedersen.
Svend Svendsen

Fjerde del

Tvis Smede- og Maskinforretning 1904 - 2018

Svend Svendsen 1904 – 1947

Kjeld Johan Svendsen 1947 – 1982

Henry Lundager Pedersen 1975 – 2007

(Rustfri Experten Smeden Tvis)

Carsten Johansen 2007 – 2018

Svend Svendsen (1884 – 1962)

Svend Svendsen blev født i Borbjerg i 1884, søn af Johan og Ane Marie Svendsen. Familien flyttede efterfølgende til Johans fødegård, Østerlund i Tvis, hvor Johan og Ane Marie opfostrede i alt 10 børn under små kår. Børnene kom tidligt ud at tjene, drengen Jens Kristian allerede som 7-årig. Den lærdom som Johan og Ane Marie gav deres børn var at det var vigtigt at kunne hjælpe andre, for det var det der giver livet værdi. Da Svend nåede skolealderen kom han til at gå i Skautrup Skole.

De 10 søskende samlet i 1957 til Ole Svendsens 70-årsfødselsdag.
Svend Svendsen ses som nr. 3 fra venstre i bagerste række.

På billedet ses: Kathrine (f. 1878), Karen (f. 1880), Jens Christian (f. 1881), Svend (f. 1884), Andreas (f. 1885), Ole (f. 1887), Niels (f. 1890), Kresten (f. 1892), Karl (f. 1894) Mathinus (f. 1896) og hunden King.

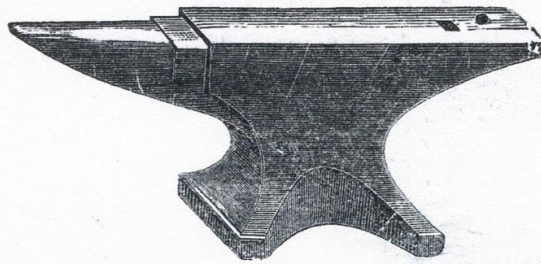
Svend Svendsen kom i 1898 som 14-årig i smedelære og blev i 1903 uddannet som smed hos smed Christensen i Holstebro. Læretiden var fastsat til fem år, og lønnen bestod i kost og logi. Efter et års arbejde som uddannet smedesvend hvor der var mulighed for at sikre en mindre opsparing, etablerede Svend Svendsen i 1904 som 20-årig sin egen smedeforretning i Tvis.

2		3	
Forrentes med 4 % pro Anno mod 6 Maaneders Opsigelse.		Kr.	Ø.
1903.			
5 Marts	Ed. Andersen Tvis og Søren Skovgaard	125	
1904			
4 Marts	Søren Skovgaard	75	
21 Marts	Udbetalt af Ed. Andersen Skovgaard	3 01.	
1908			
10 Marts	Søren Skovgaard	3 01.	
1909			
1 Februar	fr. Winands Søren Sørensen 499	4 31.	
1911			
17 Juni	Udbetalt af Winands Sørensen	15 -	
		19	
		277 49	
		4 00.	
		5 90	
		405 90	
		4 00.	
		5 90	
1914			
17 Juni	Frø Hr. Sørensen og Nils Frø Hr. Sørensen 034	1 07	
		493 03	
		500 00	

Bankbog fra 1903 visende den beskedne opsparing der gjorde det muligt for Svend Svendsen at starte egen virksomhed.

Tømrer Søren Bach solgte i 1904 ejendommen Hovedgaden 8, den senere købmandsforretning, som på daværende tidspunkt var under opførelse. Han købte i stedet grunden til Hovedgaden 10, der senere blev til bageri med udsalg. Oprindeligt var ejendommen opført med henblik på at huse såvel Søren Bachs tømrerforretning som Svend Svendsens nyetablerede smedeforretning i lejede lokaler. Det fælles værksted blev rammen om de tidligste håndværkervirksomheder i Tvis.

Patentsvejsede Ambolte.

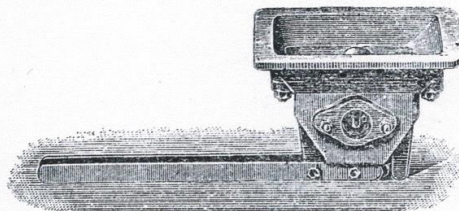

Eneforhandling for Danmark,
solgt c. 3000 Stk. til Dato.

Skruestikke, svenske og
rhinske.

I stort Lager:

Alle Slags **Underblæsere**
for Smedeesser.

Firkantede Underblæsere.

Også i 1910 blev der gjort reklame for uundværligt værktøj.
Her er det reklame for ambolt, skruestik og underblæser til essen.

Erindrings-Seddel.

Telf. 826.

I Deres Interesse!

Bestillingen af den nye Bog bedes rettidig foretaget.
Stedse gerne til Deres Tjeneste.

Protokol-Fabrik.

Med Højagtelse

Bogtrykkeri.

N. Mouritsen,

Linier-Anstalt.

Boulevarden 26,

— Telefon 826. —

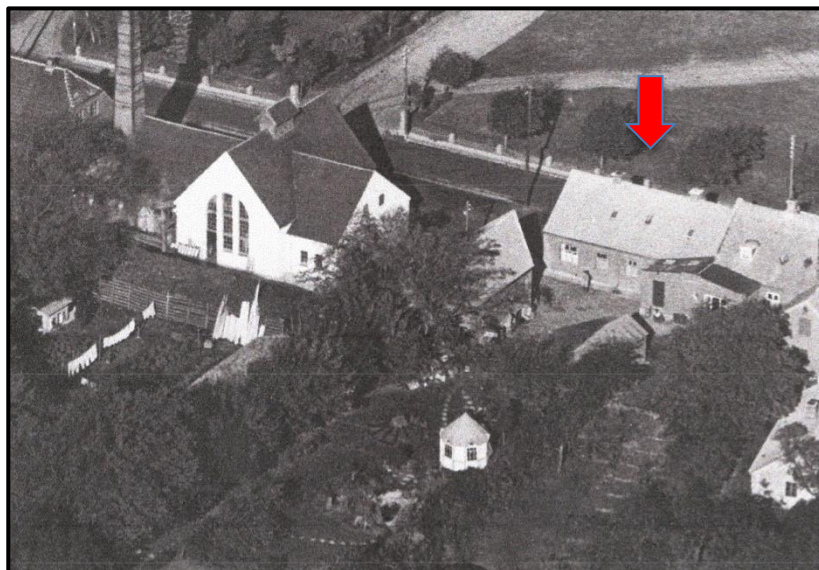
—♦♦ Aalborg. ♦♦—

Udbedes Eksemplar Nr. *546 S* til sædvan-
Leveringstid.

..... den 191

Underskrift el. Stempel

Et anden uundværligt hjælpemiddel var kassebogen.
Her en reklame fra 1915.

Mejeriet, købmandsforretning i nr. 8 og Hovedgaden 10 med et lille baghus, hvor der blev etableret både tømrer- og smedeværksted i 1904.

Familien Svend Svendsen

Svend Svendsen blev i 1909 gift med Nielsine Andersen, født i Tvis i 1885 som datter af Kjeld Andersen i Damtoft.

Nielsine Andersen gik i Skautrup skole i Tvis, var på Ollerup Højskole i sommeren 1905, og blev uddannet i husgerning og syning. Hun havde forskellige pladser som tjenestepige inden hun giftede sig med Svend Svendsen

Nielsine Andersen

Svend Svendsen.

Nielsine og Svend fik sammen børnene Marie (Mitte) i 1911, Kjeld i 1914, Johannes i 1920, Olaf i 1922 og Ragna i 1927.

Billede fra ca. 1930 af familien Svendsen.
Fra venstre: Olaf, Marie (Mitte), Nielsine, Kjeld, Ragna, Svend og Johannes.

Værkstedet flyttes til Hovedgaden 4

I 1909 var værkstedsforholdene i Hovedgaden nr. 10 blevet for små, og som den første bygger Svend Svendsen nyt værksted og privat beboelse vest for jernbanen.

I 1903/04 var Tvis Station blevet opført og ibrugtaget, og beliggenheden som nabo til stationen og mejeriet var velvalgt.

Billede fra 1910.

Personerne på billedet er smedesvend Mads Koldkjær, smedemester Svend Svendsen og smedelærling Kresten Svendsen (bror til Svend). Foran stuehuset ses en gæst og Nielsine Svendsen.

Svend Svendsen havde i 1904 frem til 1909 kunnet påtaget sig smedeopgaver som han som alene smed var i stand til at klare. På det tidspunkt var der andre smede i sognet som påtog sig forefaldende arbejde. Disse smede er, bortset fra Johannes Nielsen i "Smedely", ikke kendt ved navn.

I 1909, da Svend Svendsen flyttede værkstedet til det nuværende Hovedgaden 4, blev han i stand til at løse både større og flere opgaver, og han fik mulighed for at ansætte smedesvende og uddanne lærlinge. En af de første lærlinge han uddannede var broderen Kristen, der var otte år yngre end Svend Svendsen.

Smedemester Svend Svendsen sammen med to svende.
Billedet er taget efter 1918.
Opmærksomheden henledes på smedenes "sikkerhedstræsko".

Smedemester Svend Svendsen sammen med to svende.
Både Sognegården opført i 1909 og Engholm opført i 1918 ses på billedet.
Det fremgår at "Hovedgaden" endnu ikke er blevet brolagt eller asfalteret.

Fritidsinteresser:

Nielsine Svendsen var kendt som et venligt menneske med trang til at hjælpe mindrebemidlede i lokalsamfundet. I otte år sad hun i bestyrelsen for hjælpekasen, samtidig var hun tilsynsværge for forældreløse børn, var i bestyrelsen i børneværnet og medlem af forældrerådet i Tvis.

Svend Svendsen var i to perioder medlem af Sognerådet i Tvis. Han var ligeledes medlem af bestyrelsen for Forsamlingshuset og Tvis Hjælpekasse. Svend Svendsen var desuden aktiv i alkoholsagen. Han forsøgte i sit daglige virke at leve op til forældrenes lærdom om vigtigheden i at kunne hjælpe andre.

— Ved Sogneraadsvalget i Tvis blev afgivet 246 Stemmer (59 pct.), 2 Stemmesedler var blanke og 1 ugyldig. Af Liste A blev valgt Smedemester Svendsen, Tvis St., af Liste B valgtes Aurelius Lauritsen, Mosegaard, af Liste C valgtes Diderik Grønæk, Chr. Skautrup og Kjeld Nielsen, af Liste D valgtes Peter Sønderby, Smedegaard, og Jens Lauritsen, Urlund.

— Prøvevalg holdtes Fredag Aften i Solsøhede Skole. Lærer Mortensen nægtede at tage mod Genvalg. Fra flere Sider bragtes der Lærer Mortensen en Tak for hans kommunale Arbejde i de 8 År, hvortil hele Forsamlingen sluttede sig ved at rejse sig op.

Ved Afstemningen derefter fik Diderik Grønæk de fleste Stemmer.

Notits fra Holstebro Dagblad dateret den 7. marts 1921.

Der står: Ved Sognerådsvalget i Tvis blev afgivet 246 Stemmer (59 pct.), 2 Stemmesedler var blanke og 1 ugyldig. Af liste A blev valgt Smedemester Svendsen, Tvis St., af liste B valgtes Aurelius Lauritsen, Mosegaard, af liste C valgtes Diderik Grønæk, Chr. Skautrup og Kjeld Nielsen, af liste D valgtes Peter Sønderby, Smedegaard og Jens Lauritsen, Urlund.

Prøvevalg holdtes fredag aften i Solsøhede skole. Lærer Mortensen nægtede at tage imod genvalg. Fra flere sider bragtes der lærer Mortensen en tak for hans kommunale Arbejde i de 8 år, hvortil hele forsamlingen sluttede sig ved at rejse sig op.

Ved afstemningen herefter fik Diderik Grønæk de fleste stemmer.

Familien havde tid til at tage på søndagsudflugter med medbragte håndmadder.

Familien Svendsen på en tur til Vesterhavet.
Badetøj havde man ladet blive hjemme.

Arbejdsopgaver

Smeden var primært beskæftiget med skoning af heste, reparation af landbrugsredskaber og hestevogne. I perioden 1910 til 1935 blev langt de fleste reservedele og hestesko smedet ved essen. Opgaverne krævede mandkraft, og derfor var der normalt ansat en til to svende og et tilsvarende antal lærlinge. De fleste opgaver blev løst i smedjen eller på gårdspladsen. Smeden tog i mindre omfang ud til bønderne.

Maskintilsyn

Som et led i bekæmpelse af børnearbejde blev der i 1889 ved lov besluttet at der lokalt skulle gennemføres maskintilsyn. Det blev pålagt Sognerådet at udpege en smed som var fagligt kvalificeret og derfor var egnet til at kunne løse opgaven.

Svend Svendsen var i en længere periode udpeget som maskinsynsmand i Tvis Sogn. Han blev som den første smed i Tvis udpeget som kommunal maskinsynsmand i 1914 og fortsatte frem til 1953 hvor sønnen Kjeld Svendsen tog over.

Der var tale om et borgerligt ombud hvor maskinsynsmanden var under opsyn af en fabriksinspektør.

Uddrag af lov om kommunale tilsyn dateret 29. april 1913:

Maskinsynsmændene vælges af de kommunale Raad, een for hver Kommune, hvor ikke dennes Udstrækning eller andre særlige Grunde taler for en Deling af samme i flere Kredse med hver sin Maskinsynsmand. Paa samme Maade vælges efter det kommunale Raads Bestemmelse een eller flere Stedfortrædere til at udføre Hvervet i Tilfælde af, at Maskinsynsmanden har Forfald. Til Hvervet skal saa vidt muligt vælges maskinkyndige Mænd.

Den primære årsag til ønsket om at gennemføre maskintilsyn var dels at begrænse ulykkestilfælde i forbindelse med den øgede mekanisering på fabrikker og i landbruget, dels for at kunne håndhæve reglerne om begrænsninger i børnearbejde.

Anvendelse af Børn og unge Mennesker til Arbejde ved Maskiner.

Børn under 10 Aar maa overhovedet ikke anvendes til Arbejde ved Maskiner. Til „Arbejde ved Maskiner“ henregnes Ilægning af det ikke behandlede Materiale og Udtømmning eller Bortfjernelse af det behandlede Materiale. Derimod omfatter dette Udtryk ikke Henbæren af Materiale til den, der lægger i, eller Bortbæren af Materiale fra den, der tager fra.

Børn mellem 10 og 12 Aar maa køre en Hestegang; endvidere maa de (dog kun naar det sker under umiddelbart og stadigt Tilsyn af en af Forældrene) anvendes til Arbejde ved andre *Landbrugsmaskiner*.

Børn over 12 Aar maa anvendes til Arbejde ved *Landbrugsmaskiner*, selv om det ikke sker under Tilsyn af Forældrene.

Unge Mennesker i Land- og Skovbrugsbedrifter maa kun anvendes til Arbejde ved Ikke-Landbrugsmaskiner, naar de er lovligt udskrevet af Skolen, og i andre Bedrifter kun, naar de tillige er fyldt 14 Aar.

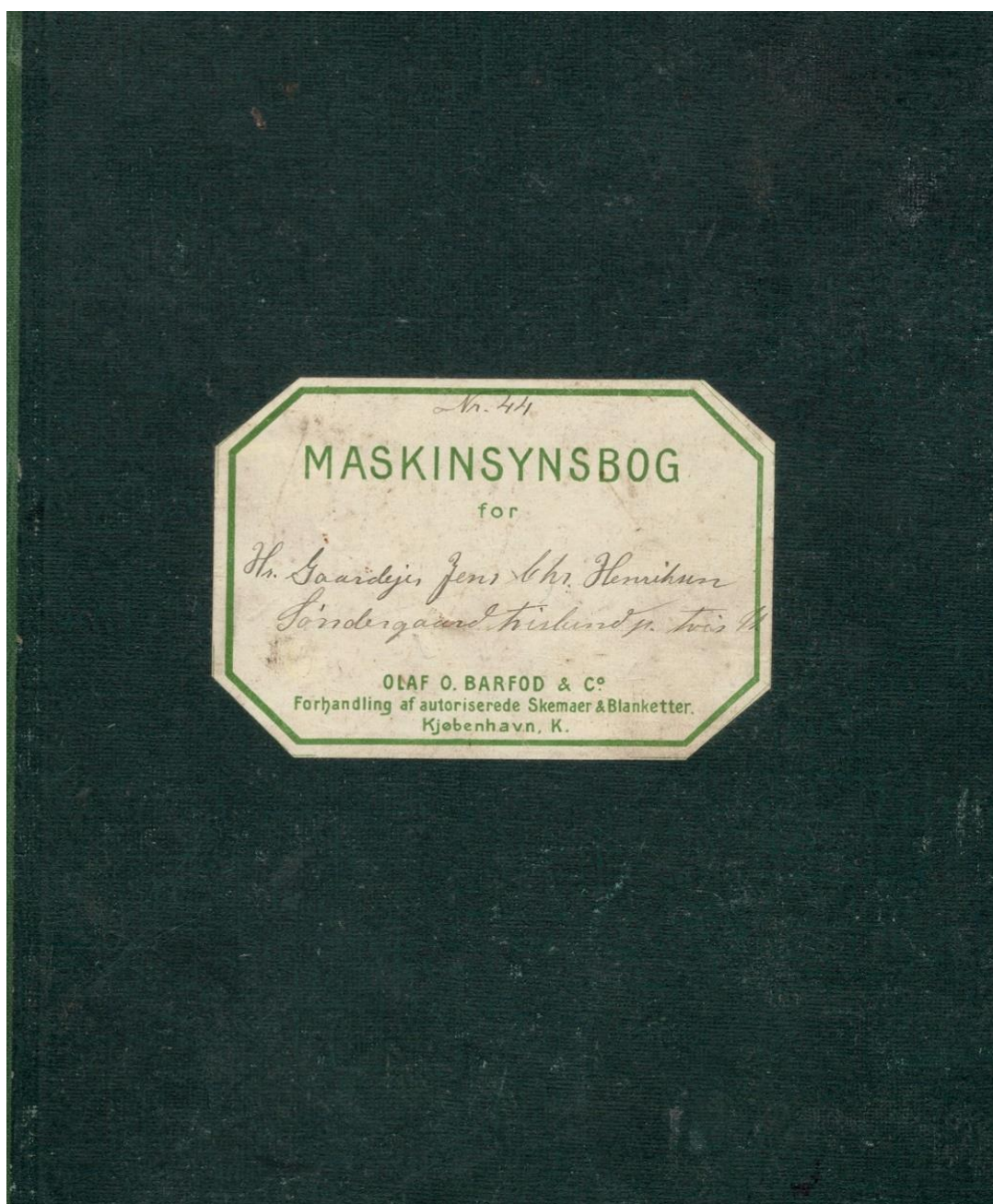
Naar de er under 16 Aar, maa de ikke selvstændigt passe særlig farlige Maskiner, jfr. det paa næste og følgende Side indeholdte Uddrag af Socialministeriets Bekendtgørelse af 6. Januar 1939 om *unge Personers Pasning af farlige Maskiner*. Endvidere maa Personer under 18 Aar ikke føre Traktorer.

Det tilraades indstændigt at drage Omsorg for, at Børn, der efter ovenstaaende Regler ikke maa anvendes ved Maskiner, holdes borte fra Rum, hvor Maskiner er i Gang.

Uddrag af lov om maskintilsyn vedrørende børnearbejde.

De kommunale maskinsynsmænd førte tilsyn med alle landbrugsbedrifter og møller, i hvilke der **ikke** blev anvendt dampkraft eller motorer over 16 hk. De skulle tillige føre tilsyn med landbrugsbedrifter, hvis maskinanlæg skønnedes at frembyde **ringe fare**. For at gøre dette kommunale tilsyn mere effektivt skulle Fabrikstilsynet yde maskinsynsmanden den fornødne vejledning, ligesom uduelige maskinsynsmænd kunne kræves afskediget.

Fabrikstilsynet lagde selv tilsynsbesøg hos virksomheder der benyttede motorer på over 16 hk og til de landbrug der benyttede maskiner der udgjorde en væsentlig fare.

Maskintilsynsbog fra "Søndergaard".

1914

Maskinsynsbog

over

de af det kommunale Tilsyn

hos *Hr. Gaardens Jens Chr. Henriksen*

Søndergaard Tjørnsund p. Tviss St.

i Henhold til Fabrikloven af 29. April 1913 (Kapitel III) givne Paabud.

Autoriseret af Indenrigsministeriet.

Denne Bog skal forefindes **let tilgængelig** ved Arbejdsstedet, for at Tilsynet i den efter endt Undersøgelse kan anføre de Sikkerhedsforanstaltninger, der skal træffes, og Tidsfristen for deres Udførelse.

Pris 50 Øre.

Olaf O. Barfod & Co.

Forhandling af autoriserede Skemaer og Blanketter.

København.

Nr. 237.

Der skulle gennemføres maskintilsyn en gang årligt. Hvis der var bemærkninger til den måde maskinerne var afskærmet på, blev der givet et mundtligt påbud til landmanden (en venlig henstilling), og først hvis forholdene ikke var bragt i orden næste år blev der givet et skriftligt påbud.

Aar og Dato for Syn og Ekstrasyn	Paabudte Sikkerhedsforanstaltninger	Tidsfrist for Udførelsen
4-12-1914	Syn	
20-11-1915	Syn	
30-11-1916	Syn	
20-9-1917	Syn	
31-12-1918	Syn	
2-12-1919	Synet	
8-1-1921	Hestegangen ikke bringbar I Svendens	
23-11-22	Hestegangen skal dækkes bedre Bremsekæden og Tænkemaskinen skal dækkes I Svendens	
31-12-24	Hestegangen endnu ikke dækket — Snodskiven i Lader og Tandhjald paa Tænkemaskinen skal dækkes bedre Hakkelermaskinen med et nyt Ljælde skal være færdig 9/2 24 I Svendens	
30-12-25	Syn I Svendens	
30-12-25	Maskinerne skal dækkes som paabud I Svendens	4/1 26

Maskintilsyn gennemført fra 1914 og frem til 1925.

Aar og Dato for Syn og Ekstrasyn	Paabudte Sikkerhedsforanstaltninger	Tidsfrist for Udførelsen
5-1-26	Forsamtaende mangler og afhjælper af Svedsen	
No 26	Eftersyn. Hakkelsesmaskinen er helt uden Dækning for Knivhjul og Aksel - og har uden Tvivl været benyttet i denne Tilstand. Saafremt dette gentager sig vil der ske Indberetning til Politimesteren. Ovennævnte mangler skal afhjælpes, desuden skal Motorens Kværnens og Tærskemaskinens Remskiver dækkes.	for Brug
	H. Hansen Fabriksinspektør	

I 1926 har smeden set sig nødsaget til at anmode en fabriksinspektør om hjælp. Maskinsynsmanden har ved flere tilsynsbesøg påpeget manglende afskærmning. Der blev sat frister for udbedring uden resultat. Besøget af fabriksinspektøren havde et dobbelt sigte. Dels en kraftig advarsel til landmanden om konsekvenserne, dels en general kontrol af maskinsynsmandens arbejde.

I dette tilfælde skriver inspektøren:

"Eftersyn: Hakkelsesmaskinen er helt uden Dækning for Knivhjul og Aksel - og har uden tvivl været benyttet i denne tilstand. Saafremt dette gentager sig, vil der ske Indberetning til Politimesteren. Ovennævnte mangler skal afhjælpes, desuden skal Motorens, Kværnens og Tærskemaskinens Remskiver dækkes før brug".

Underskrevet H. Hansen.
Fabriksinspektør.

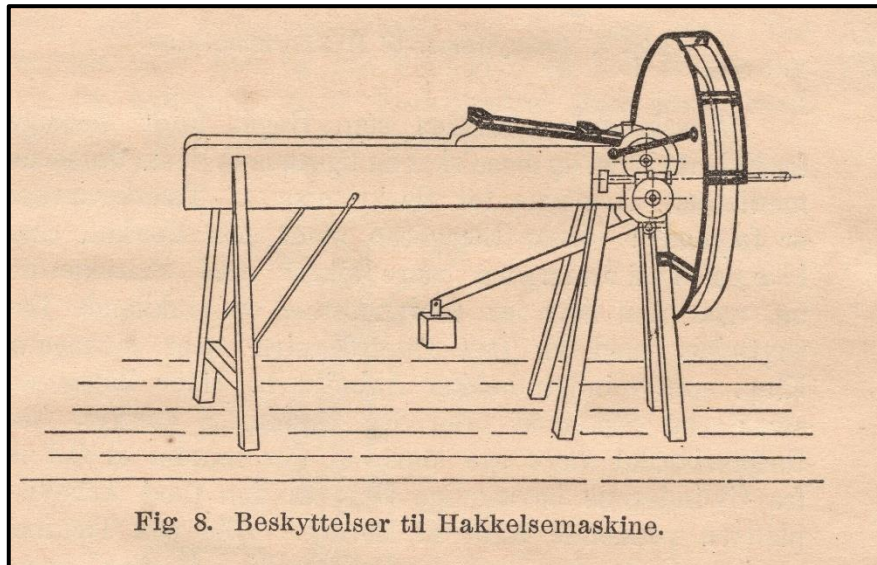

Fig 8. Beskyttelser til Hakkelsemaskine.

Den i tilsynsrapporten omtalte hakkelsesmaskine blev anvendt til at fremstille foder af findelt havre til heste.

I enden af maskinen sad nogle meget skarpe knive som udgjorde en overhængende risiko såfremt de ikke var tildækkede.

I tilsynsrapporten omtales en kværn og en elmotor der begge mangler afskærmning. Begge de nævnte maskiner står fortsat på "Søndergaard". Forholdene er blevet bragt i orden.

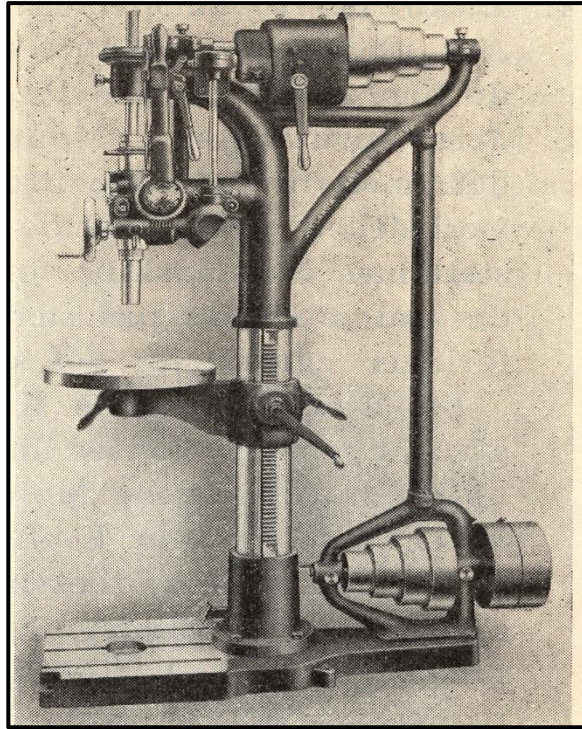
Det fremgår af "Instruks samt forskrifter for Kommunale Maskinsynsmænd", at han særligt skulle være opmærksom på de nymodens automobiler som jo vandt frem alle steder. Der står anført:

*"Hvis **automobiler** bruges som drivkraft, idet der fra deres baghjul trækkes en rem på arbejdsmaskiner, kan disse let få en omdrejningshastighed, som langt overskrider, hvad de har været bestemt til, og sådanne roterende dele som tærskværks cylindre, rundsave og kværnsten vil da kunne sprænges. Det samme gælder, når der bruges motorer fra kasserede automobiler, og der ikke er sørget for passende regulering af omdrejningshastigheden. Sådanne motorer må derfor ikke benyttes, medmindre der er sørget for pålidelig regulering, og dette er sket med sagkyndig bistand".*

Anvendelse af elektromotorer

Selv om ambolten og essen var de vigtigste værktøjer i smedjen, vandt elektromotorerne ganske langsomt indpas. En af de første maskiner Svend Svendsen anskaffede til smedjen var en søjleboremaskine.

Søjleboremaskinen krævede, sammen med blæseren til essen, elektrisk strøm.

Den første søjleboremaskine der blev anskaffet til smedjen.

Da der i 1922 kom elektricitet til Tvis var Svend Svendsen en af de brugere der tilsluttede sig. Der blev købt en andel og der blev aftaget såvel elektricitet til lys som til elmotorerne. Det fremgår af tingbogsoplysningerne at Svend Svendsen fik tinglyst en adkomst til "Værket". Det fremgår endvidere at der blev optaget et lån som de borgere der havde tilsluttet sig i fællesskab skulle afdrage.

Adkomster	
1. Søjleboremaskine	Fra P. Jensen til Svend Svendsen, d. 12/9 l. 15/9 1922 (72 kr. 16.70) ✓

Adkomst til matrikelnummer 1ah Lauralyst Jorde,
Fra P. Jensen til Svend Svendsen,
Dateret den 12.09.1922.

Fol. den 192

Regning

for *Svend Svendsen*

fra *Elektricitetsværket*

<i>10-Årlig Afdrag</i>	<i>136</i>	<i>40</i>
<i>Rentur af 818,40</i>	<i>26</i>	<i>64</i>
<i>— — — 682,00</i>	<i>21</i>	<i>90</i>
	<i>187</i>	<i>94</i>

<i>1. Gang</i>	<i>34</i>	<i>94</i>
<i>5 —</i>	<i>30</i>	<i>00</i>

M&Z Nr. 10

Beregning og opkrævning af afdrag på ejerandel i "Værket".
Regningen er udateret, men er sandsynligvis fra 1922-23.

Tvis Elektricitetsværk.

REGNING

til Hr.

J. Jørgensen

Lysmaaleren viste

114 1927 543 Kwt.

113 19 - 534 -

Altsaa forbrugt 9 - à

Ø.

9 00

Motormaaleren viste

/ 19 911 Kwt.

/ 19 885 -

Altsaa forbrugt 26 Kwt. à

Ø.

13 00

Betalt 9-4-27

Ialt

22 00

P. Jensen

NB. For selv at kontrollere næste Opmaaling bedes man opbevare denne Regning.

Tvis Elektricitetsværk.

REGNING

til Hr.

J. Jørgensen

Lysmaaleren viste

112 1927 599 Kwt.

111 19 - 582 -

Altsaa forbrugt 17 - à

Ø.

13 00

Motormaaleren viste

/ 19 31 Kwt.

/ 19 16 -

Altsaa forbrugt 15 Kwt. à

Ø.

7 50

Betalt 15-12-27

Ialt

19 50

P. Jensen

NB. For selv at kontrollere næste Opmaaling bedes man opbevare denne Regning.

Opkrævning fra Tvis Elektricitetsværk, for marts og november måned 1927. Det noteres at en måneds forbrug af EL til lys svarer til 1 døgn forbrug i et almindeligt parcelhus i 2018. Det noteres tilsvarende at EL til motorer afregnes til halv takst. Regningerne er underskrevet af Peder Jensen (Pæ Værk).

148

KONTROLBOG

FOR

SKORSTENSFEJNING m. v.

i Ejendommen Matr. Nr. *1 aX*

i *Lauravskov* By *Tvis* Kommune

(*Tvede* Brandfogedkreds)

Ringkøbing Amt.

Ejer: *Svend Svendsen*

JOH. P. WILLES BOGHANDEL
HOLSTEBRO

Det var almindelig kendt at de mindre smedeværksteder udgjorde brandfælder. Derfor havde man tidligere placeret værksteder med esser isoleret på en åben plads. Men med værkstedernes centrale placering midt i landsbyerne, blev kravet til regelmæssige skorstensfejning og brandsyn håndhævet efter reglerne. Ovenstående "Kontrolbog" dækker perioden 1927 til 1967. Bogen bærer præg af at have "boet" tæt ved essen.

Selvbinderen

Smeden måtte løbende holde sig ajour med den udvikling der skete med landbrugsmaskiner. En af landbrugets største landvindinger var anvendelse af selvbinderen. Teknologisk Institut udsendte i 1945 en revideret vejledning til smede, mekanikere og landmænd om anvendelse, vedligeholdelse og reparation af selvbindere. I forordet anføres det:

Forord

Næst Ploven er Selvbinderen vel nok den nyttigste af alle Landbrugets Hjælpemidler. Den *kan* være en vidunderlig Hjælper; — men ved forkert Indstilling eller Behandling kan den give flere Ærgrelser og mere Spild af kostbar Tid end nogen anden Maskine. Det er derfor af afgørende Betydning for Landmanden, at Binderen er bragt i bedst mulig Stand af Mekanikeren før Høsten, og at den køres og behandles paa den helt rigtige Maade af Landmanden under Høsten.

Men ingen er født Mester, og for at vejlede saavel Mekaniker som Landmand er nærværende lille Bog blevet skrevet.

Forfatteren er Montør, og han har gennem mange Aar fartet rundt og hjulpet Landmænd tilrette med genstridige Maskiner. De herigennem indsamlede rige Erfaringer har han om Vinteren meddelt sine Elever paa Teknologisk Institut.

For gamle Elever vil Bogen da sikkert være en nyttig Haandbog, det er jo ikke alle, der har „Klæbehjerner“ —. Men ogsaa for Mekanikere og Landmænd, der ikke har været Elever paa Institutet, vil Bogen forhaabentlig kunne være til megen Nytte, udførlig som den er og forsynet med et Utal af instruktive Billeder.

København, i Oktober 1945.

NIELS BALLE
Statskonsulent.

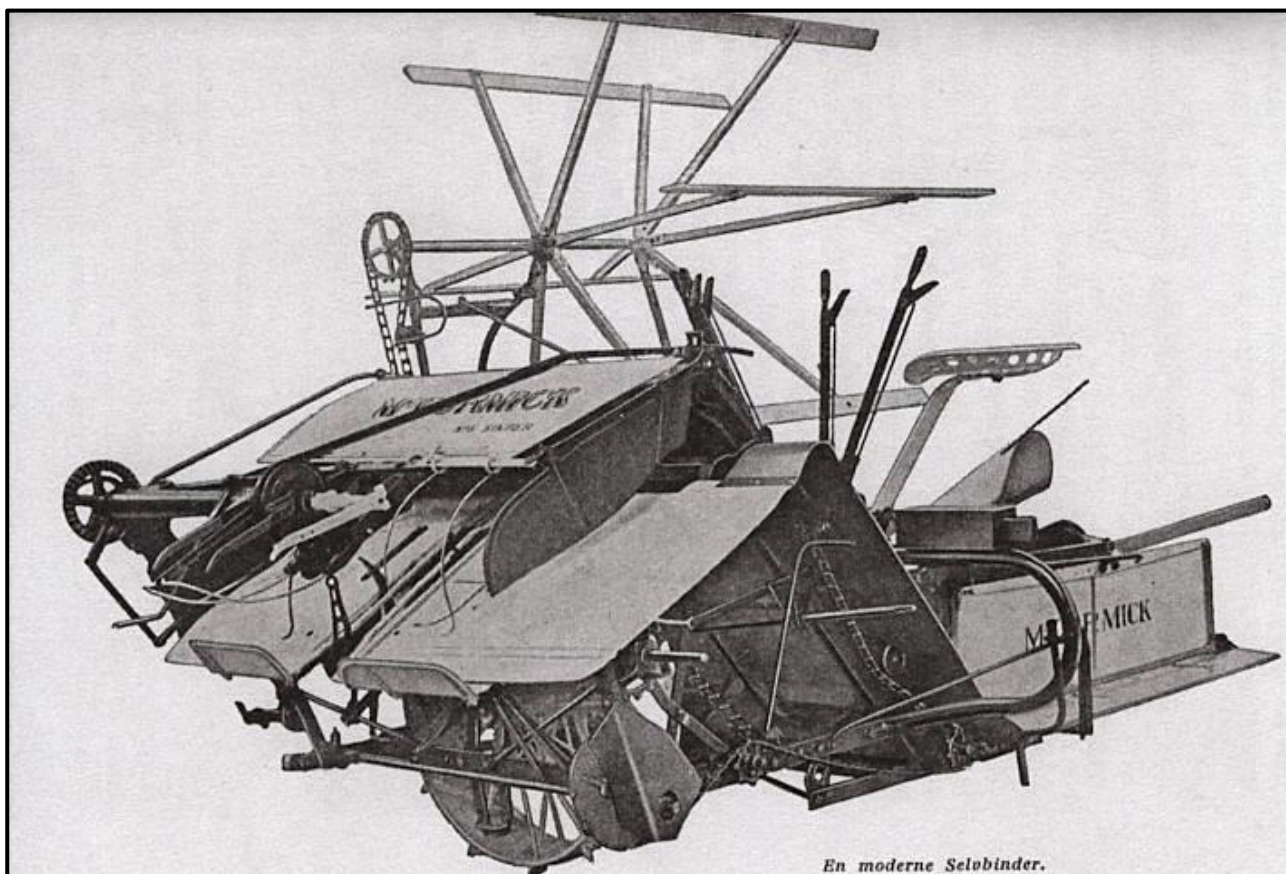
Forordet fra "Selvbinderen".

Bogen indeholder en række morsomme bemærkninger:

Det anføres at "*Selvbinderen er en Maskine der kræver stor Opmærksomhed for at være Velfungerende. Hvis det ikke er tilfældet er Landmanden tilbøjelig til at hænge alle besværlighederne på Smeden. Men de kan oftest føres tilbage til Landmanden selv. Der kan i den forbindelse anføres mange Eksempler paa Ligegyldighed fra Landmandens Side med hensyn til Vedligeholdelse af Selvbinderen*".

"Men har De tænkt over hvad én Dags spildt Arbejde i Høsten kan betyde i Penge?"

Omkring 1880 kom de første selvbindere til Danmark. Det blev de større herregårde der fik fornøjelsen af at afprøve maskinerne. Forsøgene faldt tilfredsstillende ud, og i 1890 kom der yderligere fire selvbindere til nogle fynske herregårde. Selvom maskinerne var en stor lettelse i høsten, skulle man helt frem til 1920-30, før selvbinderen blev almindelig på de mindre gårde og hos husmændene. De første selvbindere der kom til Danmark var af mærket McCormick, Deering og Massey-Harris. Fælles for dem var at de var ret tunge og derfor ofte ikke kunne trækkes af to heste, men måtte have fire spændt for.

En moderne Selvbinder.

McCormicks selvbinder var blandt de første der kom til Vestjylland.
Kraften til maskinen blev leveret af det store jernhjul.

Det var almindeligt at husmændene gik sammen om at have en selvbinder. Det gav nogle udfordringer til fordeling af høstdagene, men havde den fordel at man havde flere heste til rådighed når der skulle høstes.

Der blev udviklet flere og lettere selvbindere, og efterhånden blev de udstyret med gummi hjul og til sidst med kraftoverføring.

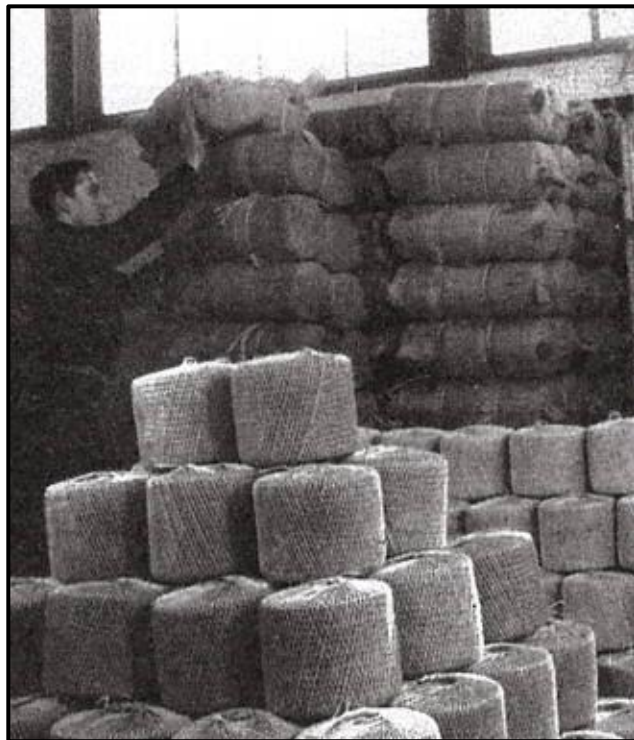
En af de mest populære selvbindere i Tvis var den svenske selvbinder Aktiv.

Den vejede ikke så meget og kunne derfor let trækkes af to heste, og desuden havde den ry for at være meget driftsikker.

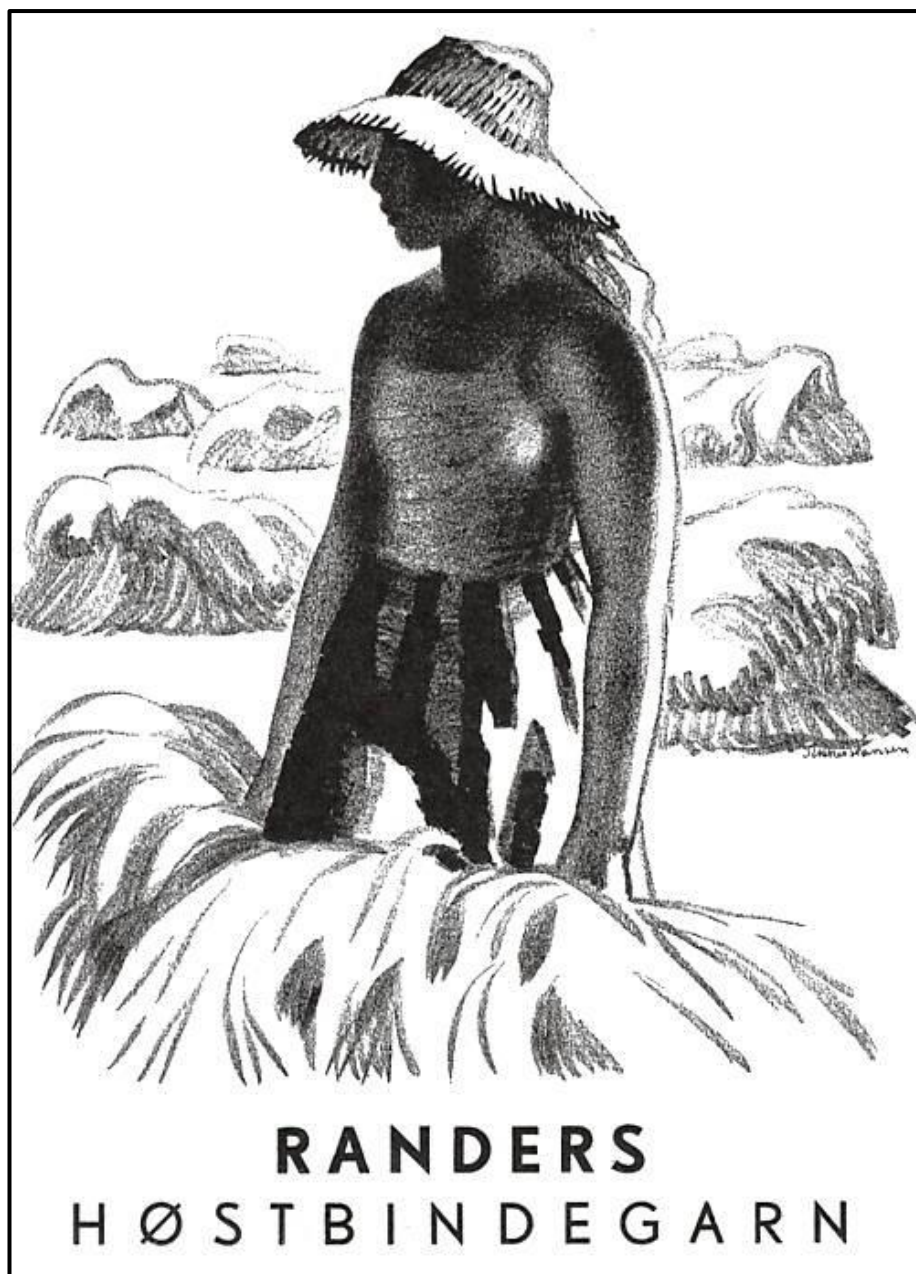
Anvendelsen af selvbindere stillede store krav til smedens reservedelslager og stillede krav om at smeden kunne foretage reparationer i marken.

Aktiv selvbinder, her med traktor som forspand.

Bindgarn fra Randers Reb.

Reklame for Randers Reb.

I afslutningen af instruktionsbogen om selvbinderen kommer der følgende formaning:

"Naar Selvbinderen har udkastet sit sidste Neg, bør man straks sørge for, at den bliver kørt i hus. Maskinen har ikke godt af at staa ude Natten over, da Fugtigheden blandt andet vil bevirke, at de blankslidte Dele angribes af rust. Inden selvbinderen stilles på Plads til Vinteropbevaring, maa man, saasnart Tid dertil kan afses, f.eks. en regnvejrsdag, sørge for, at den bliver gjort grundigt ren og bliver justeret og alle bolte efterspændt".

Efteruddannelse af smede

Smedefaget var i høj grad et praktisk fag hvor dygtighed blev vurderet ud fra smedenes færdigheder i værkstedet. Men efterhånden opstod der et behov for at blive efteruddannet. Der kom nye materialer, og der kom nye maskiner.

Efteruddannelsen blev en opgave som Teknologisk Institut påtog sig i samarbejde med Smedemesterforeningen. Teknologisk Institut udgav i 1941 *Smedebogen*, som en opfølgning på en række mere specialiserede publikationer. Også Svend Svendsen lod sig efteruddanne.

FORORD

Teknisk Vejledning i et saa stærkt forgrenet Felt som Bearbejdning af Metallerne vil man med størst Udbylte søge i Specialbøger, der grundigt behandler hver sit afgrænsede Emne. Teknologisk Instituts Smede- og Maskinafdeling har da ogsaa i sine senere Aars Publikationer koncentreret sig om saadanne Specialbøger. Ikke desto mindre har Efterspørgslen efter SMEDEBOGEN ingen Sinde været saa livlig som nu. Det maa derfor antages, at der stadig er Brug for en Fagbog, der — uden at fortabe sig i Specialiteter — giver en almindelig, alsidig og kortfattet Vejledning for Smede- og Maskinarbejderfagene.

Stoffet er valgt med Henblik paa fagudlærte Haandværkere; derfor maa man ikke vente at finde nogen systematisk Gennemgang af almindelig kendte Værktøjer og Arbejdsmetoder. Det har derimod været Hensigten paa en overskuelig Maade dels at behandle de Emner, som »Manden paa Værkstedet« erfaringsmæssigt søger Raad og Vejledning om, dels at give det Tabelstof, som der er Brug for under det daglige Arbejde.

I Haab om, at disse Formaal i det væsentligste er naaet, retter jeg herved en varm Tak til alle, der paa forskellig Maade har medvirket ved Bogens Tilblivelse.

TEKNOLOGISK INSTITUT, i Januar 1941.

Gunnar Gregersen.

Forord til *Smedebogen*.

I fortsættelsen bemærkes det:

"Ved Udførelse af haandsmedet Arbejde kendes Smedens Dygtighed ikke mindst på hans evne til at vælge de rigtige Dimensioner paa sit Raaemne. Arbejdstiden og Materialet, der medgaar, afhænger i høj grad heraf".

Kassebog

Svend Svendsen førte selv regnskab og skrev og udsendte regninger. Det fremgår af kassebogen fra 1927 at omsætningen var som følger:

Måned:	Omsætning:	Overskud:
Januar	8097,67 kr.	20,83 kr.
Februar	1655,31 kr.	472,01 kr.
Marts	2462,31 kr.	692,01 kr.
April	5179,85 kr.	294,97 kr.
Maj	4278,36 kr.	147,78 kr.
Juni	3427,72 kr.	142,84 kr.
Juli	2766,39 kr.	9,45 kr.
August	3836,46 kr.	4,74 kr.
September	2883,32 kr.	9,94 kr.
Oktober	1551,07 kr.	283,99 kr.
November	3971,61 kr.	7,87 kr.
December	1107,59 kr.	144,79 kr.
Sum	41217,66 kr.	1941,64

Omsætningen omfatter alle indtægter samt alle udgifter inkl. løn, terminsydelser og privatforbrug. Der vises nedenstående et uddrag af kassebogen. Det skal bemærkes at en hel måneds konteringer fint kunne stå på én side i kassebogen.

26	Alb. Jensen 10000			30660
27	Uklos Dyman			2200
28	Sustav Pedersen Middelfart	7990		7990
	Frugt af Porto			310
29				1100
30	Hansen - Lem	2625		2625
	"Landerum"	15200		15200
	Louise Oyle	27435		27435
	Frugt af Porto			225
	Martin			1000
	Privat			900
		67303		137847

Uddrag af kassebog fra juli måned 1927 med anførte udgifter.

J. H. Jensen	8 00	21 60	29 60
Harald Halgaard		58 45	58 45
Pagk Laurabyl		231 85	231 85
En Thomas		235 23	235 23
-	13 50		13 50
	4 00		4 00
N. Søgaard	02 00	10 00	12 00
	4 50		4 50
	2 25		2 25
Nikol Erikson	5 00	22 35	27 35
Albert Børgeren	7 50	40 00	47 50
	14 35		14 35
P. Sønderby		95 00	95 00
	8 00		8 00
V. Halgaard		31 80	31 80
H. Svendsen	150 00		150 00
	378 80	1009 12	1387 92
			9 45

Uddrag af kassebog fra juli måned 1927 med anførte indtægter og resultat.

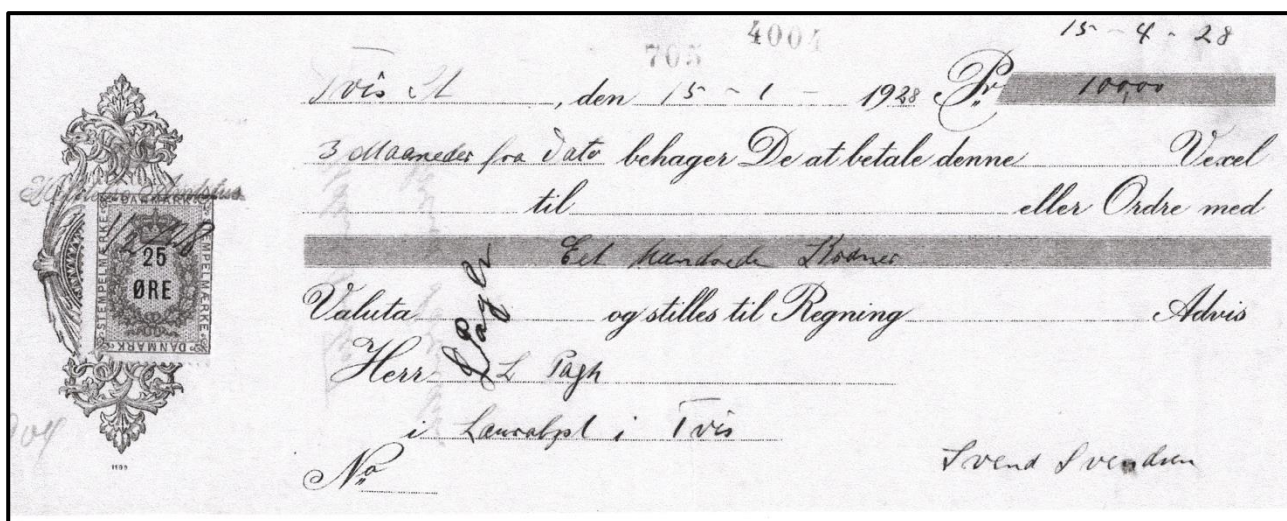
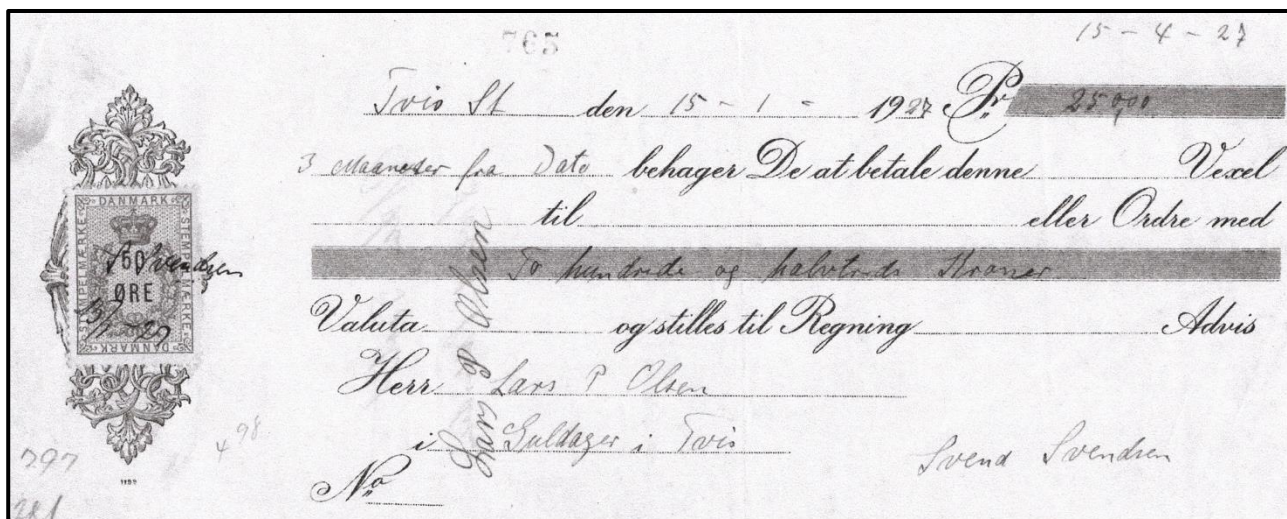
Svend Svendsen tilkøbte i 1926 et mindre stykke jord fra Jens Østergaard i Engholm. Ifølge tingbogsoplysningerne var der tale om en mindre opretning af skel som ville kunne give mulighed for en tilbygning til smedjen. Svend Svendsen fik ikke rejst den nødvendige kapital til at kunne gennemføre tilbygningen inden han overdrog værkstedet til Kjeld Svendsen i 1947.

Anvendelsen af vekslers

Vekslers blev flittigt anvendt som et betalingsmiddel hos smeden. De blev typisk anvendt hvor der blev købt større maskiner, eller hvor den enkelte landmand havde oparbejdet en større forfalden gæld som ikke kunne afdrages på meget kort sigt.

Vekslen var et trepartforhold hvor landmanden var skyldner (debitor), smeden havde penge til gode (kreditor) og banken fik overdraget fordringen imod at udbetale smedens tilgodehavende. Smeden måtte til gengæld acceptere at være kautionist for debitor. Det lyder besværligt, men fungerede i det daglige ret gnidningsfrit. Fordelen var at smeden ikke skulle have en masse udestående fordringer som belastede smedens likviditet, og fordelene for landmanden var at der blev aftalt en realistisk afdragsordning. Ulempen for smeden var, hvis forfalden ydelse ikke blev betalt rettidigt.

Det hændte at landmanden ikke var i stand til at overholde sine forpligtelser, hvorfor smeden så måtte træde til og dække bankens tab. Jævnligt blev der efterfølgende lavet en aftale imellem smeden og landmanden om en afdragsordning som ikke havde en fast udløbsdato, men at der blev betalt som landmanden havde midler til. Smeden havde en interesse i at landmanden kunne blive ved sin bedrift.

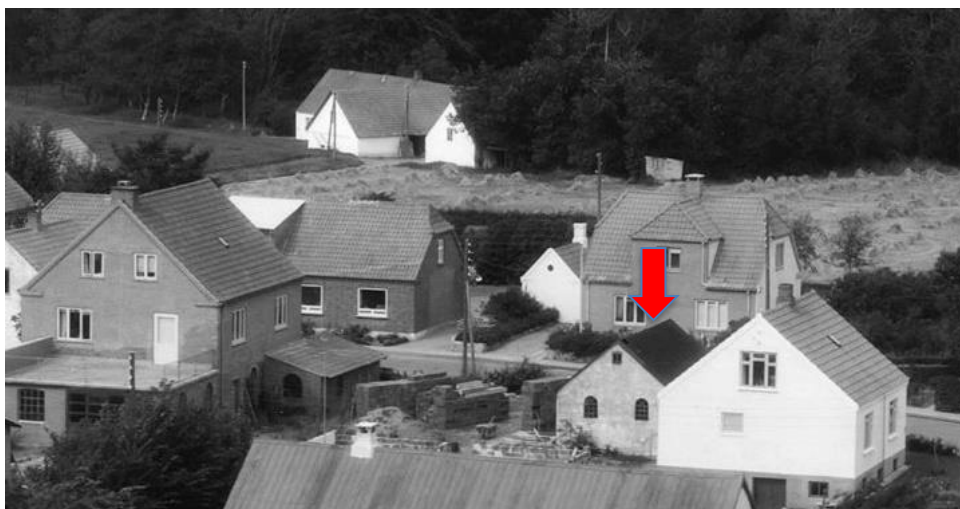

Eksempler på anvendelse af vekslere. De har et pålydende på henholdsvis 100 kr. og 250 kr.

Ny smedeforretning i Tvis

I 1939 etablerede Harald Hansen et nyt smedeværksted i Hovedgaden 9. Da forretningen gik godt overtog han i 1943 bygningerne fra det nedlagte Tvis Andelselektricitetsværk på adressen Hovedgaden 34.

Men allerede i 1935 var der blevet etableret et mindre smedeværksted på adressen Hovedgaden 36. Det var Nikolaj Nielsen der oprettede et smedeværksted i et udhus til nr. 36. Værkstedet blev i 1936 overtaget af smedemester Svend Svendsen til en købspris på 2400 kr. (tinglyst den 16.04 1936). Nikolaj Nielsen etablerer sig senere som smed i Aulum. Værkstedet i nr. 36 fungerede herefter frem til 1947 som lager for smedemester Svend Svendsen og værkstedet i Hovedgaden 4, og efter 1947 som lager for den cykelforretning som Svend Svendsen etablerede på adressen Hingebjergvej 2, efter at han havde solgt smedeforretningen til sønnen Kjeld Svendsen.

Det lille smedeværksted imellem "Værket", Hovedgaden 34 og Hovedgaden 36.

Den sidste lærling fortæller

Smedemester Svend Svendsen tilstræbte normalt at have to lærlinge under uddannelse. Læretiden var i 1920 blevet nedsat til fire år (tidligere fem år), og derfor blev der ansat en ny lærling når de første to års læretid var overstået. Den 1. november 1944 blev Kristian Nielsen ansat som lærling. Kristian Nielsen var født i april 1929 og var således 15 år da han startede som lærling. Kristian var nevø til Niels Peter Nielsen, kendt som Niels Peter Bak, i Lille Skautrup.

Kristian Nielsen blev senere gift med Ninna Johanne Sørensen der var født i Måbjerg og søster til Thorvald Sørensen i Munkedal.

Som lærling var Kristian ansat med kost og logi. Der var ingen løn det første år. Andet år blev der udbetalt 125 kr., og 3.-4. år 400 kr. om året.

Lærling Kristian Nielsen og smedesvend Kjeld Svendsen.
Billedet er fra forsommeren 1945.

Arbejdstiden var kl. 08.00 – 18.00 seks dage om ugen. Lærlingen holdt søndag fri, og der var en uges ferie om året. Og så kunne man få fri ved særlige begivenheder. I den periode Kristian var lærling var der udover Svend Svendsen ansat smedesvend Kjeld Svendsen og fra november 1946 lærling Carlo Svendsen.

Som lærling deltog man i alt forefaldende arbejde. Der var ingen teoretisk uddannelse på Teknisk Skole. Al oplæring skete som mesterlære. Det betød at mester selv eller den ansatte svend havde ansvaret for at Kristian fik lært det han skulle for hurtigt at kunne arbejde selvstændigt.

Arbejdet bestod i at sko heste, skaffe redskaber, ringe vognhjul og ordne cykler. Kristians lærlingetid begyndte i slutningen af 2. verdenskrig, og derfor var der konstant mangel på stort set alt hvad man havde brug for i værkstedet. Ikke mindst gode dæk til både biler, mælkevogne og cykler var meget efterspurgte. Og så var det meget svært at skaffe ordentlig kul til essen. Ringning af hjul blev en særlig udfordring, da man måtte tage alternative metoder i brug. Der blev hjemkøbt tørv af blandet kvalitet, og så blev der tændt et bål på gårdspladsen. Hvis man var heldig var der så meget brandbart i tørvten at hjulringene kunne varmes op og tilpasse fælgen.

Det var næsten umuligt at skaffe cykelslanger og cykeldæk. Derfor blev der lappet flittigt, og der blev passet godt på dækkene. Ikke så få gange var der nogen der havde set sit snit til at "låne" et dæk fra en ulåst cykel.

En mejerist havde en særlig evne til at lave et brugbart cykeldæk. Han skar et gammel bildæk op (som var helt udtjent) i lange strimler. De blev så i en passende tykkelse lagt på cykelfælgen og fastgjort med ståltråd. Det humpede lidt, men det var mere behageligt end at køre på den bare fælg.

Det var en lidt træls tid. Der blev sprængt jernbaneskiner, og tyskerne var i perioden fra 1. november til befrielsen i maj 1945 indkvarteret i Forsamlingshuset. Det var primært unge drenge og gamle mænd der var indkvarteret. De havde ikke så meget at se til, hvorfor de jævnligt kom på besøg i smedjen. De ville gerne give en hånd med, men det blev afvist på det bestemteste.

I foråret 1945 vidste de fleste hvad vej det bar. Selv tyskerne manglede forsyninger, ikke mindst benzin. Måske af den grund havde et par unge tyske soldater begivet sig fra Aulum til Holstebro i en hestevogn. Ved Skautrup gik det galt. Det ene vognhjul brød sammen, og vognen kunne ikke køre længere. De to soldater begav sig så til smeden i Tvis og bad så mindeligt om hjælp til at få ordnet hjulet. Smedesvenden sagde nej, men mester mente godt at lærlingen Kristian kunne cykle op for at se hvor slemt det stod til. Tyskerne havde to cykler med i hestevognen, og de to forhjul på hestevognen blev erstattet af de to cykler, hvorefter de to tyske soldater cyklede den defekte vogn ned til smeden. Svend Svendsen syntes godt at man kunne hjælpe tyskerne med at udbedre skaderne, mens svenden gav udtryk for at Kristian ikke behøvede at gøre mere end det højst nødvendigt for at tyskerne kunne køre videre.

Det var ikke kun smeden i Hovedgaden 4 der manglede ordentligt kul. Også smed Hansen oplevede at løbe tør. Ved en enkelt lejlighed kom der en svend fra smed Hansen og spurgte om det var muligt at låne en spand kul. Smedesvenden oplyste at man selv var løbet tør og derfor ikke have noget at låne ud af. Smedemesteren bad smed Hansens svend om at følge med op til lagret i Hovedgaden 36. Her havde Svend Svendsen gemt lidt kul til svære

tider, og tro imod sin barnelærdom fandt han det vigtigt at kunne hjælpe en kollega.

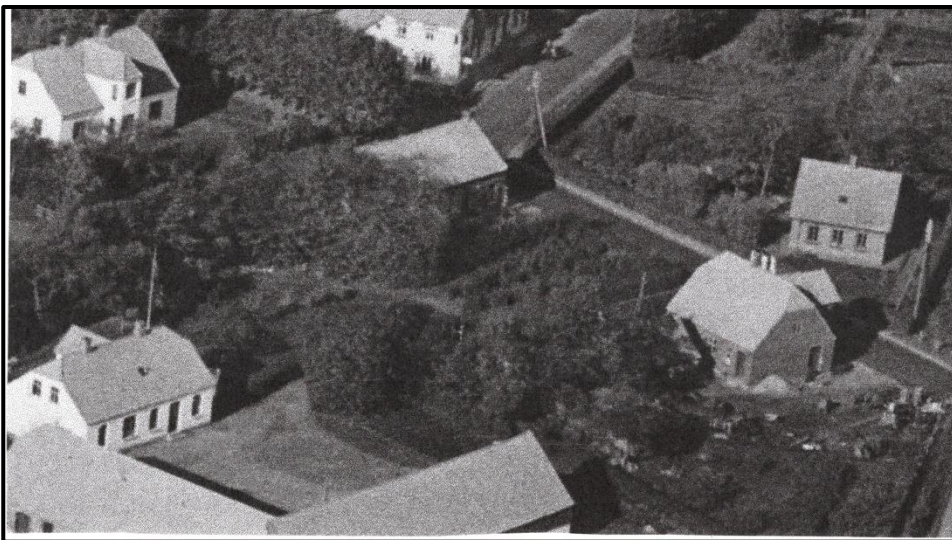
Kristian Nielsen blev løst fra sin lærlingekontrakt i 1947, da en onkel i Lomborg ved Lemvig overtalte ham til at afslutte sin læretid hos ham. Kristian blev udlært i 1948. Han blev efterfølgende ansat hos smedemester Tine Lund i Aulum. Efter forskellige ansættelser som smedesvend etablerede Kristian Nielsen sig i 1955 som selvstændig smedemester i Ikast.

Smedemester Kristian Nielsen og hustru Ninna Johanne Nielsen. Kristian er fortsat aktiv smed. Han laver noget at det, der er svært at få lavet andre steder. Og så kan man lige komme forbi og hente en bolt, et stykke specialtilrettet jern eller få ordnet plæneklipperen.

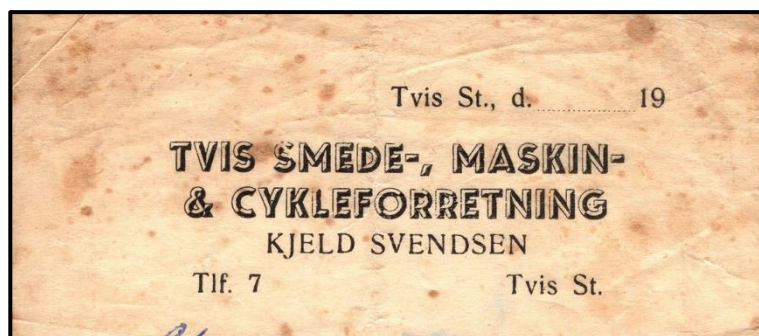
Generationsskifte

I 1947 valgte Svend Svendsen, i en alder af 63 år, at sælge smedeforretningen i Hovedgaden 4 til sønnen Kjeld Johan Svendsen. Forretningen, der tidligere både påtog sig almindelige smedeopgaver og reparation og salg af cykler og knallerter, blev delt op, således at Svend Svendsen fra adressen Hingebjergvej 2 drev cykelforretning med værksted i kælderen. Ejendommen Hingebjergvej 2 blev opført i forbindelse med overdragelse af smedeforretningen til sønnen. Svend Svendsen påtog sig herudover fortsat at være "buddreng" for Kjeld Svendsen, når denne stod i akut bekneb for at få hentet varer i Holstebro eller Aulum.

Luftfoto fra 1947.

På billedet ses stuehuset til Hovedgaden 4. Værkstedet er delvist skjult under et stort elmetræ. Endvidere ses det gamle Forsamlingshus, Vogterhuset, Engholm og Lerbæk.

De første faktura som Kjeld Svendsen fik lavet indeholder ordet "cykelforretning". Efter aftale imellem Svend Svendsen og Kjeld Svendsen overgik denne del af forretningen helt til Svend Svendsen.

1948 **D KØBEKORT K** 1948
Mænd

Stilling: Smedemester
 Navn: Svend Svendsen
 Adresse: Trø 21
 Fødselsår: 1884 Fødselsdato: 7-1
 Udfyldes af kommunalbestyrelsen.

Købekortet er strengt personligt. Overdragelse af kortet er forbudt. De til kortet knyttede mærker — der hverken samlet eller enkeltvis må fraklippes kortet, før købet finder sted — bliver først gyldige efter nærmere bestemmelse af Handelsministeriet. Mærkerne skal afklippes af sælgeren eller i overværelse af denne. Løse mærker er ugyldige.

København i august 1948. **Handelsministeriet**

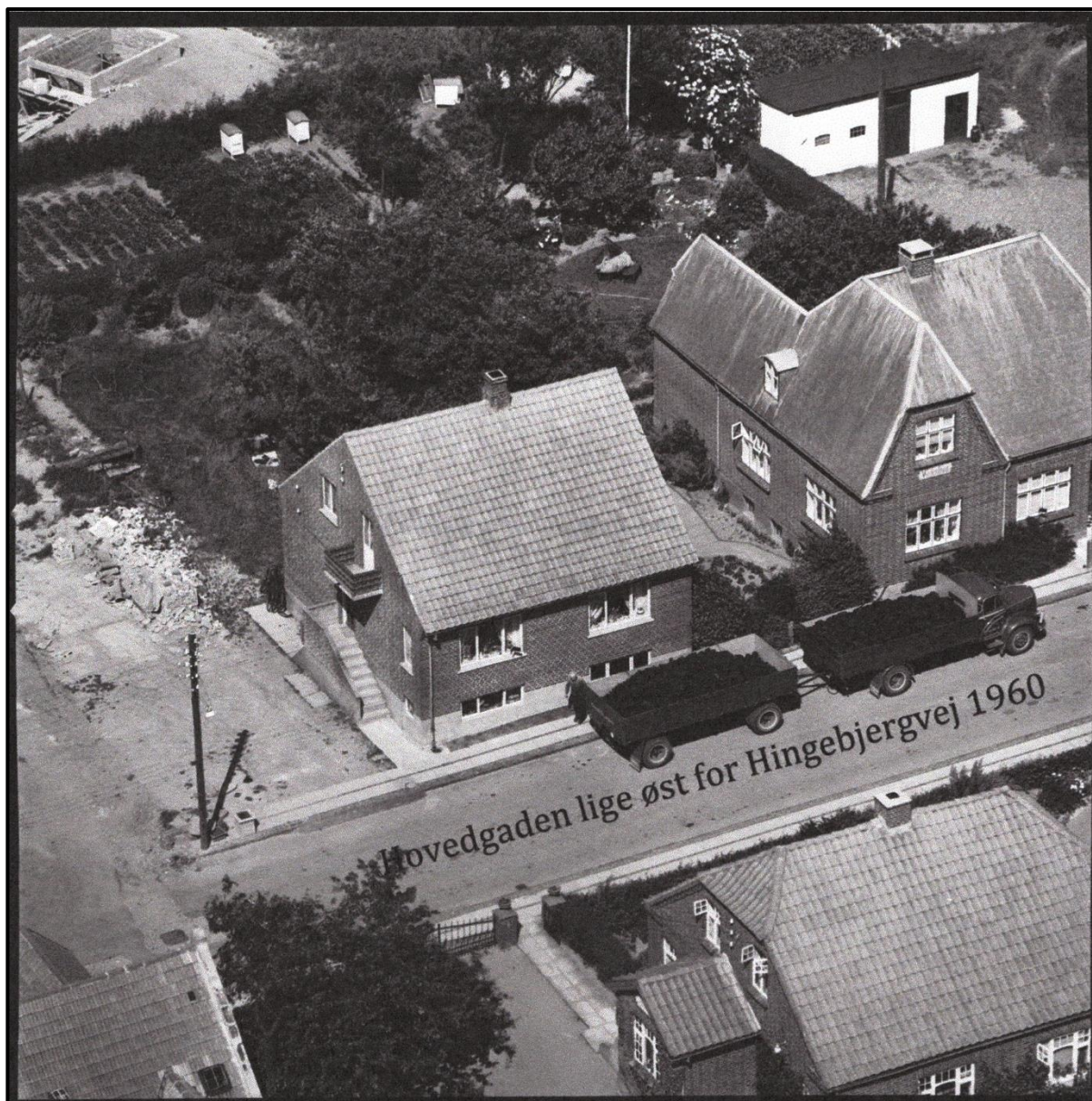
Påtegninger og afstemplinger

	<i>2 1/2 Meter Lagenl.</i> STEENSTRUP

Svend Svendsen vedblev dog at være smedemester, hvilket fremgår af dette købekort fra 1948.

Cykelforretning

Efter at Svend Svendsen havde afhændet smedeforretningen i Hovedgaden 4 flyttede Nielsine og Svend Svendsen til adressen Hingebjergvej 2. Her havde Svends forældre Ane Marie og Johan Svendsen tidligere boet i et lille hus, hvor Hingebjergvej i dag udmunder i Hovedgaden. Svend Svendsen opførte et nyt stuehus med fuld kælder, hvor der blev etableret cykelværksted. Huset var parat til indflytning i 1947. Nielsine var blevet svagelig og krævede en del hjælp fra Svend.

Hingbjergvej 4.

Her er der både beboelse og fuld kælder hvor der er plads til et cykelværksted.

Huset har Else og Jens Østergaard som genboer i Hovedgaden 22.

De har tidligere været naboer igennem 22 år da Else og Jens boede i Engholm.

Svend "Vognmand" Sørensen er forbi med et læs kul/koks.

Kælderen blev hurtigt fyldt af nye og gamle cykler/knallerter, og derfor var det nødvendigt at finde lagerplads i det lille værksted i Hovedgaden 36.

Ud over reparation af cykler havde Svend Svendsen også en lille Ford varebil der kunne lejes både med og uden fører. Selv hentede han reservedele i bilen. Cykelreservedele blev hyppigt hentet hos Nørkjær i Aulum.

år.

Nielsine og Svend Svendsen 1954, hvor Svend fylder 70.

	TVIS
70 Aar	
Fhv. Smedemester Svend Svendsen, Tvis, kan 2. Nytaarsdag fejre sin 70 Aars Fødselsdag.	
Hans Vugge stod i en Fæstejendom paa Saugstrup Mark i Borbjerg, men som 6-aarig flyttede han med sine Forældre til Tvis. Fra sit 8. til sit 16. Aar opholdt han sig hos sin Morbror, Gdr. Ole Saugstrup, Borbjerg, og kom derefter i Smedelære hos Smed Kristensen, Sønderland, Holstebro. — Svendetiden blev meget kort, thi som den driftige Mand han altid har været, maatte han have Foden under eget Bord og startede under primitive Forhold et Smedeværksted i en Bagbygning ved Tvis Stationsby.	
1909 var Forretningen blevet stabiliseret, saaledes at Svendsen baade kunde bygge nyt Værksted og Beboelseshus, og samme Aar blev han gift med Sine Andersen, der var en Datter fra Gaarden „Damtoft“ i Tvis. I de mange Aar indtil 1947, da han afstod Forretningen til en Søn, drev han stadig sin Virksomhed fremad og blev kendt som en bundsolid Haandværker, ikke af mange Ord, men Ord, som man kunde stole paa.	
Svendsen har i 8 Aar været Medlem af Tvis Sogneraad, kommunal Maskinsynsmand siden 1916 og tidligere Medlem af Hjælpekassebestyrelsen. I sine unge Dage var han en ivrig Forkæmper for Afholdssagen.	
I sit ny Hus i Tvis Stationsby har han nu indrettet Cykelværksted, hvor man gerne kan træffe ham, naar han ikke er optaget af at gaa sin svagelige Hustru til Haande. Dagen vil Svendsen fejre bl. a. sammen med sine nulevende 9 Søskende.	
	—r.

Svend Svendsen havde lært betydningen af god og tydelig reklame.
Her en cykelklokke.

Svend Svendsen fortsatte frem til 1960 med at være cykelsmed, men da han var blevet ramt af tuberkulose ophørte han med at drive cykelforretning.

den 1-6-1959

Regning

for Pe Bro

fra S Svendsen

58	1/1	An Saldo	19	95
	2 1/2	Knallertdele	2	00
		Betæk	5	00
	19/12	Cykle rep	4	50
		1 1/2	31	45

Føl. Tors den 1-1-1960

Regning

for Johs Kaspersen

fra S Svendsen

59	1/1	An Saldo	18	00
	4/12	På Content	10	00
		1/2	8	00

Regning på knallertdele til Pe Bro og Johannes Kaspersen.
Der blev sendt regning ud en gang om året.

Guldbryllup og dødsfald

Den 3. december 1959 fejrede Nielsine og Svend Svendsen guldbryllup. Nielsine var dårligt gående og Svend var mærket af sygdom.

Guldbryllup i Sognegården.

Torsdag den 26. november

Guldbryllup i Tvis 1959.

Torsdag den 3. december kan hv. smedemester Svend Svendsen og hustru, Tvis, fejre deres guldbryllup.

Som ganske ung mand begyndte Sv. Svendsen smedeforretning i Tvis, først i et lejet baghus; men snart byggede han eget værksted med tilhørende beboelse, saa han i 1909 paa en værdig maade kunne hjemføre sin unge hustru, der var en datter fra gaarden »Damtoft« i Tvis. Forretningen gik stadig fremad paa grund af smedens soliditet og ordholdenhed, saa han snart havde baade svende og lærlinge i arbejde.

Fru Sine Svendsen har foruden at passe sit hjem altid været parat med et venligt smil overfor kunder og de mange andre, der indfandt sig i hjemmet. Hendes helbred har de sidste aar været svækket, hvilket nok ogsaa var medvirkende til, at ægteparret for en halv snes aar siden afstod forretningen til en søn. Sv. Svendsen har i en aarrække været medlem af Tvis sogneraad.

Af ægteparrets fem børn bor, foruden sønnen, der har overtaget smedeforretningen, ogsaa en datter i Tvis. Hun er gift med kommunekasserer Ejner Thomsen.

Nielsine Svendsen dør i 1962, samme år dør Svend Svendsen.

†
Min kære hustru, vor kære mor,
svigermor og bedstemor
Nielsine Svendsen
er sovnet stille ind.
Tvis, den 19. februar 1962.
Svend Svendsen.
Børn og svigerbørn.
Begravelsen foregaar i stilhed.

†
Vor kære far, svigerfar og bed-
stefar
fhv. smedemester
Svend Svendsen
er afgaaet ved døden.
Tvis, den 29. juni 1962.
Børnene.

Begravelsen foregaar fra Tvis Kirke onsdag den 4. juli kl. 15,00, fra Centralsygehusets kapel kl. 14,15. — Alle, som vil følge far til hans sidste hvilested, er hjertelig velkommen og bedes efter begravelsen samles med os i Tvis Sognegaard.

Dødsfald i Tvis

Fru Sine Svendsen, Tvis Station, døde i gaar omtrent 77 aar gammel.

Fru Svendsen, der var født i Damtoft i Tvis, blev gift med smedemester Svend Svendsen i 1909. De har saaledes fejret deres guldbryllup for faa aar siden. Begge har i længere tid været svagelige. Smed Svendsen har saaledes opholdt sig paa Centralsygehuset i Holstebro i det sidste aars tid.

Fru Svendsen, der var kendt som en dygtig og venlig kvinde, blev for ca. 15 aar siden ramt af en hjerneblødning, men har været i stand til at færdes lidt ude. I de sidste 2—3 aar har helbredet dog været saa daarligt, at hun var helt afhængig af en datter og svigerdatters daglige pleje.

Fru Svendsen og hendes mand har altid boet i Tvis, hvor de drev smedeforretningen indtil 1947, da en søn, Kjeld Svendsen, overtog den.

I ægteskabet har der været tre børn, hvoraf en søn døde som ganske ung.

Dødsfald i Tvis

Fhv. smedemester S. Svendsen, Tvis St., er død, 78 aar gammel.

Svend Svendsen var født i Saustrup som søn af tømrer Johan Svendsen, men var ikke ret gammel, da forældrene flyttede til Østerlund i Tvis. Han har siden haft sit virke i Tvis, bortset fra sine læreaar, som han tilbragte hos daværende smedemester Christensen, Holstebro.

Efter at være blevet udlært virkede han som svend i et aar og etablerede derefter i 1904 som 20-aarig sin egen smedeforretning i Tvis St. Denne virksom-

hed drev han indtil 1947, da han afstod forretningen til sin ældste søn. Han var kendt som en dygtig og solid haandværker, der var vellidt af sin store kundekreds og af de mange folk, han i aarenes løb har beskæftiget i sin smedie.

Svendsen har haft forskellige offentlige tillidshverv, bl. a. siddet i sogneraadet i to perioder. Han har haft en god støtte i sin hustru, Signe Svendsen, som døde i februar maaned. I ægteskabet var der 5 børn, hvoraf en søn døde som ganske ung.

Nielsine og Svend Svendsen ligger begravet på Tvis Kirkegård.

Referencer:

Arkiv, Gudrun Svendsen.

Smedemester Kristian Nielsen og Ninna Johanne Nielsen.

Niels Halgaard

Bent Bak

Selvbinderen. Teknologisk Institut 1945.

Smedebogen. Fagbog for Smede og Maskinarbejdere,
E.G. Bildsøe 1941.

“Instruks samt forskrifter for kommunale maskinsynsmænd”
Socialministeriet 1955.

Lokalhistorisk Arkiv: Udklip fra Holstebro Dagblad.

Tvis Bogen v) Jørgen Mejdahl.

Tvis, december 2018.

Mai Møller Pedersen.

Svend Svendsen.

Femte del

**Tvis Smede- og
Maskinforretning
1904 - 2018**

Svend Svendsen 1904 – 1947

Kjeld Johan Svendsen 1947 – 1982

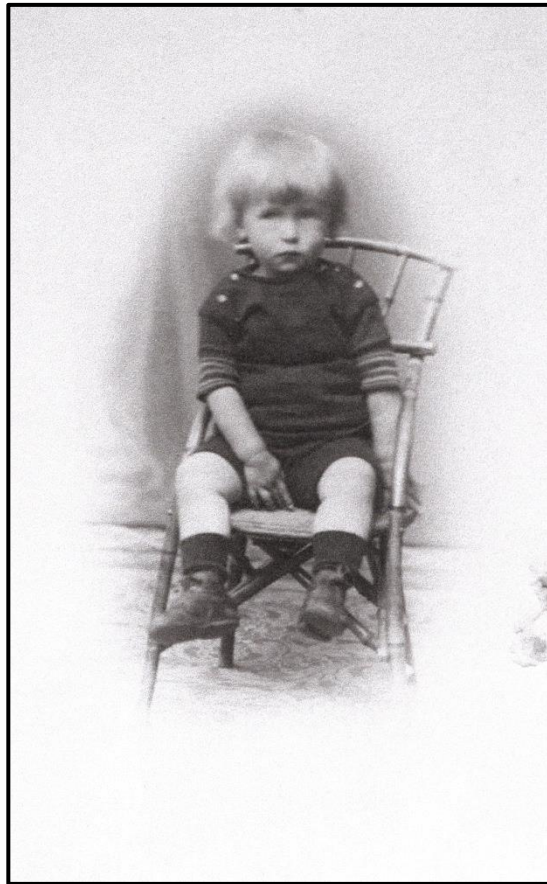
Henry Lundager Pedersen 1975 – 2007

(Rustfri Experten Smeden Tvis)

Carsten Johansen 2007 – 2018.

Kjeld Johan Svendsen (1914 – 1982)

Kjeld Johan Svendsen blev født i Tvis i 1914 som søn af smedemester Svend Svendsen og Nielsine Svendsen i Hovedgaden 4.

Kjeld som 2-årig.

Kjeld Svendsen var ældste dreng i en søskendeflok på fem. Han gik i Hingebjerg Skole, og efter at han blev konfirmeret i 1928 kom han i smedelærer hos faderen Svend Svendsen. Kjeld blev færdig som beslagsvend i 1932 efter en læretid på fire år. Han havde derefter forskellige jobs som smedesvend i det midtjyske område. I 1940 vendte Kjeld Svendsen tilbage til smedjen i Tvis. Her blev han ansat som smedesvend med henblik på at overtage værkstedet når Svend Svendsen mente at tiden var inde.

Kjeld Svendsen som

Billedet er taget ved det gamle værksted.

konfirmand i 1928.

Familien Svendsen.

Kjeld Svendsen er den høje unge mand i midten.

Under krigen var Kjeld Svendsen alene smedesvend hos smedemester Svend Svendsen, som dog fortsat havde lærlinge.

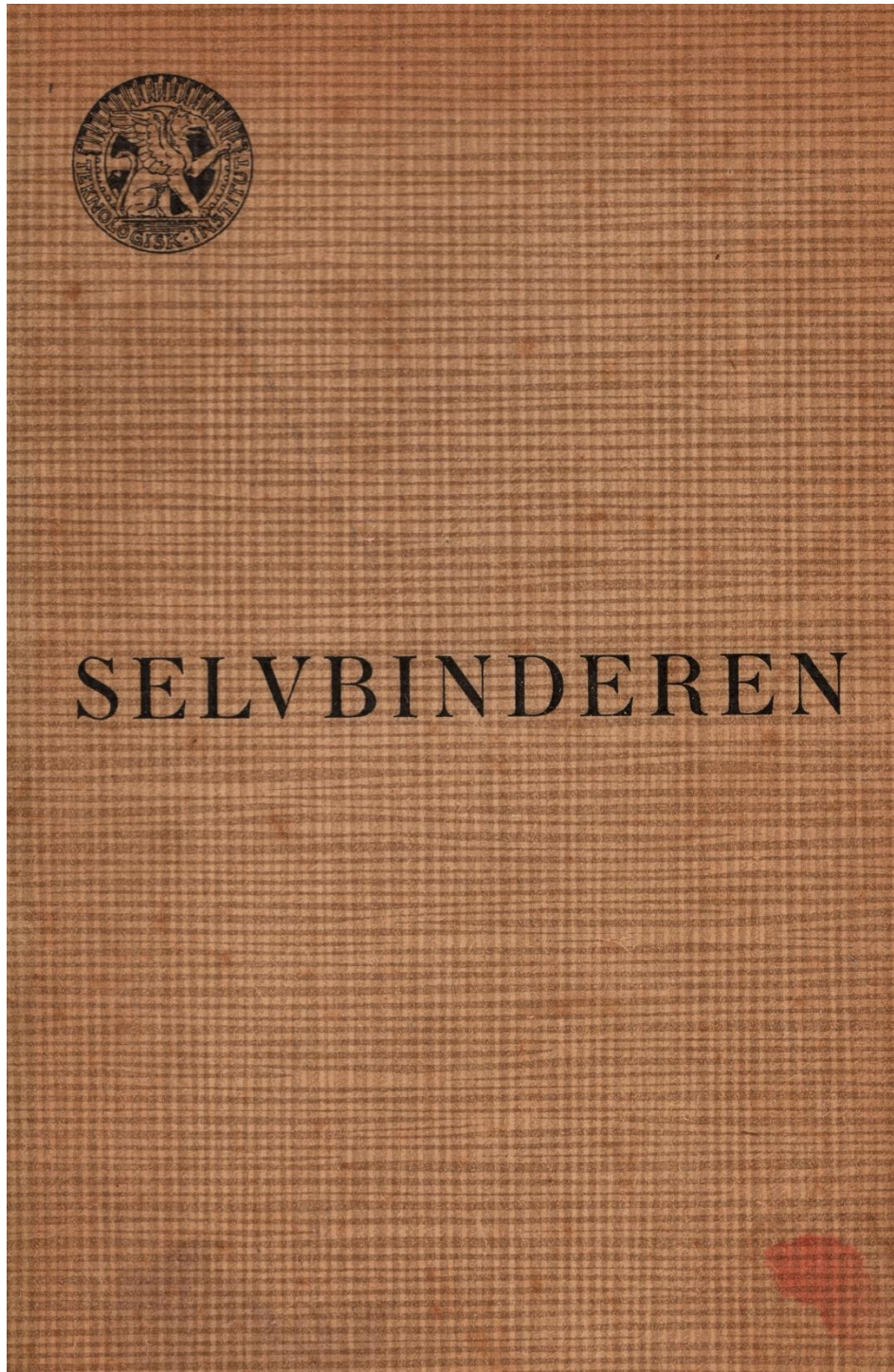
Kjeld Svendsen sammen med lærling Kristian Nielsen.
Billedet er fra 1945.

Under krigen var det fortsat de normale smedeopgaver der skulle udføres. Hestene skulle skos, landbrugsmaskiner skulle repareres, og der tilkom flere opgaver i forbindelse med reparation af cykler. Opgaverne forandrede sig ikke, men da der var mangel på både reservedele og kul til essen, skulle smeden og hans ansatte være i stand til at se alternative måder at gøre tingene på.

Videreuddannelse

Selv om der var vareknaphed på stort set alt hvad man skulle bruge i smedjen, gik udviklingen ikke i stå. Teknologisk Institut udsendte lærebøger og afholdt kurser for både smedemestre og smedesvende.

Kjeld Svendsen deltog i en række kurser der skulle forberede ham på at overtage smedjen.

Vejledning i justering og brugen af selvbinderen.
Lærebog udgivet af Teknologisk Institut i 1945.

**JYDSK
TEKNOLOGISK
INSTITUT**

AARHUS

Hr. Smed Kjeld Svendsen, Tvis St.

har deltaget i JYDSK TEKNOLOGISK INSTITUT's
Kursus

for Smede i Reparation af Landbrugsmaskiner

og er her blevet undervist i

Reparation af Selvbinder, Tørskeværk og Presser.

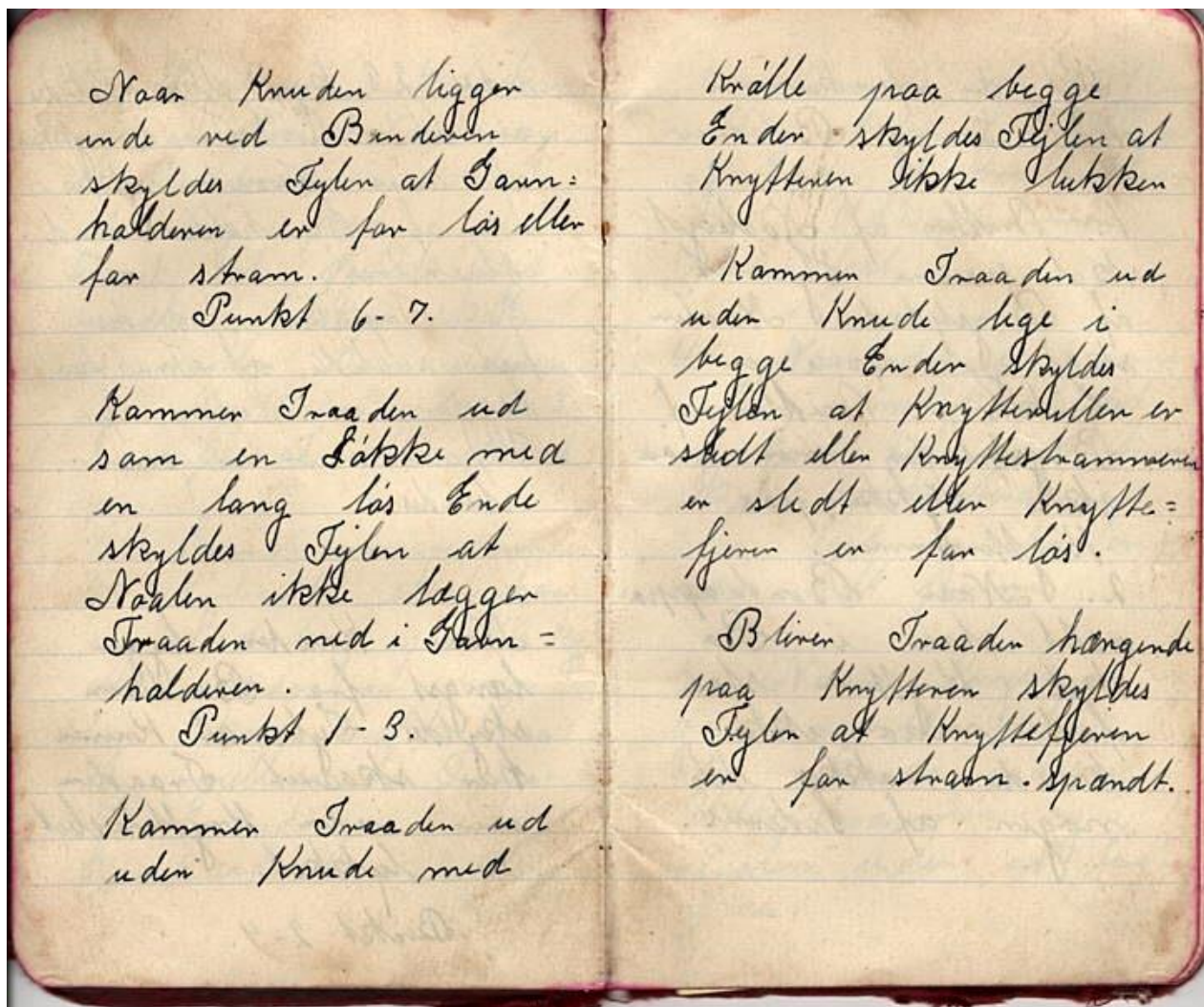
Instruktion i Pumper, Motor, Gasgenerator og
Svejsning. Praksis: 28 Timer, Teori: 10 Timer.

Aarhus, den 21. April 1944.

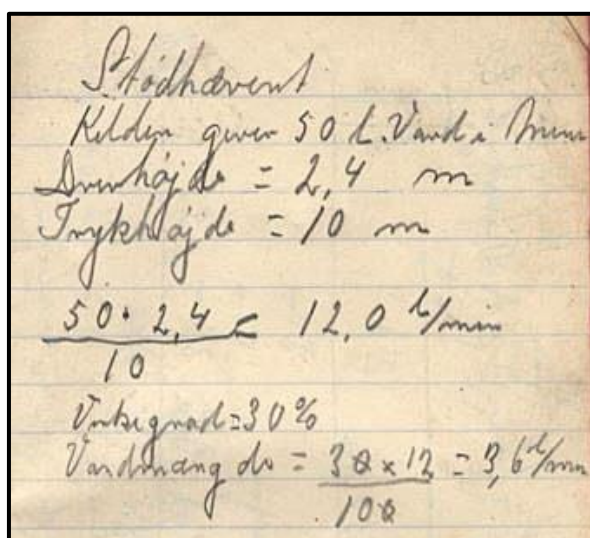
Paul Christensen

Kursusleder

Kjeld Svendsen deltog i kursus i reparation af landbrugsmaskiner i 1944.
Som noget nyt blev der givet et kursusbevis.

Notesbog fra kursus i selvbinders korrekte brug.

Også andre emner blev behandlet på kurset.
 Her anvendelse af stødhævert.

Generationsskifte

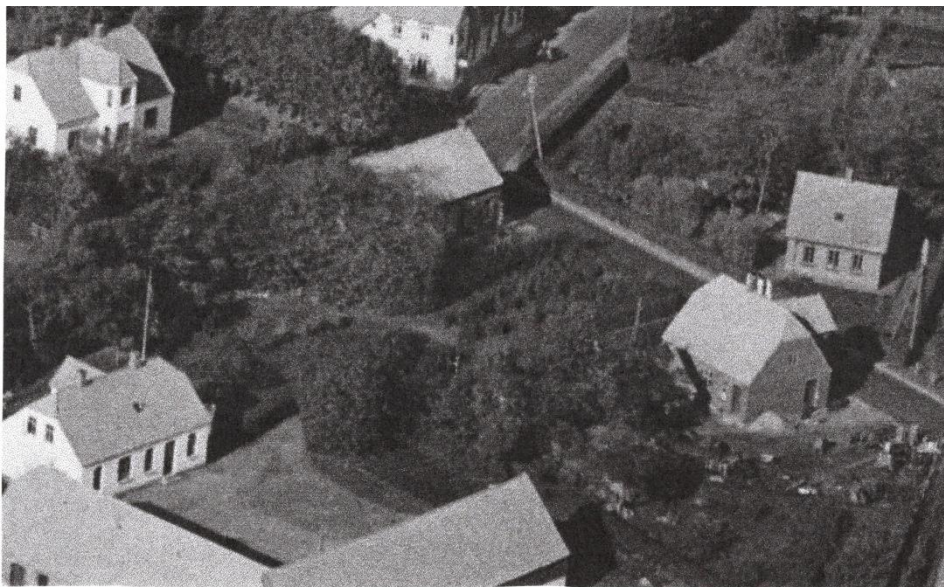
I 1947 overtog Kjeld Svendsen "Tvis Smede-, Maskin- & Cykelforretning". Svend Svendsen opførte et hus på Hingbjergvej 2 og flyttede hertil sammen med sin hustru.

Kjeld Svendsen blev i 1947 gift med Gudrun (Gutte) Kathrine Andersen der var datter af Sigrid Bach Andersen og Magnus Andersen der kom fra Damtoft i Tvis og var bror til Nielsine Svendsen, der ligeledes kom fra Damtoft i Tvis. Gudrun Kathrine Andersen var født i 1924 i Rud imellem Randers og Århus. Hun var på Kjelsgaard Husholdningsskole og efterfølgende på Askov Højskole inden hun tog en kontoruddannelse i Århus. Gutte og Kjeld fik sammen børnene Svend i 1951 og Just i 1958.

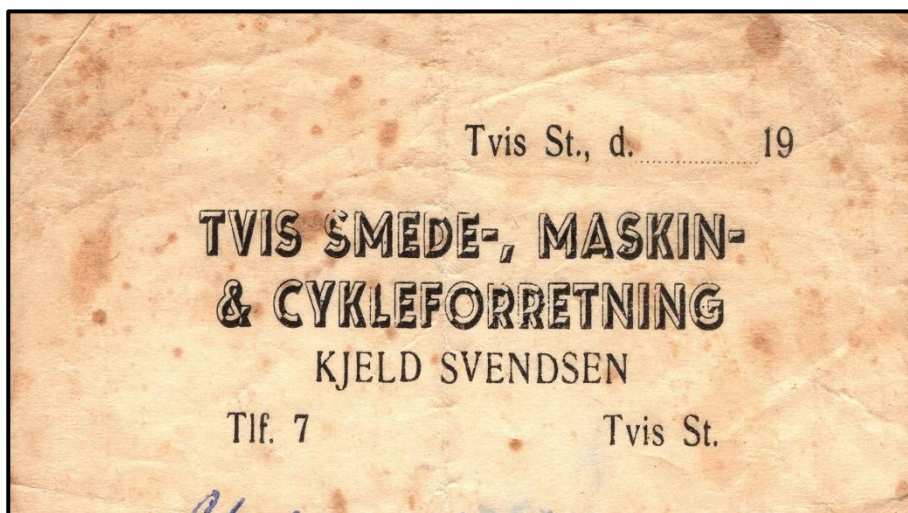

Gudrun Kathrine Andersen og Kjeld Johan Svendsen.
Gift i Rud Kirke i 1947.

Kjeld Svendsen overtog en smedje der trængte til en reovering. Svend Svendsen havde allerede i 1926 haft overvejelser om en tilbygning, og han havde i den anledning tilkøbt et mindre jordstykke fra Jens Østergaard i Engholm. Men på grund af tidernes ugunst var byggeplanerne blevet skrinlagt.

Her ses et luftfoto af Hovedgaden 4 fra 1947. Værkstedbygningen er delvist skjult under et stort elmetræ.

Kjeld Svendsens nye firmalogo.
Cykelforretningen blev senere videreført af Svend Svendsen.
Det er lidt uklart hvornår overdragelsen skete, men i 1947/48 fremgår det fortsat af kassebogen at Kjeld Svendsen udførte cykelreparationer.

Der bygges nyt værksted

Kjeld Svendsen besluttede sig for at bygge nyt værksted. Det måtte ske i etaper. Den første del af det nye værksted blev opført omkring 1952. Den kom til at indeholde en værkstedsbygning med et samlet værkstedsrum, en god filebænk og ikke mindst en god vognport. Essen forblev i den gamle smedje.

Luffoto fra 1955 viser det gamle værksted og den første del af den nye værkstedsbygning. Essen blev bevaret i det gamle værksted indtil videre.
Den nye Sognegård er opført i 1953/54.

I forbindelse med ombygningen fik Kjeld Svendsen nyt firmalogo. Den fremgår af nedenstående manillaseddel.

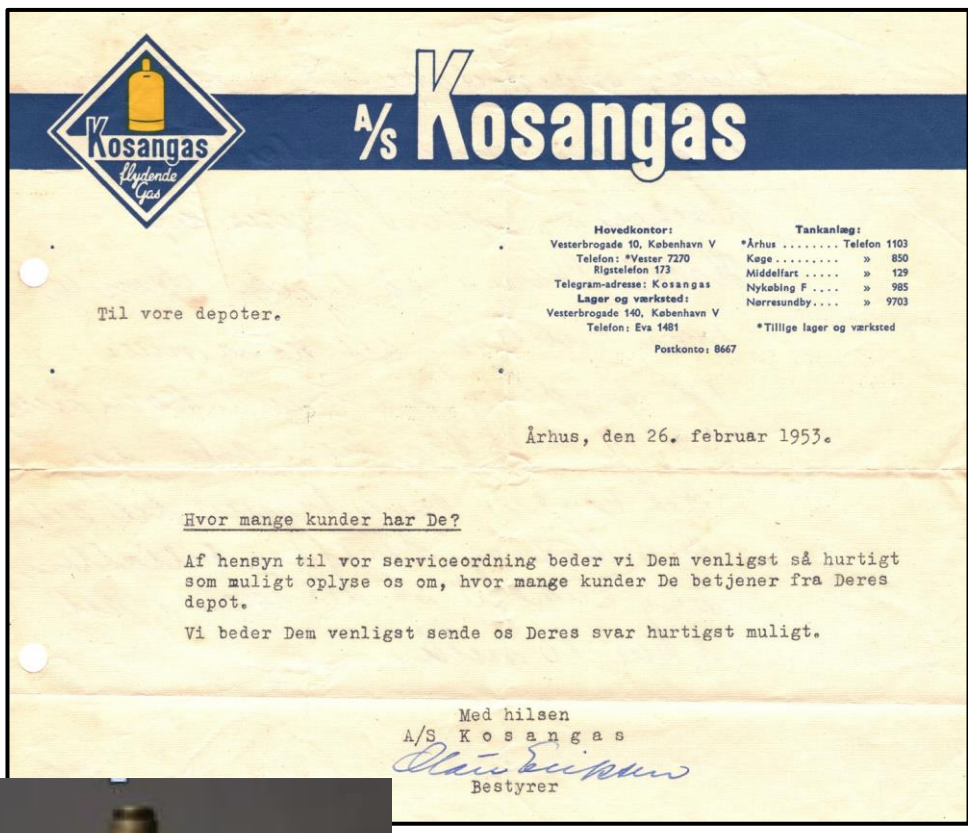
Manillaseddel hvor navnet Tvis Smede- og Maskinforretning optræder første gang.

Smedeopgaverne ændrede sig ganske langsomt. Tidligere var landmændene kommet til smeden, men efterhånden, og ikke mindst i høsten, var der behov for at smeden kunne rykke ud.

Og så blev der anskaffet nyt "firma-køretøj". Der blev udført flere opgaver ude hos landmændene, så cyklen blev udskiftet med en motorcykel.

Nybyggeriet blev også nødvendiggjort af at der kom nye opgaver der skulle løses, nye varer der kunne sælges og nye maskiner man måske ville anskaffe engang.

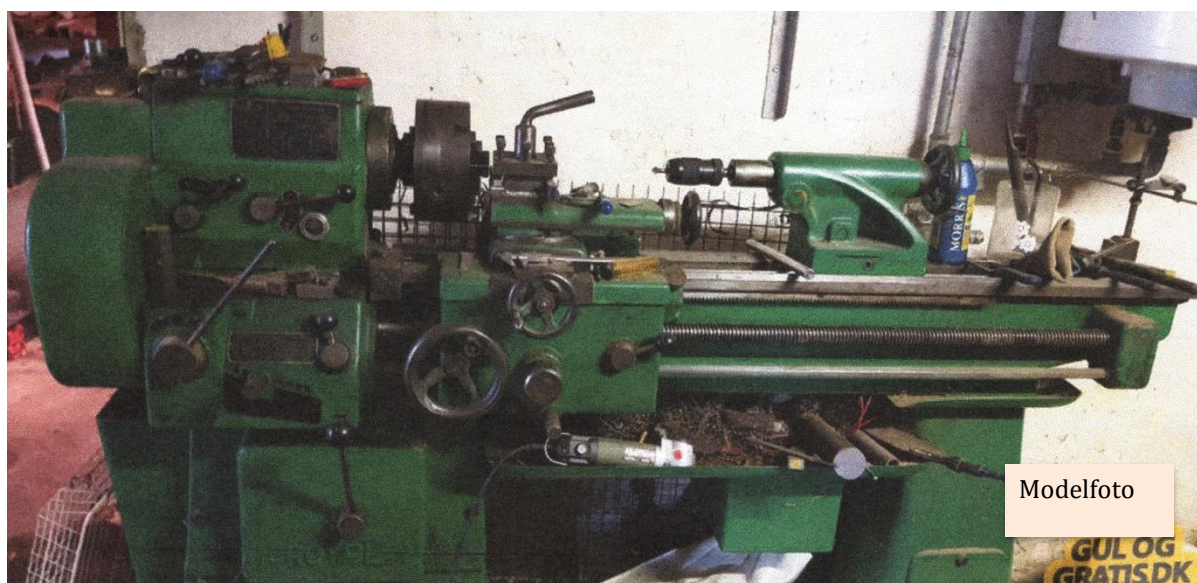

Kort efter at Kjeld Svendsen overtog smedeforretningen fik han forhandlingen af Kosangas i Tvis. Flaskegassen blev brugt i private husholdninger og i landbruget i forbindelse med tørring af korn.

Der kom nye maskiner til som man skulle lære at betjene. Et af de værktøjer som indgik i Kjeld Svendsens planer var anskaffelse af en drejebænk til det nye værksted. Der var mange opgaver der efterhånden krævede at man kunne lave skæve dimensioner.

Kursus afholdt af Jydske Teknologiske Institut i en jernbanevogn på Holstebro Station.

"Nymodens" drejebænk.

Der gik nogle år inden den blev anskaffet, og da i en god brugt udgave der opfyldte behovet i mange år.

I 1956 blev anden etape af den nye værkstedsbygning gennemført. Der blev plads til et flaskegasdepot, essen kunne nu flyttes over i det nye værksted, og der blev lavet et loft der havde plads til de mange reservedele som det var nødvendigt at have på lager.

Inden man kunne påbegynde byggeriet af 2. etape var det nødvendigt at fjerne et stort, gammelt elmetræ der stod imellem det gamle og det nye værksted. Falck fik til opgave at fjerne træet, men de måtte opgive at vælte eller rykke træet op, hvorfor der blev tilkaldt en sprængningseksper. Det blev lidt af en udfordring, da der kun var få meter til de to omkringliggende bygninger, og der var mange vinduer i Sognegården. Der blev afskærmet efter alle regler, og sprængningen blev gennemført uden at bygninger led overlast.

På billede 1 ses bag Kjeld, Gutte og Svend, elmetræets placering imellem de to bygninger. På billede 2 ses en stolt Falckmand der endelig fik has på træroden.

Den sidste hjulring bliver smedet ved den gamle esse, og smeden har fået en ny yndlingsbil. En WV Pickup. Denne model var den foretrukne arbejdsbil i mange år.

På billede 1 er der rejsegilde på den nye tilbygning. Det gamle værksted står fortsat. Billede 2 viser det sammenbyggede værksted, og at det gamle værksted er fjernet.

Luftfoto fra 1957 der viser det nye værksted omgivet af Sognegaard, Engholm og Mejeriet.

I begyndelsen af 60'erne viste der sig behov for yderligere en tilbygning. Behovet opstod da man fik behov for selv at kunne samle landbrugsvogne. Ofte blev disse opgaver løst når der var en ledig tid for lærlingene. Der blev desuden brug for at have oplagringsplads for de stadig flere haveredskaber der blev en del af arbejdet hos smeden.

Den nye tilbygning fra 1966 ses i baggrunden af billedet. Selv om Tvis Smede- og Maskinforretning ikke foretog egentlige reparation af traktorer, var der ikke sjældent besøg af op til mange.

I sammenhæng med tilbygningen blev der indrettet kontor i den gamle garage der var placeret i tilbygningen fra 1956. Tidligere var kontoret placeret i stuen i beboelsen, hvor der både blev modtaget kunder og repræsentanter. Flytningen af kontoret gav mere ro til husets frue.

Gårdspladsen

Et særligt kapitel hos enhver smed udgøres af udendørsarealet. Det har vist sig meget vanskeligt at holde orden på gårdspladsen ved de gamle smedjer. Dette skyldes primært at der til de gamle værksteder var tilknyttet et meget lille værkstedsareal. Der var også behov for at kunne opmagasinere gamle redskaber der havde indgået i en handel og som ventede på en ny bruger. Der skulle være plads til gammelt jern som blev afhentet af en jernhandler en til to gange om året. Og så skulle der selvfølgelig være plads til redskaber der skulle repareres og til nye maskiner/redskaber der ventede på at blive afhentet.

Svend Svendsen mistede en søn og Kjeld Svendsen en bror på grund af uforsigtig leg i de gamle maskiner på gårdspladsen. 11 år gammel trådte Johannes Svendsen (bror til Kjeld), et rustent søm op i foden. Behandling viste sig nyttesløst. Johannes døde på sygehuset i Holstebro i 1931.

Historien om Johannes blev brugt som en formaning til os børn der legede på gårdspladsen og var medvirkende til at træsko var det eneste rigtige fodtøj når der skulle leges.

Svends yndlingslegeplads.
Kirkespiret ses i baggrunden.

Gårdspladsen var altid en god udfordring. Der kunne leges mange spændende lege. At der stod en gammel ammunitionskasse fra krigen gjorde ikke sagen mindre spændende. Den kunne virkelig sætte fantasien i sving. Forældrene lærte hurtigt at børnene blev draget af de gamle maskiner, så derfor skulle der være gammelt tøj til rådighed.

På billedet ses Tove fra Vogterhuset, kusine Birgit fra Århus og Svend. Tove og Svend legede til daglig på gårdspladsen, og deres mødre vidste at mørkt tøj gjorde sig bedst. Det havde Birgits mor ikke helt fundet ud af. Birgit står nærmest som en lysende engel midt i alt det sorte. Hun blev ikke ved med at være hvid, og det medførte at hun fik et forbud imod at lege i det gamle jern.

En bekymret mor leder efter børnene.
Gutte står ved en Vestasvogn med ny kasse.

Til udbringning af gas brugtes en gammel ladcykel.
Her er det Marius Bastballe Pedersen der styrer cyklen, mens et par lærlinge tager sig et velfortjent hvil og Søren (på mejeriet) Giver og Svend nyder turen.

Når der kom nye maskiner til smeden var det forbundet med særlige udfordringer. Efterhånden som lastbilerne og maskinerne voksede i størrelse, blev det svært at finde plads. Ofte måtte lastbilen holde på Hovedgaden og derfra løfte maskinerne ind på gårdspladsen. I enkelte tilfælde valgte man at aflæsse maskinerne på kirkepladsen.

Der kom mange varer til smeden. Mest regelmæssigt var leveringen af jern i rå længde fra Jern og Staal eller Colstrups og levering af flaskegas fra Kosangas.

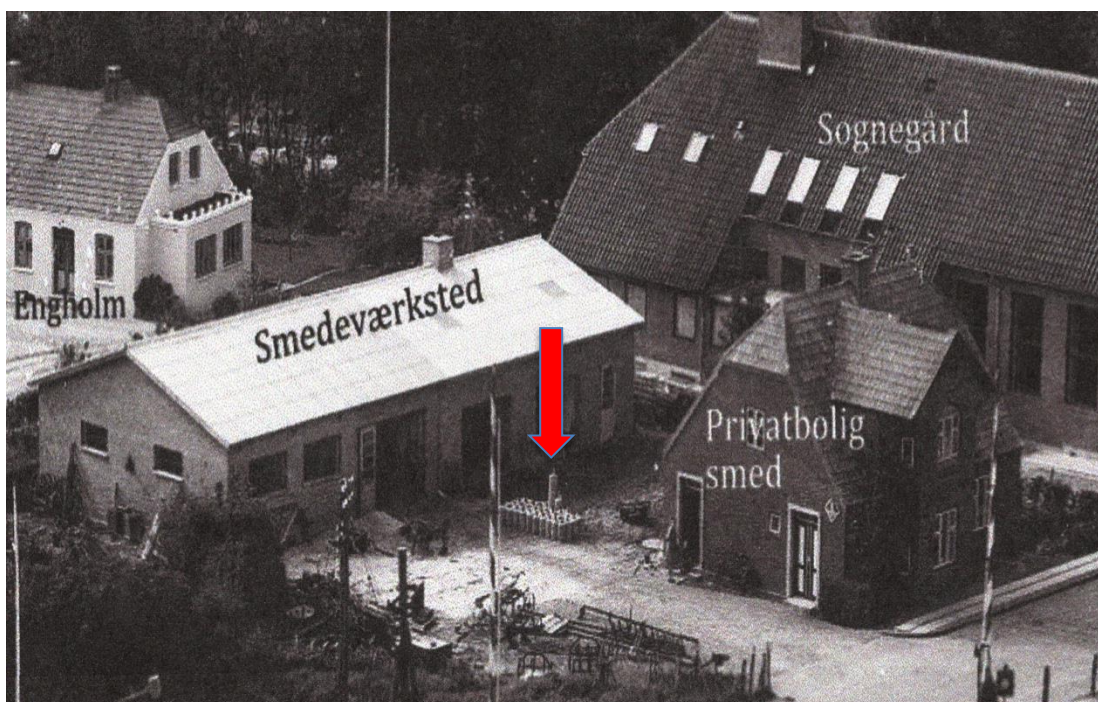
Så er der nye varer til smeden.
Her er det en plov og to roevaskere der skal aflæsses.

Og det glemmes sent, den dag der blevet leveret fire stk. seksfods-JF bugserede
mejetærskere.
Den dag måtte firmaets biler stå på kirkepladsen.

Udfordringen med den manglende plads på gårdspladsen blev efterhånden et stigende problem. Kjeld Svendsen og senere Henry Lundager Pedersen afsøgte

forskellige løsninger. Det mest oplagte var et tilkøb af jord bag smedjen, ned imod Engholm. Men der blev ikke fundet en praktisk løsning. Også adgangsforholdene omkring Engholm var i forvejen snævre.

Ugens leverance af flaskegas står på gårdspladsen. De fleste flasker blev efterfølgende bragt til mejeriet hvor mælkekuske (uden beregning) medbragte gasflaskerne til aftagerne på landet.

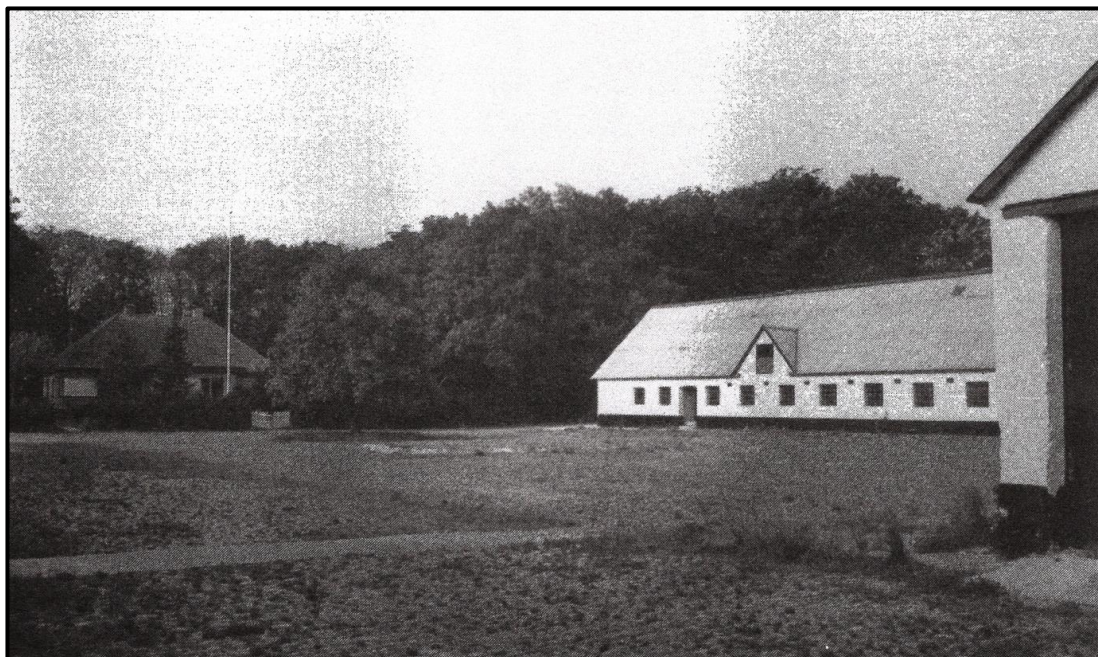
Også en Tim tipvogn fyldte godt på gårdspladsen. Gutte Svendsen havde jævnligt problemer med at kunne bruge bilen. Det skulle planlægges i god tid når bilen skulle bruges.

På

gårdspladsen kunne man altid få en hyggelig snak med gode kollegaer.
Midt i billedet ses Vagn Nørgaard (Moesgaard).

I 1978 ønskede den daværende ejer af Lauralyst, Børge Sørensen, at afhænde ejendommen. Der blev indgået aftale om frasalg af jorden, og Kjeld Svendsen ønskede at købe bygningerne og det lille stykke jord der lå i byzone. Handlen var faldet på plads, da kommunen meddeler at de ønskede at gøre brug af deres forkøbsret. Handlen blev derfor ikke gennemført, og Kjeld Svendsen og Henry Lundager Pedersen fik ikke løst deres pladsproblemer.

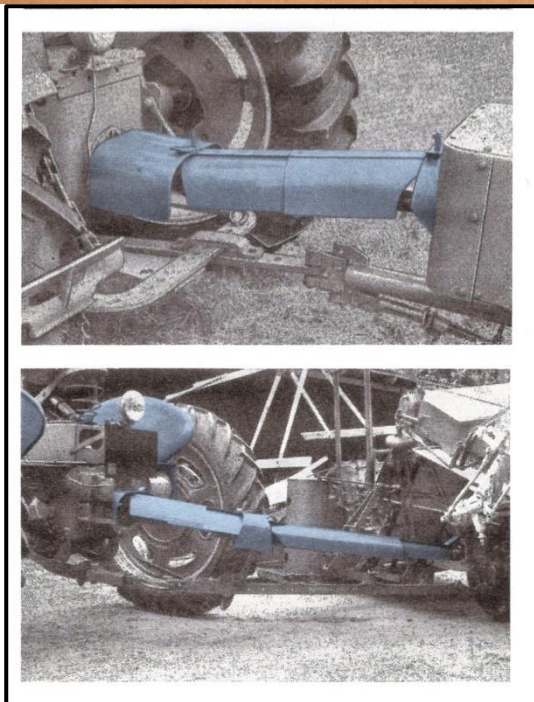
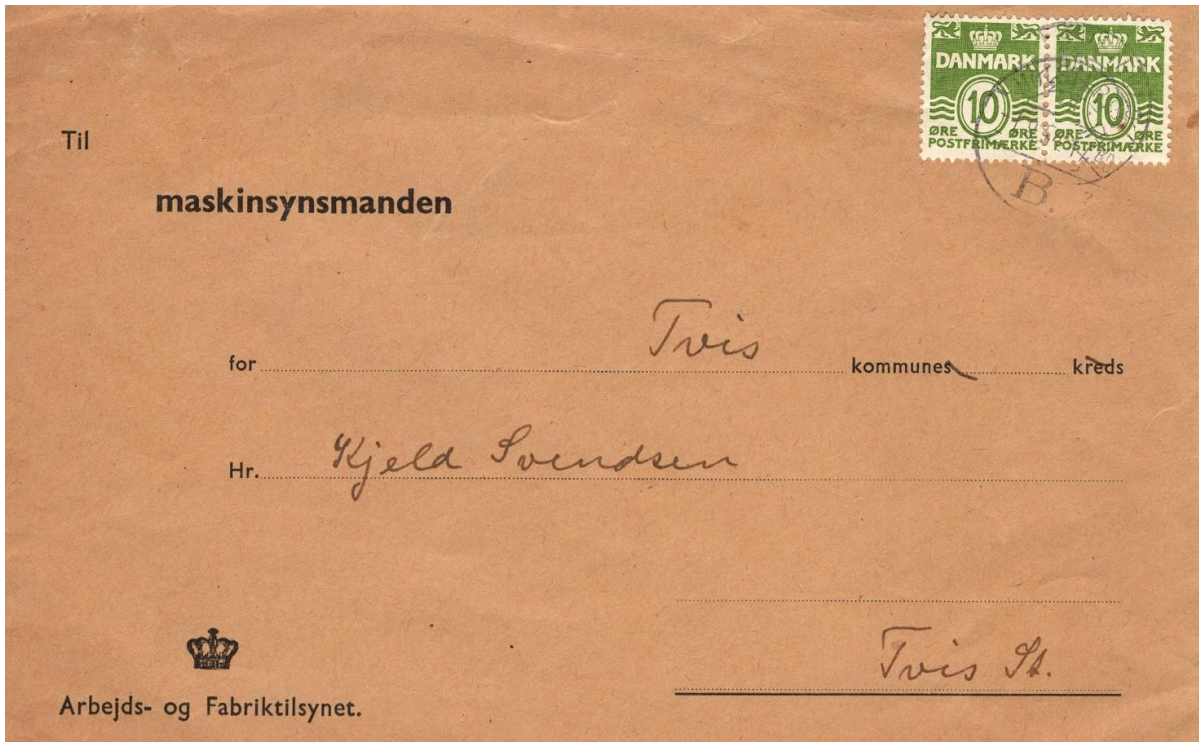

En god stor gårdsplads på Lauralyst.

Maskinsynsmand

Kjeld Svendsen blev i 1954 udnævnt til maskinsynsmand i Tvis. Han fortsatte hvor faderen Svend Svendsen havde sluppet. Som en del af aftalen imellem Svend Svendsen og Kjeld Svendsen havde Svend fortsat maskintilsynet indtil Kjeld var blevet optrænet.

Udnævnelsen til Maskinsynsmand blev bekræftet af Fabrikstilsynet ved brev dateret 1954.

Maskinsynsmandens opgaver var som udgangspunkt uændret. Formålet var at forhindre arbejdsulykker og ikke mindst skader på børn.

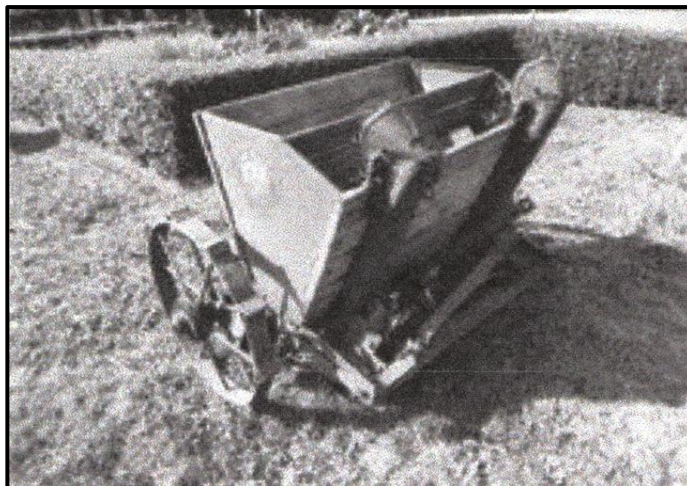
En ny udfordring var dog blevet almindelig i landbruget. Kraftoverføring imellem en traktor og et markredskab. Her skulle man være særlig påpasselig med afskærmningen.

Kjeld Svendsen.

Den nye maskinsynsmand.

Hvor farlig en kraftoverføringsaksel kunne være, fik maskinsynsmanden et indblik i en dag på gårdspladsen hjemme ved værkstedet. Kjeld Svendsen udlejede forskellige landbrugsmaskiner, herunder kartoffelsætter og kartoffeloptager.

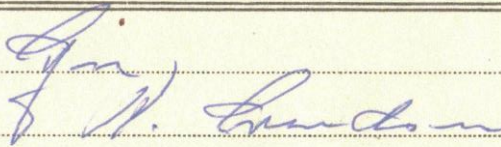

En kartoffelsætter til udlejning.

En landmand skulle hente kartoffeloptageren. Han fik kraftoverføringen påsat og ville lige kontrollere at alt fungerede som det skulle. For at være sikker havde han tippet afskærmningen op, og da han satte kraftoverføringen i gang

fik akslen fat i hans bukser. Bukserne var heldigvis møre, og derfor mistede han kun bukserne og kom i øvrigt ikke til skade. Han blev udstyret med et par af smedens bukser og kom velholdt hjem, forskrækket, men en oplevelse rigere.

Maskinsynsmandens funktion fortsatte frem til 1972. Herefter blev opgaven overtaget af Arbejdstilsynet.

Aar og Dato for Syn og Ekstrasyn	Paabudte Sikkerhedsforanstaltninger	Tidsfrist for Udførelsen
27-12-71	<p style="text-align: center;">4</p> 	

Sidste maskinsyn i "Svanholm" blev gennemført den 27.12.1971.

3. Reglementet træder i Kraft 2 Maaneder efter dets Stadfæstelse af Indenrigsministeriet.

Saaledes vedtaget af Tvis Sogneraad den 6. August 1946.

JENS HALGAARD

I Henhold til Lov Nr. 20 af 11. Februar 1876 angaaende Tilvejebringelse af Bygningsreglementer for Landdistrikter, jfr. Lov Nr. 216 af 5. December 1894 og Lov Nr. 109 af 23 April 1915 stadfæstes herved foranstaaende af Tvis Sogneraad vedtagne Bygningsreglement for Tvis Stationsby.

Indenrigsministeriet, den 11. April 1947.

P. M. V.
E. B.
VIGGO NØRBY

Også i 1946/47 fandtes der regler der skulle overholdes. Her regulativ for Bygningskommissionen i Tvis Sogn.

NORMAL - BYGNINGSREGLEMENT

FOR

LANDKOMMUNER

Bygningskommissionen
for
Tvis Stationsby

J. H. SCHULTZ A/S — UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI — KØBENHAVN

Bygningsreglement gældende for landkommuner fra 1947.
Bygningsreglementet er ret detaljeret.
Dette regulativ skulle overholdes af smeden og respekteres af maskinsynsmanden.

Regnskab

Smedemester Kjeld Svendsen havde efterlevet faderens praksis at der skulle sendes regninger ud en gang hvert år. Det betød dog ikke at der kun blev betalt regninger når den blev fremsendt. Mange betalte aconto eller skrev under på en veksler. Kjeld Svendsen fortsatte uændret, men måtte erkende at det var svært at have den fornødne likviditet til at kunne opretholde denne praksis.

De første år stod Kjeld Svendsen selv for at skrive regninger og føre kassebog, men efter få år blev det Gutte Svendsen der kom til at føre regnskabet med alt hvad det indebar. Der blev derfor opsat en målsætning om at der skulle sendes regninger ud hvert kvartal, og senere hver måned. Denne praksis hjalp på likviditeten.

Erikson Skovvalde	95
- - - - - Ankan	95
- - - - - Gør	108
- - - - - Svend	109
Elektriskeværksted	140
Erikson Jens	102
Bjerghus	130
Spangmose	130

Som noget nyt oprettede Kjeld Svendsen i 1948 kundenumre. Så var det lettere at finde rundt i kassebogen.

I takt med at omsætningen steg i de forskellige erhverv, kom der også en større opmærksomhed på føring af korrekt og retvisende regnskaber. Denne praksis var selvfølgelig også gældende for smedene.

Da Gutte Svendsen var uddannet på kontor blev det hende der fra omkring 1955 og frem til at Gutte og Kjeld Svendsen afhændede firmaet til Henry Lundager Pedersen udarbejdede regnskabet, lavede momsregnskab, betalte opkrævninger, udbetalte lønninger og skrev regninger. Mens Svend og Kjeld Svendsen begge havde skrevet regninger i hånden, blev der nu indført både regnemaskine og skrivemaskine.

Nærværende af _____ paginerede sider
bestående gennemdragne og med embedets
segl forsynede protokol autoriseres herved
som

kassebog

til brug for _____

Sveinmester Kjeld Johan Svendsen
tvís

 f. Politimesteren i *Halskro og Struer Rådsted m.v.*
STRUER POLITISTATION, den *4. februar* 1959.

J. Blomman
Politiasistent

~~Gebyr og stempel kr.~~

For at have retsgyldighed overfor skattevæsenet skulle kassebogen godkendes og underskrives af politiet. Og der blev betalt et stempelgebyr på 3 kr. Det er Just Svendsen der allerede som 1-årig havde en sund interesse for regnskaber, og derfor har kontraseret kassebogen.

TVIS SMEDE- & MASKINFORRETNING

Kjeld Svendsen - Telefon 7

Salg og Reparation af Landbrugsmaskiner & Vogne
Sanitet & Rørarbejde - Kosangas-Depot

Herr. Niels Pagh,
h e r.

Dato: 1/12 1961

1961	An.		
4/4	1 greb rep. med nyt skaft og dølle		5 75
	1 trillebøre svejset		3 00
	2 ny bolte isat	o/20	0 40
5/4	2 glas til malkemaskine	o/75	1 50
4/5	1 nyt grebskaft paasat		4 85
	1 grebskaft sat fast, haandtag rettet op		1 25
4/7	2 stk. jernbjælkebarduner	5/25	10 50
14/7	1 stk. beslag til tærskemaskine		1 65
	2 " bolte	o/15	0 30
18/8	Skuffejern rep. med nyt blad		3 50
22/8	1 ny dølle paasat greb		2 50
14/11	1 ny 1/2" vandhane		11 50
	Cisterne indstillet		6 50
	Beslag sat paa kælderlem		2 00
	3 stk. bolte	o/15	0 45
		Kr.	55 65
	+ Binder rep. iflg. spec. regning	"	15 79
		Kr.	71 44
			400
			67.44

Betalt d. 25/1, 1962
Kjeld Svendsen

FORM. NR. 25a

Regning til Niels Pagh.
Målsætningen om at udsende regninger hver måned var ikke blevet nået endnu.
Det skal bemærkes at Gutte Svendsen havde fået prokura til at underskrive sig som Kjeld Svendsen. Det gjaldt også alle regnskaber.

TVIS SMEDE- & MASKINFORRETNING

Kjeld Svendsen - Telefon 7

Salg og Reparation af Landbrugsmaskiner & Vogne
Sanitet & Rørbearbejde - Kosangas-Depot

Herr. Niels Pagh,
h e r.

Dato: 1/10 1961

Det var
ikke

1960	An. Binder rep.:		
8/8	3 fingre svejset	1/00	3 00
	2 stk. 1/2" møtrikker	0/06	0 12
	do paasat		3 25
	20 nye blade isat kniv (selvskærpande)		20 00
15/8	2 vingearme	2/10	4 20
1961			
8/8	1 stk. bolt		0 60
	1 " vingebrædt		3 20
	1 ny drivstang med beslag skiftet		5 80
10/8	1 fedtsprøjte rep.		1 00
18/8	1 vingebrædt		3 20
	Stiver isvejset		3 00
		Kr.	47 37
	÷ 2/3 dele =	"	31 58
		Kr.	15 79

ualmindeligt at husmændene gik sammen om markredskaber. Her er tre gået sammen om en selvbinder.

Her er så den omtalte 3/3 selvbinder. Det er Ejnar Thomsen der har indtaget sædet på en Aktiv selvbinder med et forspand af 2 Nordbakkere. Hesten tættest på hedder Musse. Den delvist skjulte hest er lånt af Nils Pagh (den hed også Musse).

Fritidsinteresser

Kjeld Svendsen havde fra han var helt ung haft en interesse for duer og dværghøns. Der blev avlet på begge dele, og så lang tid det var muligt (frem til 1966) blev der hvert år udklækket et kuld dværghønsskyllinger. I flokken var der altid en hane og ca. 10 høns. Hvis der var flere blev de slagtet og nydt som søndagsmad.

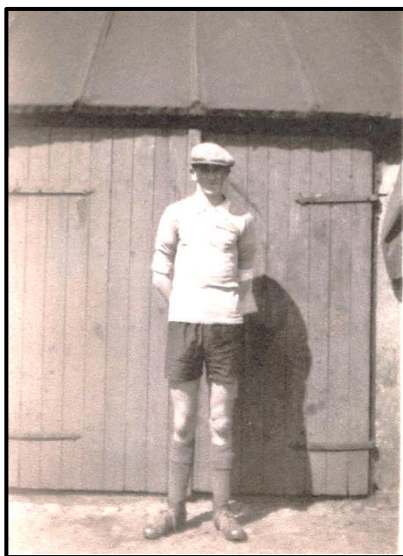

Duer i hønsegården.

Købt in Fyldepen
af Købm. Sørensen
d. 23. Maj 1936
skal. leve for denne
25 Dueunger
Senest 4 Dueunger
3 juni 4 —
18 — 3 —
2 juli 3 —
23 — 4 —
Sep. 6 —
20 — 1 —

Byttet 25 dueunger for en fyldepen hos købmand Sørensen.
Maj 1936.

Kjeld Svendsen var helt fra sine unge år meget interesseret i sport. Ikke mindst i fodbold. En interesse der holdt sig hele livet.

Kjeld Svendsen som fodboldspiller i 1931.
Samme år som han var med til at stifte Tvis IUF.

Det blev også til lidt gymnastik. Dette billede er fra starten af 1930'erne.
Kjeld Svendsen ses som nummer tre fra højre i midterste række.

Smeden var som 17-årig med til at stifte Tvis IUF

50 års jubilæet fejres med maner i morgen

I morgen, tirsdag den 20. april, fylder Tvis Idræts- og Ungdomsforening 50 år, og det får naturligvis ikke lov til at gå upågtet hen.

Jubilæet fejres bl. a. med en stor fest i Tvis-Hallen, og blandt deltagerne vil være smedemester Kjeld Svendsen, Tvis, der er den, der i længst tid har været medlem af Tvis IUF.

Kjeld Svendsen var som 17-årig med til at stifte foreningen, der i de første mange år hed Tvis Idrætsforening. Og bortset fra et par korte perioder, hvor han var flyttet fra egnen, har han været medlem lige siden. Samtidig har han i tre omgange taget en tårn i bestyrelsesarbejdet.

- Der blev dyrket både gymnastik og fodbold i Tvis et godt stykke tid før 1932. Bl. a. eksisterede en overgang Tvis Fodboldforening, men den gik ret hurtigt ind igen, fortæller Kjeld Svendsen. Da vi stiftede idrætsforeningen, var vi det første år omkring 50 medlemmer fordelt på både gymnastik og fodbold. Men sidst i 1930'erne fik vi også håndbold på programmet.

Idrætsforeningens første formand var arbejdsmand Carlo Gregersen, men han flyttede snart efter fra egnen og blev afløst af gdr. Niels

Pagh, der virkede som formand i en årrække.

Lige så festligt dengang

Det første medlemskontingent blev sat til én krone, husker Kjeld Svendsen, der selv var aktiv fodboldspiller i Tvis i 16 år. Den dag i dag er han trofast tilskuer til Tvis IUF's hjemmekampe i serie 3.

- Men selv om det dengang foregik under yderst primitive forhold, tror jeg, vi havde det mindst lige så festligt, som spillerne har i dag. Vi spillede på græsmarker, hvor til daglig heste og køer gik rundt. Inden kampene kunne komme i gang, måtte vi have fat i skovl og greb for at fjerne dyrenes efterladenskaber, og vi måtte helst ikke slå græsset, for det skulle dyrene jo bruge til foden. Når vi skulle spille på udebane, foregik transporten naturligvis pr. cykel. Men vi havde det sjovt og tog det hele med godt humør, fortæller Kjeld Svendsen.

Milepæle

Milepæle i idrætsforeningens udvikling gennem årene har der været mange af. I 1943 indviede man en sportsplads, og på samme tid blev bygget et forsamlingshus, som betød en stor forbed-

ring for gymnasterne. I 1963 blev idrætsforeningen sluttet sammen med Tvis Ungdomsforening, der er stiftet i 1921. Et enormt fremskridt oplevede man i 1968, da et nyt idrætsanlæg og klubhus blev indviet. Det skete i forbindelse med skolebyggeriet i Tvis. I 1973 tog Tvis IUF et lysanlæg i brug - især til gavn for fodboldafdelingen. I 1978 gik et nyt stort ønske i opfyldelse, da Tvis-Hallen blev indviet, og senest har amatørteaterafdelingen fået en friluftscene med plads til 600 tilskuere.

450 medlemmer

Fra den spæde start i begyndelsen af 1930'erne er Tvis UIF's medlemstal efterhånden vokset til omkring 450 - fordelt på seks afdelinger: fodbold, badminton, gymnastik, bordtennis, basketball og amatørteater. Med 197 medlemmer er badmintonafdelingen den største og derefter følger fodbold og gymnastik.

Indtil for et par år siden havde Tvis IUF også håndbold på programmet.

- Men der opstod konkurrence mellem os og Tvis KFUM om at hverve medlemmer, og derfor enedes vi om, at Tvis KFUM blev ene om at have håndbold på programmet, mens vi til gengæld overtog al badminton,

fortæller Tvis IUF's nuværende formand, banemontør Jørgen Amtkjær, der er i gang med sin anden formandsperiode. Først virkede han fra 1969 til 1974, og i 1980 overtog han på ny formandsstolen.

- Blot i den tid, hvor jeg har siddet som formand, er der sket en forrygende udvikling. Der skal efterhånden mange penge til, for at det økonomisk kan løbe rundt, men det sportslige er stadig det vigtigste, og her tror jeg på, at vi kan fortsætte fremgangslinien også i årene fremover, siger Jørgen Amtkjær.

Jubilæumsfest

Der er lagt et alsidigt program for jubilæumsfesten i morgen aften i Tvis-Hallen, hvor der med 300 tilskuere vil blive fuldt hus.

Der lægges ud med fælles faneindmarch af idrætsudøverne. Lærer Dorte Hune fremsiger en jubilæumsprog, der er forfattet af benzinformand Henry Rasmussen, inden fire gymnastikhold klædt i den tids dragter vil udfolde sig i tredverstil. Efter chokolade- og kaffebord opfører amatørteaterafdelingen Gustav Wiedes »Skærmydsler«, og der sluttes af med dans og forskellige former for underholdning. mik

Avisomtale i forbindelse med Tvis UIF's 50-årsjubilæum.

Efter en aktiv periode som fodboldspiller igennem 16 år blev Kjeld Svendsen JBU-dommer og fungerede som sådan i mange år. Efterfølgende blev han ved dommermangel bedt om at dømme i de yngre rækker. Den sidste kamp Kjeld Svendsen dømte skete i hjemmesko, da det ikke var muligt for ham at få fodboldstøvler på. Han var kort forinden blevet sparket af en hest. Kjeld Svendsen fulgte interesseret seriekampene i Tvis og tog gerne til en divisionskamp i Ikast eller Viborg.

På baggrund af tilknytningen til Tvis UIF blev Kjeld Svendsen i 1947 indvalgt i bestyrelsen for Tvis Sogns Samlingshus.

Med henvisning til oplevelserne under 2. verdenskrig og den kolde krig i 60'erne meldte Kjeld Svendsen sig som frivillig til civilforsvaret.

Genpart

KONTRAKT
mellem
CIVILFORSVARET
og
smedemester Kjeld Svendsen,
T v i s
om frivillig tjeneste

FEB 1961

CF-form. 440

Kontrakt med civilforsvaret underskrevet af politimesteren i Holstebro dateret 14. november 1961.

Kontrakten indeholdt en forpligtelse til at lade sig uddanne sig i at forebygge og afbøde følger af krigshandlinger for civilbefolkningen.

Smedemesterforeningen

Kjeld Svendsen var i alle de år han var smedemester medlem af Smedemesterforeningen. Smedemesterforeningen var organiseret meget decentralt. Således var man som smedemester medlem af Ringkøbing Amts Smedemesterforening, Jyllands Samvirkende Smedemesterforening og endelig Dansk Smedemesterforening.

Smedemester Kjeld Svendsen.
Han bærer logoet for JSS i knaphullet
(Jyllands Samvirkende Smedemesterforeninger).

LOVE
for
Ringkøbing Amts
Smedemesterforening

Lokalforening for Ringkøbing Amt

Stiftet den 28. Juni 1914

Der indføres en Sortebog over usolide Kunder til Benyttelse for Foreningens Medlemmer.

Endvidere indføres der en Bøde af 100 Kr. for Overtrædelse af Prislisten. Bøderne kan uden Udgift for Foreningen inddrives ad Rettens Vej.

Saaledes vedtaget paa Generalforsamlingen i Vemb den 14. Marts 1941.

J. K. Søgaard, Bonnet. (Formand).	S. V. Mogensen, Holstebro. (p. T. Kasserer).	Vald. Lund, Aulum. (Sekretær).
Kristian Jensen, Bækmarksbro.	T. P. Kokholm, Sørvad.	M. Kr. Nielsen, Herning. (Næstformand).
Vilh. Ragborg, Vemb.	Chr. Nielsen, Lem.	N. Andersen, Snejbjerg.

Love for Ringkøbing Amts Smedemesterforening. Det anføres afslutningsvist at der både indføres en sortebog og bøder for prisbrud.

Sanghefte

ved

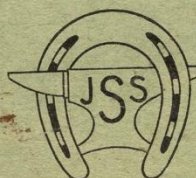
Jyllands samv. Smedemesterforeningers

Repræsentantmøde

paa

Gregersens Hotel, Herning

den 27.—28. Juni 1959

Det sociale fællesskab blev vægtet højt når man mødtes i Smedemesterforeningen.
Derfor var der ofte udarbejdet sanghæfter og hertil faglige indslag.
Her et sanghæfte fra et repræsentantskabsmøde i Herning 1959.

Dansk Smedemesterforening

SDR. BOULEVARD 83 . 5000 ODENSE C . TELF. (09) 14 13 30

Til deltagerne

Vedr. generalforsamling nr. 4

2. og 3. juni 1978

Rønne Missionshotel, Rønne

Vi fremsender vedlagt generalforsamlingshæftet, bilag til de forskellige punkter på dagsordenen, diverse spisebilletter samt flybilletter til de, der har ønsket denne rejseform.

Der var indkaldt til generalforsamling i Dansk Smedemesterforening i juni 1978.
Mødet blev afholdt i Rønne på Bornholm.

Så er der generalforsamling. De medbragte sanghæfter benyttes flittigt i gode kollegaers selskab.
På billedet ses i midten Harald Hansen, Niels Gunner Volsgaard, Kjeld Svendsen og Jakob Sejbjerg.

Kurser og udstillinger

For at holde sig ajour med den udvikling der skete på produkt- og maskinområdet var smeden nødt til at deltage i forskellige kurser for at lære om nye produkter samt montering og vedligeholdelse af disse. Ligeledes blev deltagelse i udstillinger med præsentation af nyudviklede maskiner en fast tradition.

Kursus på Teknologisk Institut i begyndelsen af 50'erne.
Kjeld Svendsen ses som nr. 5 fra højre (bagerst).

Generelt har anvendelsen af forskellige høstredskaber altid medført udfordringer for smeden. De mange forskellige selvbindere, der godt nok byggede på de samme grundprincipper, stillede store krav til smedens kunnen og til hans reservedelslager.

Overgang til brug af mejetærskere skete langt hurtigere end det var tilfældet med selvbinderen. Overgangen til de selvkørende mejetærskere skete via maskiner der indeholdt et tærskværk og et skærebord, men hvor en traktor gav trækraften.

Der var mange forskellige modeller. Fra de mest almindelige, Vestjyden, Dronningborg og Aktiv, hvor man blot spændte traktoren for maskinen, til de lidt mere specielle, der blandt andet talte de små JF-mejetærskere. Her skulle man nærmest køre traktoren ind i maskinen. Til gengæld var den meget overskuelig.

En særlig model blev forsøgt sat i produktion af Mads Clausen på Danfoss. Her var traktoren indbygget midt i mejetærskeren, og så skulle der sættes skærebord foran og tærskværk bag på traktoren. Den vandt ikke almindelig udbredelse.

Kursus hos Vestjyden i Lemvig.

Kjeld Svendsen ses som nr. 1 fra venstre og lærling Leif Nielsen ses som nr. 2 fra højre.
Billedet er fra 1966.

Kurserne var oftest af få dages varighed, og deltagelse skete ud fra de opgaver man primært havde ansvaret for. Hvis deltagelse i et kursus blev besluttet var det mester/svend og en ældre lærling der deltog i kurset. Leverandørerne tilbød fra tid til anden kurser/udflugter til udstillinger i udlandet. Disse kurser var det sædvanligvis mester der deltog i.

Kursusbesøg hos Ørum Maskinfabrik der var begyndt at producere halmfyr specielt til anvendelse på landbrugsejendomme. Smedemester Kjeld Svendsen ses som nr. 10 fra venstre og smedesvend Johannes Thomsen ses som nr. 4 fra højre.

<p>A/S MASKINFABRIKEN »STEGSTED« DK-5690 TOMMERUP</p>		
		<p>Denmark / Dänemark TELEFON: (09) 761101* TELEGR.-ADRESSE: TOMRAFA TELEX: 50393 GIRO: 6009433 BANK: HANDELSBANKEN I ODENSE A/S REG.NR. 33.948</p>
<p>DERES REF. YOUR REF. IHRE ZEICHEN</p>	<p>VOR REF. OUR REF. UNSER ZEICHEN</p>	<p>DATO DATE DATUM</p> <p style="text-align: right;">76.11.29.</p>
<p>Studietur til Smithfield Show, London.</p>		

Maskinfabrikken Stegsted producerede primært såmaskiner. På det område var der nyttig information at hente i England, hvorfor Stegsted i 1976 havde arrangeret en tur til en stor maskinudstilling i Smithfield.

VILLEROY & BOCH

Håndbog

for

KJELD SVENDSEN

TVIS

**holstebro
jern & stål**
FORRETNING A/S

HJALTESVEJ 4 · 7500 HOLSTEBRO · TLF. (07) 42 18 00 · TELEX 66417

Lübeck turen

23,24 - 9 - 76.

Ønsker god tur!

**holstebro
jern & stål**
FORRETNING A/S

HJALTESVEJ 4 · 7500 HOLSTEBRO · TLF. (07) 42 18 00

12

1

Studietur i 1976 til Lübeck med besøg på Villeroy & Bochs fabrikker. Her blev der produceret sanitet som var blevet et nyt fokusområde for Holstebro Jern og Stål.

Det årlige Ungskue

En årlig tilbagevendende begivenhed var årets Ungskue der på skift blev afholdt i Århus og Herning. Der blev afsat en hel dag til besøget, og Kjeld Svendsen havde planlagt hvilke stande der skulle besøges og hvilke repræsentanter der skulle udveksles høfligheder med.

I 1963 var Vestas kendt for noget helt andet end vindmøller. Vestas havde en stor produktion af landbrugsvogne: almindelige gummivogne, aflæservogne og tipvogne, men også andre landbrugsmaskiner forsøgte man sig med.

Fra Ungskuet i Herning, hvor også Hem Maskinfabrik skulle besøges. Hem producerede ud over transportører også kartoffel- og roeoptagere af mærket "Roulet".
På billedet ses Gutte, Svend og Kjeld Svendsen.

Ungskuet bød også på underholdning.
Når der var sket kåring af køer, heste, grise og får,
var der tid til underholdning i Ungskueringen.

I 1963 var oplevelsen et væddeløb imellem en Skylon-knallert og
en kabinescooter af mærket BMW Isetta.
Væddeløbet var arrangeret af Skylon, og knallerten vandt meget passende.

Ansættelse af lærlinge, svende og ung pige i huset

Smedemester Svend Svendsen havde i mange år en ansættelsespolitik hvor der altid var lærlinge ansat på kontrakt. Da læretiden var fire år var det passende at der blev ansat en ny lærling hvert andet år. Det betød at der var overlap, og at der altid var en ny lærling og en gammel lærling. Herudover havde Svend Svendsen ansat svende efter det behov der var arbejdsmæssigt. Denne uddannelsespolitik videreførte Kjeld Svendsen.

Det var primært unge mennesker fra sognet eller et af nabosognene der kom i lære. I begyndelsen indbefattede læretiden at man var på kost og logi. Derfor var der i mange år to lærlinge der hver havde et lille værelse på loftet i stuehuset. I midten af tresserne blev det almindeligt at lærlinge boede hjemme og derfor kun var på kost.

Da Gutte Svendsen var medinddraget i driften som regnskabsmedarbejder, samt havde folk på kost og logi, havde Gutte lejlighedsvis hjælp til løsning af forskellige huslige opgaver og børnepasning. Blandt tjenestepigerne var Gyda Bach, Esther og Nelly Nielsen, Ingeborg og Birthe (Skomager) Nielsen og Else Boel Pedersen.

Gyda Bach med Svend som 2-årig.

Da der kom en ny arving, Just, blev der ansat en ung pige i huset.

Familien Svendsen.
Fra venstre Gutte, Just, Kjeld og Svend Svendsen.

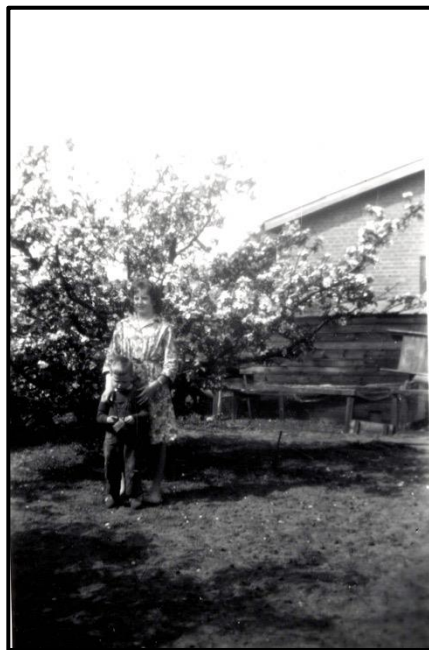
Blandt de unge piger var Lis Jensen fra Hingebjerg, Lis Ørskov fra Uhregaard i Mejdal og Else Bertelsen fra Lilleskov. De kom ud at tjene imellem deres konfirmation og deres valg af endelig uddannelse. Ofte var det alternativet til at komme på husholdningsskole.

Lis i Hingebjerg i konfirmationskjole.

Lis Ørskov.

Lis Ørskov og Just Svendsen i "Smedjehaven"
hvor der ud over dværghøns var nogle gamle æbletræer.

Lærlinge var der igennem årene mange af. Her kan nævnes: Carlo Svendsen, Svend Aage Nielsen, Andreas (Dres) Kjeldsen, Johannes (Hanse) Thomsen, Henry (Fesser) Lundager Pedersen, Leif Nielsen, Bjarne Birkkjær, Eigil Kleinstrup, Kjeld Kragebæk, Ib Kamp Jensen, Steen Amtrup, Henrik Westh, Jens Pedersen, Poul Erik Kamp Jensen, Jens Åge Jensen og Henrik Lundager Pedersen.

Anne Marie og Svend Aage Nielsen.
Svend Åge Nielsen blev født i Siggård som søn af Christian Nielsen.

Helt i pagt med tiden var det almindeligt at smedemesterparret var inviteret til bryllup og andre mærkedage hos tidligere og nuværende ansatte lærlinge og smedesvende. Relationen fortsatte ofte mange år efter at ansættelsesforholdet var ophørt.

Ofte blev uddannede smedesvende til nye kollegaer for den "gamle smedemester", efter at de havde etableret egen forretning. Så kunne der udveksles erfaringer, og den gamle mester blev altid behandlet med en passende respekt. De gamle svende blev altid besøgt med stor glæde.

Andreas (Dres) Kjeldsen.
Andreas var bror til Ole Kjeldsen i Østerlund i Tvis.

Alt efter arbejdsmængde fortsatte de færdiguddannede lærlinge som smedesvende i en kortere eller længere periode, før de søgte ud til andre smede og andre opgaver.

Ud over lærlinge var der ansat smedesvende. Disses antal blev bestemt af de opgaver der var hos smeden. Flest svende var ansat i forbindelse med byggeriet af sognegården, i forbindelse med at der kom fjernvarme til Tvis i begyndelsen af tresserne, og i forbindelse med byggeriet af centralskolen og plejehjemmet.

Blandt svendene kan nævnes Egon Thatt Jensen, Kaj Østerbøgg, Marius Bastballe Pedersen, Jens Mortensen (Lange Jens), Svend Thomsen (deltid) og endelig var Frede Eriksen ansat som arbejdsmand i forbindelse med løsning af VVS-opgaver.

En smedelærling fortæller

Smedelærling Johannes "Hanse" Thomsen.

Johannes Thomsen kom i 1954 i smedelære som 14-årig. Læretiden var fire år, og Johannes blev udlært i 1958. Herefter fortsatte Johannes Thomsen som smedesvend hos Kjeld Svendsen frem til 1967 hvor han overtog smedjen i Idom.

Læretiden var en kombination af mesterlære (praktik) og undervisning på Teknisk Skole (teori) i Holstebro. Undervisningen på Teknisk Skole skete efter en almindelig arbejdsdag, som typisk var fra kl. 07.00 – 17.00. Skoletiden var fra 18.15 til 20.00. Efter en sådan dag var lærlingen godt brugt.

Lærlingelønnen var 50 kr. om året plus kost og logi. Måltiderne bestod i morgenkaffe, formiddagskaffe, middagsmad (varm mad), eftermiddagskaffe, aftensmad og aftenkaffe. De dage hvor man skulle ud at arbejde på landet fik man en madpakke med. Der var ung pige i huset, og der boede to af de ansatte hos smeden. Årslønnen blev udbetalt den 1. november, og så måtte

lærlingen selv holde styr på pengene. Det var muligt at tjene lidt ekstra. Efter arbejdstid kunne man tjene lidt ved at etablere WC med skyl og septiktanke. Dog skulle man altid huske på at smedemesteren helst så at man var frisk nok til at møde til tiden næste morgen.

Arbejdsopgaverne som lærling bestod i de opgaver som smedeværkstedet generelt løste. Skoning af heste var en daglig opgave som dels krævede megen kunnen, mange kræfter og stor tålmodighed. Herudover reparation og produktion af forskellige landbrugsredskaber fra grunden. Det kunne være stivvogne (senere gummivogne), fjedreharver og tandharver.

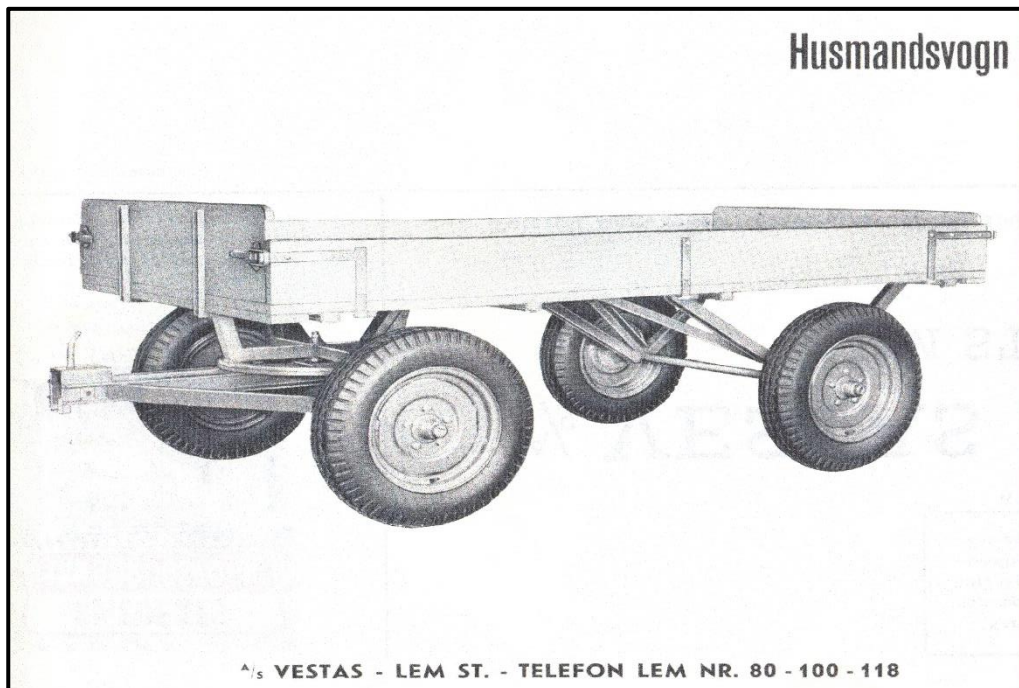
Tove og Karl fra Vogterhuset og Svend ved en gammel stivvogn der skal have ringet hjul.

På grund af nybyggeriet i landbruget blev der løst mange opgaver i forbindelse med indretning af stalde. Her skulle der lægges jernbjælker op. Da det ikke var blevet almindeligt med vinkelslibere måtte de kraftige jernbjælker saves over med en almindelig nedstryger. Dette var en god og "sund" opgave for en lærling. Opgaverne på landet omfattede også etablering af svinebokse og bindsler til køer samt malkeanlæg. Også stuehusene blev renoverede. Mange fik opstillet komfur med centralvarme og fik bad med kloset.

En særlig udfordring var at skifte sugerør i de brønde der var almindelige på landet. Her blev lærlingen ofte sænket ned i brønden, enten ved hjælp af et treben, en traktor med reb eller ved hjælp af et par stærke karle. Johannes Thomsen har aldrig oplevet problemer med iltmangel i brøndene, men han husker at det blevet taget som et udtryk for høj vandkvalitet hvis der var levende frøer i brønden. Nogle af de gamle brønde var sat af mursten. Mange af dem var i tidens løb blev skæve, og et enkelt sted var der en brønd hvor man ikke kunne se bunden på grund af skævheden.

Stivvognene blev efterhånden erstattet af gummivogne. En af producenterne af gummivogne var Vestas i Lem. Herfra blev vognene sendt som samlesæt, eller man hentede dem selv i Lem. Det skete at en vogn blev hentet i firmaets

lille varevognspickup. Her var en svend chauffør, og en lærling sad i bagsmækken og holdt ved vognstjerten på turen hjem. Det hele foregik i et roligt tempo.

Husmandsvogn der kunne anvendes af både heste og traktorer.
 Reklame fra Vestas i Lem. Medlemmer af Smedemesterforeningen kunne modtage labels til at sætte på breve m.m.
 Teksten lød: *Deres SMED reparerer og han bør levere.*

TIN PLAKAT NR. 22

Kan nedlægges ufrankeret i postbrevkasserne

6

A/S VESTAS

LEM ST.

Telefon Lem (ved Ringkøbing) nr. 80 og 100

Medlemmer af Smedemesterforeningen kan rekvirere saadanne mærkater til paaklæbning paa breve og lignende.

Om vinteren var der særlige sneplovsgaver der skulle løses. Det var en lokal vognmand der havde til opgave, efter behov, at køre med sneploven. Og det skete dag og nat.

I begyndelsen af sæsonen skete det ikke sjældent at jernbaneoverskæringen ved smedeforretningen var årsag til skæve sneplovsskær og defekte "snesko".

Smeden leverede gas til mange husholdninger, både på landet og i byen. Desuden blev der leveret store gasflasker til landbruget i forbindelse med tørring af korn i høsten.

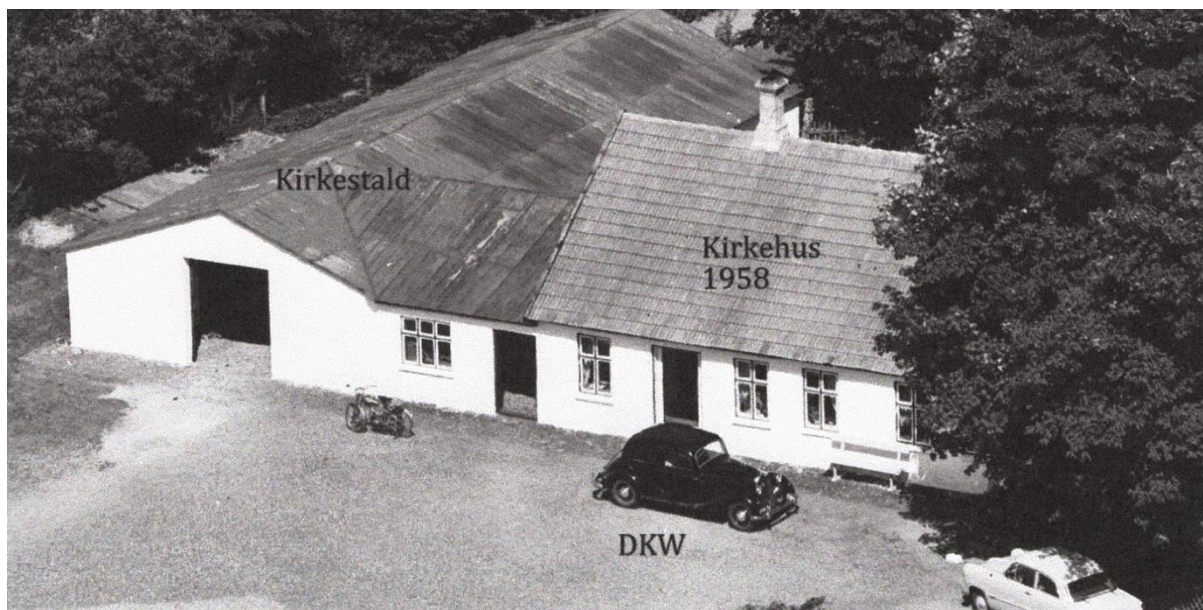

Så skal der leveres gasflasker til mælkekuskene på mejeriet.
Johannes Thomsen med budcykel.

Der blev dagligt leveret gasflasker til mælkekuskene. Disse tog gasflaskerne med til gårde uden beregning. Ligeledes tog de tomme flasker med retur.

Mælkekuske ved mejeriet. Smedeværkstedet ses i baggrunden.
De fleste mælkevogne er uden heste. Disse er blevet anbragt i kirkestalden.
Billedet er fra 1954.

Kirkestalden med plads til 16 spand heste. Her kunne hestene hvile, blive fodret og få ordnet hestesko. Billedet er fra 1958.

Håndlavet hestesko påsat med hestekosøm.

Også som lærling måtte Johannes Thomsen deltage i skoningen af heste i kirkestalden. Ofte var der dagen i forvejen blevet indgået en aftale imellem mælkekusken og smeden om hvad der skulle ske med hesten. Om vinteren skulle der ofte slås brodder i. Det medvirkede til at hesten bedre kunne stå fast.

Johannes Thomsens svendep prøve var at lave en hestesko og sætte skoen på en hov. Svendep prøven blev gennemført på Teknisk Skole i Sønderborg, og her var man så heldig at have et slagteri der fra tid til anden slagtede heste. Så var det muligt for eleverne at anskaffe en hov, hvorpå der kunne sættes den nyproducerede hestesko. Efter afhentningen på slagteriet måtte hoven koges ud, ellers blev lugten lidt ram.

Svendestykke.
Hestehov med sko udfærdiget den 9. oktober 1958
af Johannes Thomsen, Tvis.

Efter endt læretid blev Johannes Thomsen indkaldt som soldat. Han fik først tjenestested i København, men blev efterfølgende overflyttet til Brand og Redning på Karup Flyvestation. Her havde Johannes Thomsen fri hver tredje dag, og disse fridage kunne meget passende bruges til at gå på arbejde. Turen imellem Karup og Tvis foregik på knallert.

Førlang udtrykkelig

hos Deres Jernhandler vore

Sko

og se efter, at de er mærket

med

Aktieselskabet
KJØBENHAVNS HESTESKOFABRIK
Tagensvej 47, København N.
Hovedkontor: Central 50 25 - Driftskontor: Tega 13 40

Allerede i 1941 blev der gjort et massivt reklamefremstød for fabriksfremstillede hestesko. I Tvis blev de først "moderne" midt i 50'erne.

Det blev efterhånden for mandskabskrævende selv at fremstille alle de hestesko der skulle anvendes. Derfor blev der i større omfang hjemkøbt maskinfremstillede hestesko. Disse kunne så tilpasses den enkelte hests hove. Der var fortsat brug for at kunne smede ved essen, og den varme sko blev oftest afmærket på hoven så man efterfølgende kunne se hvor der skulle ske yderligere tilpasning af sko eller hov.

Hestesko i forskellige størrelser, sømkasse, hovknive, hesteskohammer, pulverbøsse og treben til at støtte hestens ben på. Desuden ses vægophæng tillavet af hestesko. Det viste stammer fra smedjen i Tvis.

Ambolt fra smedjen i Tvis med tilpassede håndhamre og tænger til anvendelse ved fremstillingen af hestesko m.m.

Luftfoto af Hovedgaden 4 i 1958.
Der ses en barnevogn ved gavlen af huset. I den ligger Just Svendsen.
I baggrunden ses en stivvogn på gårdspladsen på Engholm.

Virksomhedsoverdragelse

Efter at Henry Lundager Pedersen i 1967 var vendt tilbage til Tvis Smede- og Maskinforretning blev der indledt forhandlinger om en trinvis inddragelse i firmaet, og i 1975 blev Henry Lundager Pedersen medejer af forretningen.

Opgaverne der skulle løses af smeden havde ændret sig en del igennem årene. Ikke mindst skiftet imellem anvendelse af heste i landbruget og de små traktorer og udskiftningen af selvbinderen med mejetærskere havde medført en opgaveglidning. Herudover kom VVS-opgaverne til at fylde en større andel.

Maskinhandlen ændrede sig også i takt med strukturændringer i landbruget, og da Henry Lundager Pedersen og Kjeld Svendsen måtte erkende at placeringen af værkstedet midt i Tvis By ikke muliggjorde maskinhandel i større omfang måtte man se sig om efter andre opgaver. Reparationsopgaver var der fortsat, og VVS-opgaverne kunne nu beskæftige en smedesvend og en lærling fuldtids.

Et nyt arbejdsområde opstod på grund af den øgede mekanisering af havebruget. Der blev nu solgt og repareret motorplæneklippere, fræsere og motorsave.

Der var fortsat en beskeden handel med landbrugsmaskiner, men den praksis der tidligere havde været med at tage gamle landbrugsmaskiner i bytte for nye gik efterhånden i stå, da der simpelthen ikke var aftagere til de gamle maskiner.

I 1982 besluttedes det at Henry Lundager Pedersen skulle overtage Tvis Smede- og Maskinforretning ApS samt den tilhørende beboelse. Gutte og Kjeld Svendsen havde allerede i 1974 købt ejendommen "Lerbæk" og er flyttet dertil. "Lerbæk" er beliggende nogle få hundrede meter fra smedeværkstedet.

Kjeld Svendsen sætter de sidste priser til inden han overdrager forretningen til Henry Lundager Pedersen.

Overtager smedeforretning i Tvis Else og Henry Pedersen, der de seneste syv år har haft anpart i Tvis Smede- og Maskinforretning ApS, Hovedgaden 4, har nu overtaget firmaet helt efter Gitte og Kjeld Svendsen, der går på pension.	Henry Pedersen er selv udlært hos Kjeld Svendsen, men var væk fra firmaet en årrække, indtil han for 15 år siden vendte tilbage som svend. Kjeld Svendsen har drevet Tvis Smede- og Maskinforretning i 35 år og overtog den efter sin far, der startede den omkring århundredskiftet, da jernbanen kom til Tvis.
--	---

Så blev det skiftedag.

Kjeld Svendsen og Henry Pedersen foran Tvis Smede- og Maskinforretning, som pr. 1. maj er blevet overtaget af Henry Pedersen.

Overdragelsen fandt sted den 1. maj 1982.

**Tvis Smede-
og Maskinforretning ApS**

I anledning af – vi pr. 1. maj 1982 udtræder – og vor medindehaver Henry Lundager Pedersen overtager forretningen, vil vi hermed gerne takke vore kunder og forretningsforbindelser.
Tak for tilliden gennem 35 år. Vi håber den samme tillid må blive overført til Else og Henry Lundager Pedersen.

Med venlig hilsen
Gutte og Kjeld Svendsen
Skautrupvej 2, Tvis.

I henhold til ovenstående anbefaler vi os til såvel nye som gamle kunder.

Med venlig hilsen
Else og Henry Pedersen
Tvis Smede- og Maskinforretning ApS
Hovedgaden 4 . Tvis . Telefon 43 50 07

Else og Henry driver smedeforretningen videre.

Holstebro, den 3. maj.

Kære hr. og fru Svendsen!

Tak for mange års samarbejde.

Ki ønskes jer mange gode år
framt i tiden

En venlig hilsen fra en mangeårig leverandør.

Dødsfald.

†

Vor gode mand og far
Kjeld Svendsen
er stille sovet ind.
Tvis, den 29. maj 1982.

Gutte.

Margit og Just. Ane, Mai og Svend.

Begravelsen finder sted fra Skautrupvej 2
onsdag den 2. juni kl. 14.00

Efter planen overtog Henry Lundager Pedersen Tvis Smede- og Maskinforretning den 1. maj 1982. Få dage efter blev Kjeld Svendsen syg. Han døde den 29. maj på Herning Sygehus.

Dødsfald

Smedemester Kjeld Svendsen, Tvis, er død på Central-sygehuset i Herning, 68 år.

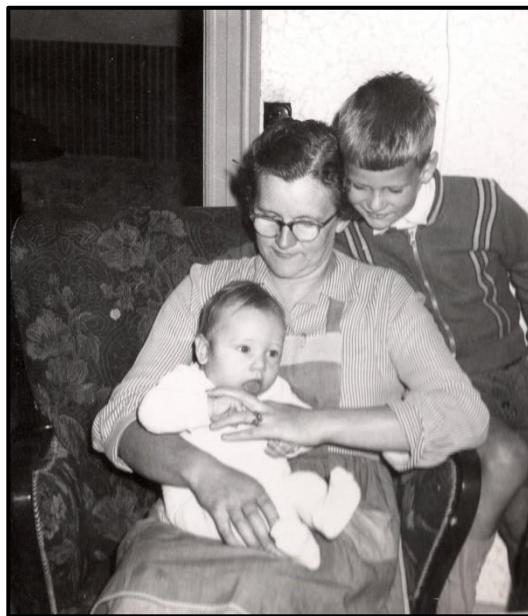
Afdøde har boet i Tvis hele sit liv, bortset fra en periode i ungdomsårene, da han arbejdede som smed andre steder. I 1947 blev Kjeld Svendsen gift med Gutte Andersen fra Rud skole. Samme år havde han overtaget smedien i Tvis efter sin far, der havde oprettet den i 1909. I maj i år afstod han virksomheden til smed Henry Pedersen, der siden 1975 var medejer af den. I 1975 havde Gutte og Kjeld Svendsen også købt ejendommen »Lerbæk ved sognegården i Tvis, og den har siden været deres hjem.

Kjeld Svendsen har altid været en hjemmets mand. Hans store interesse var sporten. I sin tid var han aktiv fodboldspiller og senere var han i en årrække fodboldommer.

Kjeld Svendsen efterlader sig foruden sin hustru, to sønner, der er i gode stillinger i henholdsvis Ringkøbing og København.

Medhjælpende hustru

Gutte Svendsen var efter sit giftermål med Kjeld Svendsen i væsentligt omfang inddraget i smedeforretningens drift. Udover at der skulle holdes hus, drages omsorg for to børn, og ydes hjælp til svigermor, havde smeden de første mange år to medarbejdere på kost og logi. Der blev serveret seks måltider dagligt, og der blev holdt rent på værelserne og vasket arbejdstøj. I perioder havde Gutte Svendsen ung pige i huset.

Gutte Svendsen sammen med Just og Svend.

En anden vigtig opgave som Gutte Svendsen varetog var smedeforretningens regnskab og skrivning og udsendelse af regninger. Gutte Svendsen havde hovedansvaret for disse opgaver, og hun fik derfor prokura til at kunne handle på Kjeld Svendsens vegne og kunne underskrive sig med hans navn og på hans vegne. Gutte Svendsen varetog samarbejdet med de revisorer og skattemyndigheder der var tilknyttet firmaet.

Herudover var kundeplejen en vigtig opgave som Gutte Svendsen naturligt varetog. Det var vigtigt at få en god snak når kunderne kom for at betale regning eller gerne ville have forklaret en post i regningen.

Gutte Svendsen påtog sig, ved siden af jobbet som medhjælpende hustru, forskellige offentlige opgaver. Gutte Svendsen var således medlem af

skolekommissionen, skolenævnet, Sognegårdens bestyrelse og husmoderforeningen.

Da det blev aftalt at Henry Lundager Pedersen på sigt skulle overtage Tvis Smede- og Maskinforretning blev det aftalt at Henrys hustru Else skulle i lære hos Gutte. Det kom både til at dreje sig om almindelig husholdning og hvilke retter smedene satte pris på, til det rent regnskabstekniske. En opgave som Gutte Svendsen satte meget pris på at være med til at løse.

Efter at Gutte og Kjeld Svendsen havde overdraget forretningen til Henry og Else Lundager Pedersen fulgte Gutte levende med i hvordan det gik i smedeforretningen. Gutte overtog som en del af handlen med Smedeforretningen en grund på Skautrupvej 11B, hvor hun byggede nyt hus. Senere flyttede Gutte Svendsen til en pensionistegnet bolig på Lauralyst.

Gutte Svendsen i 2005.

Gudrun Svendsen døde 2008.

Gutte og Kjeld Svendsen
ligger begravet på Tvis Kirkegård.

Referencer:

Arkiv Gutte Svendsen

Else og Johannes Thomsen

Else og Henry Lundager Pedersen

Just Svendsen

Bent Bak

Lokalhistorisk arkiv: Udklip fra Holstebro Dagblad.

Tvis, december 2018.

Mai Møller Pedersen.

Svend Svendsen.

Sjette del

**Tvis Smede- og
Maskinforretning
1904 - 2018**

Svend Svendsen 1904 – 1947

Kjeld Johan Svendsen 1947 – 1982

Henry Lundager Pedersen 1975 – 2007

(Rustfri Experten Smeden Tvis)

Carsten Johansen 2007 – 2018.

Henry Lundager Pedersen (1943 -)

Henry Lundager Pedersen blev født i 1943 som søn af Peder Pedersen og Kristine Marie Pedersen i Lundager. Henry er ud af en søskendeflok på en pige og seks drenge.

Henry Lundager Pedersen gik i Skautrup Skole, og efter endt skolegang var det planen at Henry skulle have arbejde på landet. Men Henry Lundager Pedersen havde andre planer. De andre brødre havde givet ham kælenavnet Fesser, da Henry var meget fingernem og derfor altid var i stand til at finde praktiske løsninger.

Af egen drift tog Henry Lundager Pedersen kontakt til smedemester Kjeld Svendsen i Tvis med henblik på at komme i smedelære. Da Henry kun var 15 år gammel, mente Kjeld Svendsen at det var rigtigst at inddrage Henrys forældre i de videre overvejelser.

Den nye lærling.
Henry Lundager Pedersen.

Det blev aftalt at Henry skulle i lære som smed, og han startede den 1. november 1959 som vogn- og beslagsmedslærling. Læretiden blev fastsat til fire år og fire måneder. Henry Lundager Pedersen blev færdigudlært den 29. februar 1964.

Gruppe C: Smedegruppen omfatter følgende brancher:

a. Klejnsmed	læretid 4 år (4 år + 4 mdr.)
b. Karosseri-pladesmed	— 4 år (4 år + 4 mdr.)
c. Pladesmed	— 4 år (4 år + 4 mdr.)
d. Rørsmed	— 4 år (4 år + 4 mdr.)
e. Grovsmed	— 4 år (4 år + 4 mdr.)
f. Vogn- og beslagsmed	— 4 år (4 år + 4 mdr.)
g. Landbrugsmaskinsmed	— 4 år (4 år + 4 mdr.)
h. Kedelsmed	— 4 år (4 år + 4 mdr.)
i. Skibsbygger	— 4 år (4 år + 4 mdr.)
j. *)Nitter- og stemmer	— 3 år (3 år + 4 mdr.)
k. **)Svejsler	— 2 år (2 år + 3 mdr.)
l. **)Skibsbygningsarbejder	— 2 år (2 år + 3 mdr.)

I læretiden skal lærlingen gennemgå en *praktisk uddannelse* som angivet i de for vedkommende branche af Lærlingerådet fastsatte uddannelsesregler (se herom foregående side) og en *teoretisk uddannelse*. Den for faget fastsatte teoretiske undervisning skal finde sted i fagklasser og gives særskilt for lærlinge på samme uddannelsesstrin i overensstemmelse med de af handelsministeriet til enhver tid godkendte undervisningsplaner og med anvendelse af de af Statens tilsyn med håndværkerundervisningen for faget autoriserede undervisningsmidler.

Oversigt over læretid for smede. Læretiden var fastsat til fire år og fire måneder, såfremt den teoretiske uddannelse foregik som dagundervisning på en teknisk skole. Der blev lagt vægt på at den praktiske uddannelse ikke blev afkortet.

Pkt. 3.

Lærlingens løn er i overensstemmelse med reglerne i lærlingelovens § 4, stk. 2, ansat således:

2) Fra	til	1) Grundløn: kr.	1) Dyrtidstillæg: kr.	Ialt: kr.	pr.
1/11 1959	1/11 1960	150,-	600,-	750,-	år
1/11 1960	1/11 1961	200,-	600,-	800,-	»
1/11 1961	1/11 1962	425,-	600,-	1025,-	»
1/11 1962	29/2 1964	600,-	600,-	1200,-	»

Lærlingen har som vederlag ud over den foran angivne pengeløn kost og/eller logi hos læremesteren (principalen).

Lønnen udbetales forud Udbetalingsdag: 1. november 1964
bagud sidste gang 29/2-64

I sygdomstilfælde må reglerne i lovens § 9 iagttages.

Lærlingelønnen var det første år af læretiden fastsat til 150 kr. om året. Årslønnen blev udbetalt bagud den 1. november. Herefter måtte lærlingen selv holde styr med pengene resten af året. Oven i lønnen havde lærlingen fri kost og logi.

Kvittering.

Henry Kündagers Pedersen, Tris
er i dag undersøgt af mig i henhold til socialministeriets bekendtgørelse af 14. juli 1955 om lægeundersøgelse af personer under 18 år og er henvist til yderligere undersøgelse på tuberkulosestation. Når resultatet herfra foreligger, vil lægeattesten af mig blive sendt til fabrikspektøren.

er i dag undersøgt af mig og resultatet af tuberkuloseundersøgelse påført attesten, der er afsendt til fabrikspektøren.

For undersøgelsen er mig betalt honorar 10 kr. + gældende tillæg for tiden $\frac{128}{100}$ i alt kr. 22.80

Kielum, den 12/4 1962

Ole Korbo

Lægens underskrift.

LÆGERNE
J. HVAM og O. KORBO
Aulum St.
Telf. 27 - giro 11333

Stempel.

Som smedelærling skulle man også dokumentere at man havde et godt helbred og var tilpas robust til at kunne klare de tunge opgaver som jobbet som smed indebærer.
Der gennemførtes en grundig helbredsundersøgelse hos egen læge.
I dette tilfælde Ole Korbo i Aulum.

HOLSTEBRO TEKNISKE SKOLE
Kontortid 13-14
TELEFON 2353

Holstebro, den 13. MAR 1962

H. S. Svendsen
Tris

Til Deres orientering fremsendes hermed skolens vurdering af Deres lærling

Navn *Henry Pedersen*

År:	Hold:	Fid	Kundsk.	Prøver	Nøgle for bedømmelse:	
<i>61/62</i>	<i>11</i>				10-9 S-V	et særdeles fint standpunkt (særdeles velegnet)
Herrearbejde					8-7 V	et tilfredsstillende standpunkt (velegnet)
Damearbejde					6-5 E	et jævnt og normalt standpunkt (egnet) middel
Parykarbejde					4-3 A	et utilfredsstillende standpunkt (antagelig) under middel
Frihåndstegning					2-1 U	uantageligt og dårligt standpunkt (uantageligt)
Geometri						
Projektion						
Dansk			<i>6</i>			
Regning			<i>8</i>			
Faglære/teori		<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	Samlet antal undervisningstimer.....	<i>270</i>
Prakt. arbejde					heraf forsømt p. gr. af sygdom.....	
Materialelære					og med lovlig grund.....	
Værktøjslære					med ulovlig grund.....	
Opmåling					Bemærkninger:	
Farvelære						
Fagtegning						
Tegningslæsning			<i>5</i>	<i>5</i>		
Hovedkarakter						

H. Dupont
Formand

P. Funder Larsen
Forstander

Smedemesteren blev løbende underrettet om lærlingens indsats og faglige kunnen.
Også fraværet blev fulgt med stor interesse.

I læretiden deltog Henry Lundager Pedersen i alt forefaldende arbejde. Der var fortsat heste der skulle skos, men som den første lærling bestod svendeprøven ikke længere i at fremstille en hestesko. Der var nu kommet andre opgaver der fyldte mere i det daglige, og som det var mere relevant at der indgik i en svendeprøve.

Henry Lundager Pedersen blev udlært 1. marts 1964 og aftjente herefter sin værnepligt i 14 måneder. Efter to års ansættelse som smedesvend i Sunds kom Henry Lundager Pedersen tilbage til Tvis Smede- og Maskinforretning.

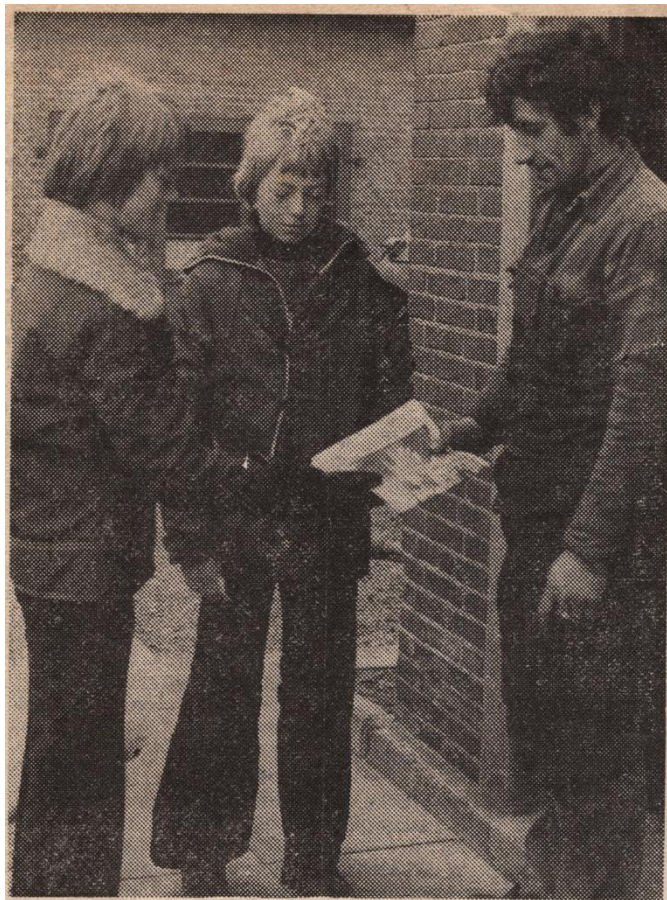
TVIS SMEDE- OG MASKINFORRETNING	TVIS, d.	10/2	19	66
KJELD SVENDSEN				
TELF. 7 - TVIS				
<u>A N B E F A L I N G.</u>				
Henry Lundager Pedersen har været i lære her fra den 1 ^{ste} november 1959 til den 1 ^{ste} marts 1964.				
Henry L. Pedersen har i læretiden udført sit arbejde med megen flid og interesse. Han har deltaget i alt forefaldende arbejde her paa værkstedet, ligesom han er godt kendt med alt rørarbejde. - Han har i hele læretiden arbejdet til min fulde tilfredshed. - Da han tillige er reel og stabil og har et behageligt væsen, skal det være mig en glæde, at give ham min bedste anbefaling.				
Tvis Smede- og Maskinforretning Kjeld Svendsen - Telf. 7 - Tvis <i>Kjeld Svendsen</i>				

Anbefaling omhandlende Henry Lundager Pedersen.

På vej til at blive smedemester

Da Henry Lundager Pedersen i 1967 kom retur til smedemester Kjeld Svendsen var der blevet foretaget yderligere en tilbygning til smedeværkstedet. Der var nu plads til at man kunne samle gummivogne, og der blev plads til at man kunne have en stor del jern og rør i længder liggende indendørs.

Opgaverne havde skiftet karakter. Der var fortsat salg af landbrugsmaskiner og reparation af landbrugsmaskiner, men der var sket en voldsom vækst i VVS-opgaverne. Der var faste opgaver uden for værkstedet.

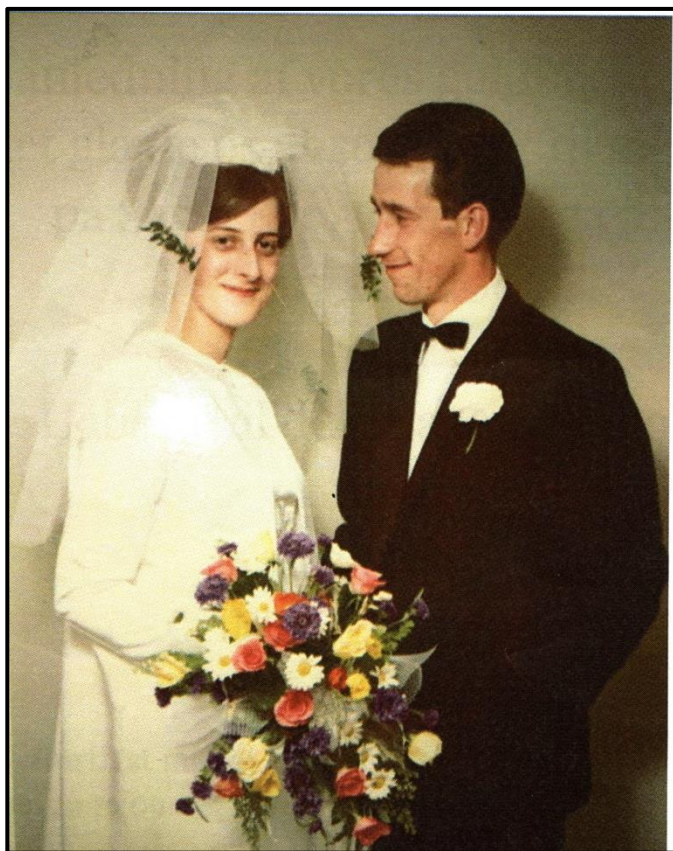

SAMTLIGE HUSSTANDE i hele landet fik i aftes den første af tre »Flygtninge-aviser«, samt et giro-kort og et quiz-kort. På billedet giver omdelerne Ole Villadsen og Dennis Kaspersen et eksemplar til smedesvend H. Pedersen, Tvis. – Se side 5.

I

Smedesvend Henry L. Pedersen havde mange forefaldende opgaver, herunder at tage imod indsamlere. Også i 1974 var der fokus på flygtninge.

I 1967 blev Henry Lundager Pedersen gift med Else Marie Bohl Christensen der var født i Viborg i 1947. Ægteparret byggede hus i Engparken.

Else og Henry blev gift i 1967.

De fik børnene Joan (1971), Gitte (1976) og Henrik (1969).

Tvis Smede- og Maskinforretning ApS

I 1975 blev Henry Lundager Pedersen medejer af Tvis Smede- og Maskinforretning. Kjeld Svendsen havde købt ejendommen "Lerbæk" og flyttede hertil efter en ombygning.

1543-8 0001 Hb. 8097

Matr. nr.: 1 ah m.fl., Laura-lyst Hovedgaard, Tvis sogn. Stempel: kr. Akt: Skab L nr. 404
(udfyldes af dommerkontoret)

Gade og husnr.: Sælgerpantebrev sæt kryds

AFLYST STEPELMÆRKE
Holstebro
KUN GYLDIGT MED AFSTEMPLING AF
DOMMERKONTORETS KASSEKONTROLAPPARAT
D 659404
3 X 2 3450 600 100.00 Δ SM

Anmelder:
Advokatfirmaet
Müller & Bisgaard
Holstebro.

-30K1.1975*010390

Pantebrev

Debitors navn og bopæl: smedemester Henry Lundager P e d e r s e n,
Hovedgaden 4, Tvis, 7500 Holstebro

erkender herved at være skyldig til

Kreditors navn og bopæl: smedemester Kjeld Johan S v e n d s e n,
Tvis, 7500 Holstebro

Lånets størrelse: kr. 30.000,00

Rente- og betalingsvilkår: skriver tretitusinde kroner og 00 øre

Pantebrevet forrentes og afdrages fra **AFLYST** 1.7.1975 gennem en fast årlig ydelse
på 12 % af hovedstolen, eller kr. 3.600,00hvoraf 8 % p.a. af det til enhver tid
skyldige beløb er rente, medens resten er afdrag. Ydelsen betales med halvdelen, eller kr. 1.800,00
i hver 11.6. og 11.12. termin, første gang i 11.6. termin 1976

Oprindeligt pantebrev, oprettet da Henry Lundager Pedersen indtræder i firmaet med en ejerandel på 30 %.

Det aftales ved oprettelsen af ApS at Henry Lundager Pedersen indtræder med en ejerandel på 30 %, og at den resterende del var ligeligt delt imellem Gutte Svendsen og Kjeld Svendsen. Det aftales endvidere at Henry Lundagers andel skulle øges igennem de kommende syv år.

Det blev aftalt at Henry Lundager Pedersen fik hovedansvaret for VVS-delen af firmaet. Han skulle således selv stå for indkøb, planlægning og afvikling af VVS-projekter. Kjeld Svendsen skulle have ansvaret for salg og reparation af landbrugsmaskiner samt kundekontakter.

Else og Henry Lundager Pedersen overtog stuehuset i Hovedgaden 4 efter at de havde solgt deres parcelhus i Engparken.

Hovedgaden 4. Billedet er fra 1975.

Samarbejdet frem imod overtagelse

I tiden indtil Henry Lundager Pedersen skulle overtage Tvis Smede- og Maskinforretning skete der mange ændringer i opgaveporteføljen. Der blev færre landbrug og dermed også færre maskinhandler. De mindre maskinreparationer kunne efterhånden klares af landmanden selv. De fleste større gårde havde et mindre værksted og eget svejseapparat.

Henry Lundager Pedersen var igennem sin tid som smedesvend blevet fortrolig med både de opgaver der skulle løses på værkstedet og de VVS-opgaver der skulle udføres ude hos kunden eller i nybyggerier.

Da det blev VVS-opgaverne der blev dominerende var det meget passende at Henry Lundager Pedersen fik hovedansvaret for dette område.

Henry Lundager Pedersen fik også mulighed for at dygtiggøre sig på det område der for en periode skulle være hans ansvarsområde. Herunder en uddannelse som gas- og vandmester.

I 1975 var der fortsat landbrugsmaskiner på gårdspladsen hos smeden.
Her ses Henry ved en Welger højtrykspresser, en Herborg roeskærer, en JF grønthøster og en Vestjyden mejetærsker.

I 1978 er der færre maskiner på gårdspladsen. Men det kunne fortsat være besværligt at
passere gårdspladsen i en sæbekassebil.
Her gør Joan, Gitte og kusine Margit (oppe fra købmanden) dog forsøget.

Eksamensbevis

Hr. Henry Lundager Pedersen

født den 27. oktober 1943 i Tvis

har på

JYDSK TEKNOLOGISK INSTITUT

i december måned 1970 bestået den i henhold til lov nr. 132 af 13. april
1962 af ministeriet for offentlige arbejder anordnede

GAS-, VAND- OG SANITETSMESTERPRØVE af 1963

(jfr. bekendtgørelse af 3. september 1963)

AARHUS, DEN 14. december 1970.

FOR JYDSK TEKNOLOGISK INSTITUT

FOR EKSAMENSKOMMISSIONEN VEDRØRENDE
GAS-, VAND- OG SANITETSMESTERPRØVEN

Christensen
kursusleder

Mokund

Anders

DIPLOM

Det attesteres herved,
at

Henry L. Pedersen

har gennemgået

ESSO OLIEFYR BREVSKOLE

i

Oliefyrsteknik, installation og fejlfinding.

Kurset omfatter 8 lektioner over følgende emner:

1. Fyringsgasolie og forstøvning
2. Forbrænding og fyringsøkonomi
3. Automatik
4. Installation
5. Centralvarmeanlæg og kedel-units
6. Måling af fyringsøkonomi
7. Fejlfinding I
8. Fejlfinding II

København, den 30/4 - 1976.

Orla Jensen

Orla Jensen
Afdelingsingeniør

S. Å. Laursen

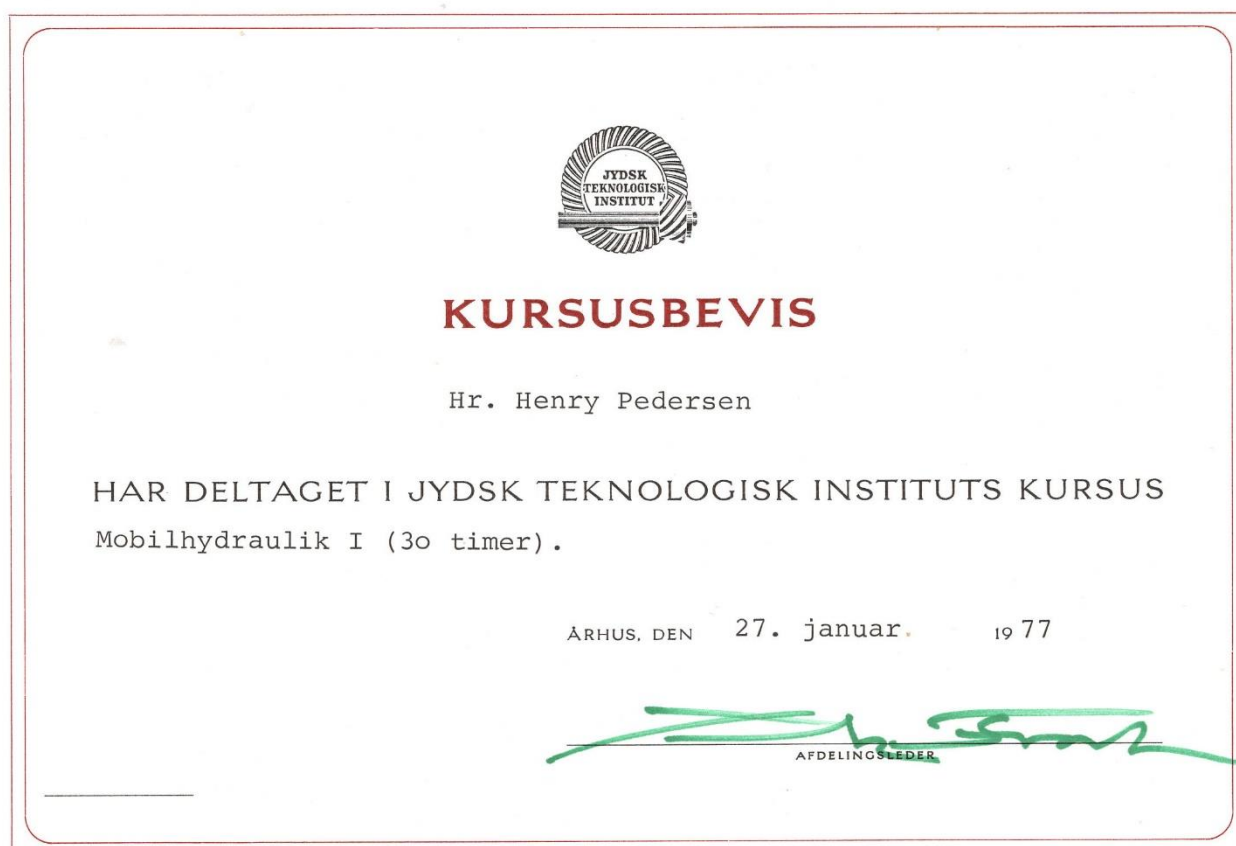
S. Å. Laursen
Afdelingschef

DANSK ESSO A/s

Fjernundervisning skete som brevkurser.

Det var aftalt at Henry senere skulle have ansvaret for maskinhandlen og værkstedet og overgive ansvaret for VVS til en smedesvend.

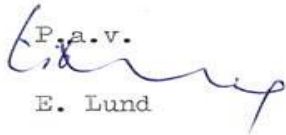

Der blev gennemført et kursus i mobilhydraulik med særligt fokus på anvendelse af mobilhydraulik i landbruget.

Henry Lundager Pedersen og Kjeld Svendsen forsøgte i samarbejde at løse det pladsproblem der igennem flere år havde presset sig på.

Det blev forsøgt at erhverve jord fra naboejendommen. Dette viste sig desværre ikke muligt. En nedlagt landbrugsejendom med god udenomsplads blev forsøgt erhvervet. Holstebro Kommune ønskede at gøre brug af deres forkøbsret, hvorfor dette projekt måtte skrinlægges. Endelig forsøgte Henry Lundager Pedersen sammen med en anden erhvervsdrivende at erhverve en større grund langs Skautrupvej over imod jernbanen. Dette projekt modsatte kommunen sig, da området var udlagt som byggegrunde til parcelhuse. Da smedeopgaverne ændrede sig og pladsbehovet blev mindre, blev yderligere forsøg på udflytning skrinlagt.

I gennem årene var der blevet henlagt midler i en investeringsfond således at man løbende kunne anskaffe nye eller udskifte udtjente værktøjsmaskiner.

 AMTSSKATTEINSPEKTORATET HERNING Postboks 129. Banegårdspladsen 6c, 3.sal 7400 Herning. Tlf. (07) 126833		LA/rs Dato 4 FEB 1980 Journal nr. 121 Person nr. 260714-1005
Hr. smedemester Kjeld Svendsen Skautrupvej 2 Tvis <u>7500 Holstebro</u>		Holstebro Landmandsbank <u>7500 Holstebro</u>
Herved frigives nedennævnte henlæggelse(r) til investeringsfond og dertil svarende indskud		
Henlæggelsesår	Disponibel henlæggelse	Frigivet henlæggelse
1973	kr. 8.518,-	kr. 4.090,-
Hos ovennævnte pengeinstitut(ter) kan der herefter hæves på konto for investeringsfond		
Konto nr. 7600-812552-8		kr. 2.045,-
hvilket er meddelt pågældende pengeinstitut(ter).		
De(n) frigivne henlæggelse(r) skal i indkomståret		
1979		
anvendes til forlods afskrivning på		
1 stk. Luna bænkboremaskine:		kr. 1.890,-
1 " Portafix svejsesæt:		" 2.200,-
		<u>kr. 4.090,-</u>
<i>P.a.v.</i> E. Lund		
Bilag	Nordvestjydsk Revisionskontor Bredgade 26-28 <u>7600 Struer</u>	

Frigørelse af henlagte investeringsfondsmidler.

Selv om opgaverne ændrede sig hos smeden var der ind imellem fortsat brug for essen. Det skete at der skulle tyndes nogle plovskær, eller at der i en konkret opgaveløsning skulle tilpasses et jernemne.

Smedeessen klar til brug.

Smedeessen blev efterhånden brugt mindre og mindre, og den måtte i begyndelsen af 2000 vige for andet nødvendigt udstyr.

Den gamle landsbysmed, som man kendte ham og gerne ville huske ham, var nu definitivt forsvundet.

Smedeforretning overtages

Som planlagt overtog Else og Henry Lundager Pedersen smedeforretningen i 1982. De besluttede at videreføre smedeforretningen med løsning af de samme opgaver som det havde været tilfældet igennem de senere år og med åbenhed overfor nye opgaver, der måtte vise sig.

Som det oprindeligt var blevet aftalt havde Henry Lundager Pedersen overtaget en større andel af forretningen, og hustruen Else Bohl Pedersen var gået i "mesterlære" som regnskabsansvarlig hos Gutte Svendsen.

Aftalen indeholdt ligeledes en aftale om lærlingekontrakter, udestående vekslers og det eksisterende varelager. Henry Lundager Pedersen indtrådte ligeledes i de leverandøraftaler der tidligere var blevet indgået.

<p>Overtager smedeforretning i Tvis</p> <p>Else og Henry Pedersen, der de seneste syv år har haft anparten i Tvis Smede- og Maskinforretning ApS, Hovedgaden 4, har nu overtaget firmaet helt efter Gitte og Kjeld Svendsen, der går på pension.</p>	<p>Henry Pedersen er selv udlært hos Kjeld Svendsen, men var væk fra firmaet en årrække, indtil han for 15 år siden vendte tilbage som svend.</p> <p>Kjeld Svendsen har drevet Tvis Smede- og Maskinforretning i 35 år og overtog den efter sin far, der startede den omkring århundredskiftet, da jernbanen kom til Tvis.</p>
---	--

Det blev skiftedag.

De mange trofaste kunder der igennem mange år havde benyttet Tvis Smede- og Maskinforretning blev orienteret om ændringen via en dagbladsannonce.

**Tvis Smede-
og Maskinforretning ApS**

I anledning af – vi pr. 1. maj 1982 udtræder – og vor medindehaver Henry Lundager Pedersen overtager forretningen, vil vi hermed gerne takke vore kunder og forretningsforbindelser. Tak for tilliden gennem 35 år. Vi håber den samme tillid må blive overført til Else og Henry Lundager Pedersen.

Med venlig hilsen
Gutte og Kjeld Svendsen
Skautrupvej 2, Tvis.

I henhold til ovenstående anbefaler vi os til såvel nye som gamle kunder.

Med venlig hilsen
Else og Henry Pedersen
Tvis Smede- og Maskinforretning ApS
Hovedgaden 4 . Tvis . Telefon 43 50 07

Smeden kan klare det hele

Henry Lundager Pedersen fik hurtigt ry for at kunne klare selv de mest umulige smedeopgaver. Hvis en kunde fik en ide eller havde et problem var Henry i stand til at finde en løsning. Flexibilitet blev et kendetegn.

Herudover blev det muligt at løse andre opgaver. Der blev produceret søjler og nedstøbningsplader til Gråkjær Staldbyg, rulleborde til en skorstensfabrik, og så blev der fortsat lavet meget VVS, herunder opsætning af halmfyr med akkumuleringstanke og etablering af jordvarmeanlæg. I landbruget var det markvandingsanlæg der i flere år havde stor fokus. Vandingsanlæg af mærket "Prærietolden" og "Bording" var almindelig i Tvis.

Smeden kan klare det hele

Smeden ved filebænken.

Udstedt til: Holstebro Varmeværk
7500 Holstebro

Medlems nr.: 21-173

Tvis Smede- og Maskinf., ApS
v/ Henry Pedersen
Hovedgaden 4, Tvis
7500 Holstebro

I henhold til overenskomst mellem på den ene side „Danske Fjernvarmeværkers Forening“, og på den anden side „Dansk Smedemester Forening“, bekræfter Foreningen herved, at den påtager sig kollektiv garanti for udførelse af fjernvarme.

Garantien omfatter højst et beløb på kr. 3000 pr. sikkerhedsstillelse. I tilfælde af medlemskabets ophør er garantien iøvrigt virksom 1 år efter, at sidste arbejde er godkendt, dog mindst 1 år efter medlemskabets ophør.

Foreningens sekretariat påtager sig at meddele Fjernvarmeværket, såfremt udtrædelse af foreningen finder sted.

Originalen beholdes af medlemmet.

De to kopier sendes til Fjernvarmeværket.

Frits Sørensen / E. From Jacobsen

Odense, den 28 6 ~~1987~~ 1982

DANSK SMEDEMESTERFORENING

SDR. BOULEVARD 83 . TELEFON (09) 14 13 30
5000 ODENSE C

En af de aftaler som Henry Lundager Pedersen måtte indtræde i var en sikkerhedsstillelse for fortsat at kunne lave fjernvarme i Holstebro Kommune.

Medarbejdere

Henry Lundager Pedersen valgte fortsat at uddanne lærlinge. Dette fortsatte frem til 1988. Den første lærling Henry Lundager Pedersen fik medansvaret for at uddanne var Ib Kamp Jensen.

LÆREKONTRAKT

Må ikke højes!

(Kontrakten skal indsendes til godkendelse, inden lærlingen træder i arbejde hos læremesteren eller påbegynder forskoling, altså inden prøvetidens begyndelse).

- 7 NOV. 1973

I henhold til lov nr. 261 af 2. oktober 1956 om lærlingeforhold, med hvilken lov vi er bekendt, indgår undertegnede parter (se underskrifterne side 3) følgende lærekontrakt vedrørende oplæring

af Ib Kamp Jensen (lærlingens fulde navn) 1956 - 6 juni (fødselsår og -dag)

hos Smedemester Kjeld Johansen Svendsen, Torv 75 Østholsten (læremesterens/firmaets navn og adresse)

Lærlingen ~~har~~ - har ikke tidligere været i lære.

Evt. tidl. læremesters/firmaets navn: _____

(Lærekontrakt og bevidnelse fra eventuel tidligere læremester om forholdets ophævelse vedlægges).

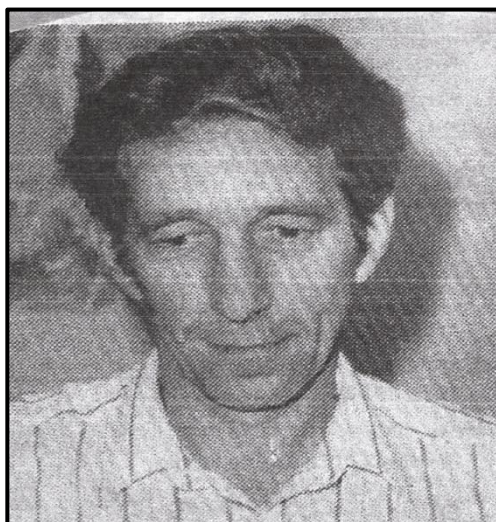
Pkt. 1 Lærefag	Lærlingen er antaget til oplæring i Smede- og maskinarbejderfagets branche: Bygnings- og landbrugssmede <small>(evt. branche, se de på side 4 aftrykte uddannelsesregler)</small>			
Pkt. 2 Læretid*)	Begyndelsesdato og -år <u>1 november 1973</u>	Afslutningsdato og -år <u>30/4 1977</u>	Varighed (år og måneder) <u>3 1/2 år</u>	
De første 6 måneder af læretiden anses for en gensidig prøvetid, jfr. lovens § 6.				
Pkt. 3 Løn**)	Fra	Til	I Løn under arbejde for læremesteren pr. time Kr.	II Løn under skoleperioder pr. time Kr.
	<u>1/11 1973</u>	<u>31/10 1974</u>	<u>3,00 + 1,45 = 4,45</u>	<u>1,75 + 1,45 = 3,20</u>
	<u>1/11 1974</u>	<u>31/10 1975</u>	<u>4,40 + 1,45 = 5,85</u>	<u>2,50 + 1,45 = 3,95</u>
	<u>1/11 1975</u>	<u>31/10 1976</u>	<u>5,80 + 1,45 = 7,25</u>	<u>3,25 + 1,45 = 4,70</u>
	<u>1/11 1976</u>	<u>30/4 1977</u>	<u>8,40 + 1,45 = 9,85</u>	<u>4,00 + 1,45 = 5,45</u>
Lønnen udbetales (sæt x)		Lønudbetalingsdag		Ud over kontant løn får lærlingen (ja eller nej)
forud	bagud <u>x</u>	<u>fredag</u>		kost <u>nej</u> logi <u>nej</u>
Den i kolonne I anførte løn ydes også for dokumenterede sygedage og søgnehelligdage, der falder på normale arbejdsdage. Søgnehelligdage og sygedage, der falder i en skoleperiode, betales dog med de i kolonne II anførte satser.				

Den første lærlingekontrakt Henry Lundager Pedersen blev medansvarlig for at leve op til var Ib Kamp Jensens kontrakt.

Ib Kamp Jensen blev den første lærling der ikke var på kost og logi.

Dette afspejles også i aflønningen. På en 40-timers arbejdsuge var det nu muligt at tjene 178 kr. Lønnen blev udbetalt hver uge.

Medarbejdere der efterfølgende kom på en lærlingekontrakt var Steen Amstrup, Henrik Westh, Jens Pedersen, Poul Erik Kamp Jensen, Jens Åge Jensen og Henrik Lundager Pedersen. Ib Kamp Jensen fortsatte som smedesvend og var ansat frem til 2007, hvor Henry Lundager Pedersen valgte at afhænde firmaet.

I 1993 fyldte smeden 50 år.

Det var i 1967 af familien flyttede tilbage til Tvis, og ikke i 1975 som angivet i avisomtalen i anledning af 50 års dagen.

50 år

Onsdag den 27. oktober fylder smedemester Henry Lundager Pedersen, Tvis Smede- og maskinforretning, Hovedgaden 4, Tvis, 50 år.

Henry Lundager Pedersen blev udlært hos smedemester Kjeld Svendsen i Tvis, senere arbejdede han i Sunds, inden familien i 1975 flyttede tilbage til Tvis, hvorefter Henry Lundager Pedersen gik i kompagni med sin tidligere

mester Kjeld Svendsen.

Siden Kjeld Svendsens død i 1983 har Henry Lundager Pedersen drevet forretningen videre. Han er kendt som en dygtig håndværker, som er er vellidt af sine kunder.

Medhjælpende hustru

Da Else Bohl Pedersen sammen med Henry Lundager Pedersen blev medejere af Tvis Smede- og Maskinforretning var der nye udfordringer i sigte. Som et led i oplæringen til smedefruer blev Else "ung pige" i huset hos Gutte Svendsen. Det skete på deltid hver torsdag og fredag.

I perioden 1969 til 1976 fik Else og Henry tre børn. De blev i øvrigt hjemmefødt. Med til alle tre fødsler var Gutte Svendsen. På samme tid som Else fik sine tre børn og var "ung pige" i huset havde hun i perioden 1969 til 2005 en deltidsstilling på plejehjemmet i Tvis.

Da lå fast at Henry og Else skulle overtage forretningen i 1982, kom Else i kontorlære. Her lærte hun først og fremmest at skrive regninger, men også øvrige regnskabsopgaver blev lært. Else løste kontoropgaverne frem til 1994, da der blev indført EDB. Nu kunne Henry Lundager Pedersen selv sætte priser til, skrive regninger og lave lagerstyring i en arbejdsdag.

Omslagsbillede fra "Tvis Sogn" 1987.
Som det ses har Hovedgaden 4 fået en "overhaling" -
ny ydervæg, nye vinduer, nyt tag og ny indretning.
Bøgetræet ved gavlen, der oprindeligt var en hækplante, fyldte godt

En smedemester gør status

I 1997, efter at Henry Lundager Pedersen var fraflyttet Hovedgaden 4 og flyttet til Klostervej i Tvis, gjorde smedemesteren en status over livet som landsbysmed.

Smeden måtte erkende at tiderne var skiftet. Ikke mindst strukturændringer i landbruget havde været mærkbart for de små landsbysmede. I 1975 var der over hundrede leverandører til Tvis Andelsmejeri, som på trods af dette måtte indstille produktionen. Antallet af mindre landbrug med køer var faldet markant.

Der var behov for langt færre markredskaber, og der var langt færre markredskaber der skulle vedligeholdes. Smeden måtte finde andre opgaver at beskæftige sig med. Det bekymrede ikke Henry Lundager Pedersen så meget. Det havde altid været et lod for den lille landsbysmed. Nu blev der en række små opgaver som smeden måtte påtage sig, og der blev plads til at påtage sig mere specialiserede opgaver, som dukkede op fra tid til anden. Antallet af kunder blev færre, og det var mindre opgaver der overvejende skulle løses. Men ingen opgave var for lille eller for kompliceret.

Smedjen kom til at bære præg af at det ikke længere var rutineopgaver smeden beskæftigede sig med. Alt fra reparation af mindre markredskaber og haveredskaber til bådmotorer og motorsave blev klaret. Samtidig skulle smeden være i stand til at kunne arbejde med større jernemner. Værkstedet var udstyret med mange forskellige værktøjer. Her var drejebænk, boremaskine, CO₂-svejsere, jernpresser, metalsav og en masse andet som en driftig smed havde brug for.

Nedgangen i antallet af kunder medførte også at der var brug for færre medarbejdere hos smeden. Tidligere var der flere svende og altid en til to lærlinge under uddannelse. Omkring 1990 var der ansat en smedesvend, og Henry Lundager Pedersen var ophørt med at uddanne lærlinge. Smedefaget var blevet så specialiseret at der ikke længere var grundlag for den klassiske landsbysmed som var uddannet som generalist.

Alligevel beklagede Henry Lundager Pedersen sig ikke. Der er altid arbejde til dem der vil arbejde, og hver dag bragte noget nyt. At stå op uden at vide hvad dagen ville bringe af nye og sjove opgaver var en udfordring og en glæde i sig selv.

Der var mange småting der gik igennem smedens hænder hver dag. Ofte kom der kunder der manglede en mindre reservedel, en bolt, et kugleleje eller fittings. Hvad smeden ikke havde, ville han kunne skaffe eller tilrette.

Der skal være tid til at tale med kunderne.

Så er den opgave løst. En jernskinne til et vindue er blevet specialtilpasset.

Selv om Henry Lundager Pedersen ikke længere boede i Hovedgaden 4, hvor han naturligt havde kunnet stå til rådighed for kunderne på adressen, var der ikke meget der havde ændret sig. Smeden ville i akutte situationer kunne træffes døgnet rundt.

Ud over de opgaver der blev løst af smedemesteren selv, havde Henry Lundager Pedersen ansat en svend, Ib Kamp Jensen, der siden han blev udlært som smed i 1977 havde været ansat som smedesvend. Ib klarede de mange VVS-opgaver. Han havde et lille værksted med i sin varebil og kunne løse mange forskellige opgaver.

Fritidsinteresser

Selv om Henry Lundager Pedersen i sine unge år spillede en del fodbold, i øvrigt sammen med flere af sine brødre, er han i dag ikke den store sportsudøver. Til gengæld var han en trofast tilskuer til de kampe som Team

Tvis Holstebro spillede. Det skyldes ikke mindst at en svigersøn har spillet på eliteniveau. Herudover var Henry Lundager Pedersen klar med sin moralske støtte og med sponsorater til den lokale sport.

Ellers var det familien, huset og haven der fik Henrys største opmærksomhed. Og der var efterhånden blevet tid til at holde lidt ferie sammen med familien. Oftest var der tale om weekendture. Der var dog ingen tvivl om at smeden havde gjort sit håndværk til sin store fritidsinteresse.

I 2006 blev Henry Lundager Pedersen kåret som Årets Tvisborger. En ære der var velfortjent og som skyldtes smedens imødekommenhed, evne til opgaveløsning, og hans store interesse og støtte til den lokale idræt.

Årets Tvis-borger 2006.

Selv om det var under påskud om at skulle løse en akut opgave, var det lykkedes hustruen Else at få lokket Henry i en ren skjorte så han kunne præsentere sig godt i avisen.

Det blev samtidig afsløret at Henry Lundager Pedersen snart var forhenværende smedemester, da forretningen var blevet sat til salg.

Tog fusen på smeden

2006

Afgående smedemester kåret som »årets borger« i Tvis

■ HÆDRING

- Vi har lige et problem vi skal have løst i køkkenet.

Med denne besked blev smedemester Henry Lundager Pedersen lokket om i sognegården forleden aften. At det foregik ved aftenstide, så smeden intet underligt i. Han har i mange år været vant til at rykke ud på alle tider af døgnet ved tekniske problemer i lokalområdet.

Men denne gang var han selv »problemet«: beskeden var lokkemad for at lokke den intetanende mand til at ankomme midt i årsmødet i Tvis Borgerforening for at blive kåret som »Årets Tvisborger«.

- Mange indbyggere, institutioner og virksomheder i Tvis har nydt glæde af din hjælpsomhed og mange evner, som ofte rækker langt ud over dit fagområde, lød det bl.a. i begrundelsen, som blev læst op af borgerforeningens formand, Anders G. Jacobsen.

Smedens opfinderevner blev også berørt.

- Du kan med dine tusinde dimsedutter og dingener reparere selv den mest genstridige maskine.

Disse evner har givet smedemesteren det lokale kaldenavn »Fessor«.

Opfindelser vil Henry L. Pedersen formentlig blive ved med at lave - men det er snart slut med smedegerningen. Han har nemlig sat forretningen til salg.

Af Lars Rask Vendelbjerg

Smeden trapper ned

I 2007 besluttede Else og Henry Lundager at sælge Tvis Smede- og Maskinforretning. De mange år i røg og damp havde sat sine spor, og smeden fandt nu tiden moden til at trappe ned.

Smeden fra Tvis trapper ned

2007

64-årige Henry Lundager Pedersen har solgt Tvis Smede og Maskinforretning

af Svend Jakobsen
sjak@bergske.dk

SOLGT: For kort tid siden havde Henry Lundager Pedersen sidste arbejdsdag hos Tvis Smede og Maskinforretning. Han fik sit svendebrev i 1964 i selvsamme forretning, og efter værnepligt i Birkerød og arbejde i tre år i Sunds kom han hjem til fødebyen Tvis, hvor han stort set er kendt af alt og alle.

»Når man har haft forretning i en lille by som Tvis i over 30 år, så lærer man jo mange mennesker at kende«, kommer det med et smørret grin fra Henry, der har den glæde at børnene Joan, Gitte og Henrik, som han har sammen med Else, alle bor i Tvis, og dermed har

børn, svigerbørn og børnebørn ikke langt til bedsteforældrene.

»Jeg har haft Ib Kamp Jensen ansat siden 1973, og vi har haft et specielt godt samarbejde, hvor jeg har brugt mest tid på værkstedet, mens Ib har kørt rundt til kunderne«, siger Henry Lundager Pedersen.

I den lille landsby er der flere, som kender ham som »Fessor«.

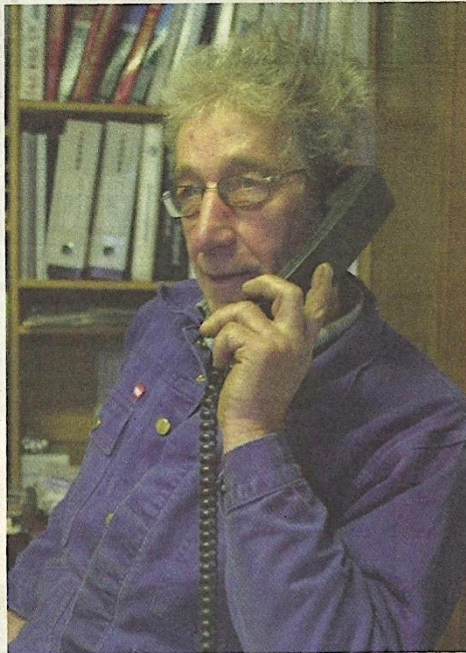
Han er kendt som en person med mange gode løsningsforslag - men det er dog ikke noget, som Henry Lundager Pedersen selv gør noget for at fremhæve.

Ideer

»Det har ofte været sådan, at kunden kom ind og fortalte om et problem. Og så er vi ofte i fællesskab kommet frem til en løsning. Men det er jo noget, som hører faget til, siger Henry beskedent.

Han har blandt andet med succes lavet rullebukke til en skorstensfabrik i Esbjerg.

»Det var et eller andet, vi skulle have til at passe sam-

Telefonen ringer ofte hos Henry Lundager Pedersen, der altid har haft tid til at snakke. Bliver der snakket for meget må han jo bare arbejde en time længere sidst på dagen.
Foto: Svend Jakobsen.

men med forskellige kæder og motorer. Men det er jo også noget med, at jeg ofte har eksperimenteret en del for at finde den rigtige løsning«, siger smeden fra Tvis, der aldrig har taget patent på nogle af de løsninger, han har fundet.

»Jeg har været glad for den personlige kontakt. Jeg har gennem tiderne snakket med utroligt mange spændende mennesker, og hvis vi har snakket for meget, så har jeg bare måttet tage en time mere i den anden ende, siger Henry Lundager Pedersen, der som selvstændig har været vant til at arbejde 70 timer om ugen.

Opbakning

Med de mange arbejdstimer er det klart, at opbakning fra hjemmefronten er afgørende, og den har han aldrig manglet.

»Alle vores tre børn bor i Tvis, og det er dejligt at have såvel børn som børnebørn lige i nærheden. Og vi forsøger jo at følge med i, hvad de laver inden for sport, siger Henry, der aldrig selv har

Henry Lundager Pedersen (Fessor) har solgt forretningen.

Sjove opgaver

Smeden kan tænke tilbage på sit arbejdsliv med stor glæde. Der har været mange sjove oplevelser. Nogle af dem glemmes ikke så let.

Det har været opgaver hvor smeden har måttet stå til rådighed hele døgnnet. Engang var bagerens oliefyr brudt sammen. Det blev nødtørftigt repareret, men skulle en hel weekend tilses hver halvanden time. Morgenbrødet skulle jo sikres. Kommunens sneplov skulle repareres midt om natten (det var da kommunen havde råd til en ordentlig snerydning), og en landmand havde brug for smedens hjælp til at frigøre en orne der havde fået hovedet i klemme. Da

smeden spurgte om det skulle ske hurtigt, svarede landmanden at det troede han at ornen ville sætte pris på. En anden gang var Henry kommet ud til nogle frosne vandrør. Det viste sig at et rør var sprunget, og da det blev tøet op løb vandet ned igennem loftet og ramte en suppegryde. Pludselig var der meget suppe i gryden, dog lidt fortyndet. Et frossent vandrør hos en nabo til smed Hansens gamle forretning var også anledningen til at smeden måtte kontakte Harald Hansen for at låne noget strøm til optøning. Det kunne selvfølgelig godt lade sig gøre.

Smeden har kunnet glæde sig over at familien har været tæt. Familiens tre børn har alle bosat sig i Tvis, og det giver et godt familiesammenhold.

Familien

Familien tæt på

Henry Lundager Pedersen har tre børn, som alle bor i Tvis

Af Svend Jakobsen

■ **FAMILIE:** Henry Lundager Pedersen er barnefødt i Tvis på en landejendom. I 1959 kom han i lære som smed

hos Tvis Smede og Maskinforretning, hvor han blev udlært lidt over fire år senere. Ægtefællen gennem mange år, Else Bohl Pedersen, har gennem mange år arbejdet på Plejehjemmet i Tvis. Sammen har ægteparret børnene Henrik, Joan og Gitte, der nu alle bor i Tvis. Yngste Gitte har to børn og et enkelt barn, som hendes kæreste havde på for-

hånd, mens Joan har tre drenge og Henrik har to piger.

»Jeg har aldrig selv dyrket sport (kun lidt fodbold) men har altid fulgt med i sport. Både når mine børn spillede, men nu er det jo børnebørnene, der spiller, og de er jo fantastisk dygtige«, siger en stolt Henry Lundager Pedersen.

Else og Henry er så heldige at alle deres børn bor i Tvis.

Da Else og Henry Lundager Pedersen i 1996 opførte og flyttede i parcelhus på Klostervej i Tvis, blev Hovedgaden 4 i en periode på skift udlejet til deres børn frem til 2000, hvorefter huset blev udlejet til tredjemand indtil hele forretningen blev solgt i 2007.

En trofast medarbejder takker af

Igennem 30 år arbejdede smedevend Ib Kamp Jensen og Henry Lundager Pedersen sammen i Tvis Smede- og Maskinforretning. De supplerede hinanden godt i alle 30 år. Og de havde skiftende opgaver, henholdsvis i værkstedet og med VVS-opgaver ude hos kunderne.

Ib Kamp Jensen valgte at ophøre som smedevend samtidig med at Henry Lundager Pedersen solgte forretningen. Et godt parløb var bragt til en afslutning.

Ib Kamp Jensen blev ansat som lærling i 1977, fortsatte som smedevend, og var efter 30 år fortsat ansat i Tvis Smede- og Maskinforretning.
Man løber ikke af pladsen i utide.

Forretningen sælges

**Smeden har solgt
sin forretning**

Den 1. november overtog Carsten Johansen Tvis Smede og Maskinforretning 2007

Af Svend Jakobsen
sjak@bergske.dk

■ **SALG:** Siden 1975 har det været Henry Lundager Pedersen, der har stået i spidsen for Tvis Smede og Maskinforretning. Den 1. november fik den lokale smedeforretning ny ejer i form af Carsten Johansen, der oprindeligt kommer fra Struer. Han har arbejdet inden for faget i mere end 20 år med udspring fra Holstebro-området.

Carsten Johansen har tidligere kørt som freelance monter men glæder sig til at få et fast holdpunkt med værksted og lager i Tvis.

Han kommer selv til at bo ved siden af firmaet med sin samlever og fire børn.

»Jeg skal have en mand ansat, og så får jeg en medarbejder, som skal hjælpe lidt til efter behov. Og så håber jeg naturligvis på, jeg kan trække lidt på Henry fremover også«, siger Carsten Johansen, der vil fortsætte forretningen i samme ånd, som da Henry Lundager Pedersen havde forretningen.

Fredag var der reception, hvor kunder og forretningsforbindelser havde mulighed for at sige goddag til den nye ejer og farvel til Henry, og den mulighed benyttede mange sig af.

»Der er blevet ryddet godt op i forretningen. Således har jeg allerede kørt seks tons jern væk, og så er jeg ikke engang færdig med at rydde op, siger Carsten Johansen.

Henry Lundager Pedersen gik i lære som smed i 1959,

Den 1. november
2007 overdrager
Henry Lundager
Pedersen Tvis
Smede- og
Maskinforretning til
smedemester
Carsten Johansen.

og lidt over fire år senere var han udlært. Efter sin soldatertid i Birkerød og tre år ved en blikkenslager i Sunds kom Henry Lundager tilbage til Tvis Smede og Maskinforretning i 1967. I 1975 stiftede han et anpartselskab på sin gamle læreplads, og i 1982/83 overtog han selv ansvaret totalt.

I 1973 startede Ib Kamp Jensen i smedelære, og han var i firmaet lige til Henry Lundager Pedersen solgte forretningen.

Carsten Johansen har netop købt Henry Lundager Pedersens forretning - Tvis Smede og Maskinforretning. Foto: Svend Jakobsen.

Nye udfordringer

Henry Lundager Pedersen havde dog ikke tænkt sig at holde helt op. Han besluttede at bygge et lille værksted i nærheden af beboelsen på Klostervej. Her ville han specialisere sig inden for motorplæneklippere og motorsave.

Værkstedet på Klostervej, som Henry anvendte i perioden 2007 til 2012. Her kunne udføres reparationer på plæneklippere og motorsave.

I 2012 besluttede Henry Lundager Pedersen, i en alder af knap 70 år, at nu måtte det være tiden at ophøre som aktiv smed, og han solgte værkstedet på Klostervej.

Helt kunne han dog ikke slippe opgaverne, og han fortsatte fra et udhus til den private bolig med at løse småopgaver for familien.

Det er jo rart altid at kunne klare nogle småting. Og den der har evnerne har også pligten.

Og så skulle det være sikkert og vist.
Den gamle smed låser af.

Else og Henry Lundager Pedersen fejrede guldbryllup i 2017.

Referencer:

Else og Henry Lundager Pedersen

Arkiv fra Gutte Svendsen

Bent Bak

Tvis Bogen v) Jørgen Mejdahl.

Lokalhistorisk Arkiv: Artikler fra Holstebro Dagblad.

Tvis, december 2018.

Mai Møller Pedersen.

Svend Svendsen.

Syvende del

Tvis Smede- og Maskinforretning 1904 - 2018

Svend Svendsen 1904 – 1947

Kjeld Johan Svendsen 1947 – 1982

Henry Lundager Pedersen 1975 – 2007

(Rustfri Experten Smeden Tvis)

Carsten Johansen 2007 – 2018.

Carsten Birger Johansen (1968 -)

Carsten Johansen overtog i november 2007 Tvis Smede og Maskinforretning efter Henry Lundager Pedersen. Forretningen videreførtes under navnet Rustfri Experten Smeden Tvis:

Rustfri Experten Smeden Tvis

Hovedgaden 4 Tvis
7500 Holstebro
SE:28276990
Reg:9634 Konto nr:0000140090
Mail:Tvis-smed@hotmail.com
Telefon 20810161

Smedeforretningen videreførtes under nyt firmanavn.

Smeden har solgt sin forretning

Den 1. november overtog Carsten Johansen Tvis Smede og Maskinforretning 2007

Af Svend Jakobsen
sjak@bergske.dk

■ **SALG:** Siden 1975 har det været Henry Lundager Pedersen, der har stået i spidsen for Tvis Smede og Maskinforretning. Den 1. november fik den lokale smedeforretning ny ejer i form af Carsten Johansen, der oprindeligt kommer fra Struer. Han har arbejdet inden for faget i mere end 20 år med udspring fra Holstebro-området.

Carsten Johansen har tidligere kørt som freelance montør men glæder sig til at få et fast holdpunkt med værksted og lager i Tvis.

Han kommer selv til at bo ved siden af firmaet med sin samleverske og fire børn.

»Jeg skal have en mand ansat, og så får jeg en medarbejder, som skal hjælpe lidt til efter behov. Og så håber jeg naturligvis på, jeg kan trække lidt på Henry fremover også«, siger Carsten Johansen, der vil fortsætte forretningen i samme ånd, som da Henry Lundager Pedersen havde forretningen.

Fredag var der reception, hvor kunder og forretningsforbindelser havde mulighed for at sige goddag til den nye ejer og farvel til Henry, og den mulighed benyttede mange sig af.

»Der er blevet ryddet godt op i forretningen. Således har jeg allerede kørt seks tons jern væk, og så er jeg ikke engang færdig med at rydde op, siger Carsten Johansen.

Henry Lundager Pedersen gik i lære som smed i 1959,

(Fortsættes)

Den nye og den "gamle" smed.

Arbejdsopgaver.

Carsten Johansen er født i Bredal ved Struer og blev i 1997 uddannet som rustfri klejnsmed hos APV Danmark på Joachim Wellersvej i Holstebro.

Efter endt uddannelse fik Carsten Johansen ansættelse som smedesvend hos John Thomsen i Idom. Efter knap et års ansættelse blev det de rustfri arbejdsopgaver der blev hovedarbejdsområdet. Carsten fik ansættelse hos Toxvig i Holstebro, indtil han i 2002 blev selvstændig erhvervsdrivende som montør af rustfri maskiner og installationer. Hovedopgaverne var mejeri- og bryggerianlæg. Carsten Johansen havde i en kort periode et værkstedfællesskab med en kollega.

Carsten har løst mange rustfri opgaver i såvel Danmark som i udlandet. Denne opgaveportefølje blev videreført efter overtagelsen af smedjen i Tvis.

Da Carsten Johansen overtog smedeværkstedet i Tvis blev de rustfri opgaver løst af Carsten Johansen selv. Derfor blev der ansat en smedesvend i værkstedet der kunne videreføre de opgaver der tidligere havde været løst af Henry L. Pedersen. Der var en trofast kundekreds, men da efterspørgslen alligevel faldt, valgte Carsten efter to år med en svend at fortsætte alene og til gengæld holde åbent værksted, så kunder kunne henvende sig hvis de havde et problem som smeden kunne være med til at afhjælpe.

60-3763
Metalindustriens Lærlingeudvalg
Fællesudvalget
Danmark

SVENDEBREV

U D D A N N E L S E S B E V I S

Det attesteres herved, at
Johansen Birger
 CPR-nr. **030668-0293**
 der har været under uddannelse som
rustfast klejnsmed

fra **1.1.1995** til **31.12.1997 ***
 har gennemført en afsluttende opgave i ovennævnte branche i overensstemmelse med de af undervisningsministeriet godkendte regler.

Karakterer ved svendepróve:
10 / Meget tilfredsstillende udført

København den **26. november 1997**

METALINDUSTRIENS LÆRLINGEUDVALG
 FÆLLESUDVALGET

*) læretiden afkortet af Metalindustriens Lærlingeudvalg

Per Jørgensen
 Formand

bt

Uddannelsen afsluttet hos:
APV DANMARK
JOACHIM WELLERS VEJ 31
7500 HOLSTEBRO

W. Toxvig

Trade	Berufsbezeichnung	Désignation de profession
Autoelektronikere Auto electrician Kfz-Elektroniker Electromécanicien d'automobiles		Finnmekaniker/fremstilling Precision mechanic/production Feinmechaniker/Herstellung Mécanicien de précision/production
Automatikmekaniker Automatics mechanic Mess- und Regelmechaniker Mécanicien-réparateur d'automatique		Finnmekaniker/låseteknik Precision mechanic/lock technology Feinmechaniker/Schließtechnik Mécanicien de précision/serrurerie
Automekaniker Motor mechanic Kraftfahrzeugmechaniker Mécanicien-réparateur d'automobiles		Finnmekaniker/våbenmekaniker Precision engineer/Armourer Feinmechaniker/Waffenmechaniker Mécanicien de précision/Mécanicien de l'armurerie
Bedagsmed Farrier Hufschmied Maréchal-ferrant		Flymekaniker Aircraft mechanic Flugzeugmechaniker Mécanicien d'avions
Bestikølvsmed Cutlery silversmith Bestiksilberschmied Orfèvre en coquet argent		Fraser Milling-machine operator Fräser Fraiscur
Bygnings- og landbrugsmed Construction and agricultural smith Bau- und Landwirtschaftsschlosser Forgeron spécialisé en bâtiments et en machines agricoles		Grøvsmed Blacksmith Grobschmied Fogeron
Bådebygger (plast) Boatbuilder (plastic) Bootsbauer (Kunststoff) Constructeur d'embarcations (mat. plastique)		Guldsmed Goldsmith Goldschmied Orfèvre
Bådebygger (træ) Boatbuilder (wood) Bootsbauer (Holz) Constructeur d'embarcations (bois)		Gørtler Brass moulder Güttler Fondeur de laiton
Ciseler Chiseller Ziselur Ciselleur		Gørtler/armatur Brass moulder fittings Armaturgüttler Fondeur de laiton armature
Cykelmekaniker Bicycle mechanic Fahrradmechaniker Mécanicien-réparateur bicyclettes		Håndformere Hand moulder Handformer Mouleur manuel
Datamekaniker Computer mechanic Datenmechaniker Mécanicien-réparateur d'équipement informatique		Industrimekaniker Industrial mechanic Industriemechaniker Mécanicien des industries
Drejer Turner Dreher Tourneur		Industriformere Industry moulder Industrieformer Mouleur d'industrie
Elektronikere Electrical mechanic Elektroniker Electromécanicien		Industrirørsmed Industrial pipe fitter Industriroherschlosser Plombier industrielle
Elektronikmekaniker Electronics mechanic Elektronikmechaniker Mécanicien-Electronicien		Industriertechnikmekaniker Industrial technology mechanic Industrietechnikmechaniker Mécanicien réparateur spécialisé en technique industrielle
Entreprenørmaskinmekaniker Contractors' machinery mechanic Baumachinenmechaniker Mécanicien-réparateur matériel d'entrepreneur		Jern- og metallsliber Iron and metal polisher Eisen- und Metallschleifer Polisseur de fer et de métaux

Carsten Johansens svendebrev fra 1997.
 Rustfast klejnsmed.

Cykelsmeden i Tvis

Carsten Johansen er gift med Lisi Torkkel Jeppesen, barnebarn af Herdis og Karl Jeppesen (Karl Skomager) i Tvis. De har sønnen Max, der ud over sit faste arbejde hos Tvis Køkkener driver forretning med reparation af knallerter, APV og cykler. Dette sker på adressen Hovedgaden 4.

Cykelsmeden i Tvis

Alt i reparationer – tilbehør og reservedele til *din cykel.*
Åbningstider: Mandag og onsdag kl. 15-18

Max Cykler · Hovedgaden 4, Tvis · Tlf. 20 81 01 61

RUSTFRI EXPERTEN · Smeden Tvis

- Alle smede- & maskinserviceopgaver for industri, landbrug & private
- Certifikat-svejsning · Rør-montage · Stål-konstruktioner
- Specialopgaver i rustfri · Montage & service af industrimaskiner

v/ Carsten Johansen · Hovedgaden 4 · Tvis · 7500 Holstebro
Telefon 20 81 01 61 · www.rustfri-experten.dk

Lisi Jeppesen fører momsregnskab og skriver og udsender regninger. Hun har desuden været kunder behjælpelig i de perioder hvor Carsten har været på monteringsopgaver.

Lisi Torkkel Jeppesen og Carsten Johansen.

Maskinværkstedet

Carsten Johansen overtog et veludstyret værksted, og han valgte efterfølgende at rydde ud i varelageret og maskinparken og i et vist omfang supplere med nye maskiner der har kunnet anvendes i den rustfri produktion.

Carsten Johansen har påbegyndt renovering af en del af værkstedsbygningen med henblik på anden anvendelse. Der vil dog fortsat være plads til at drive cykelværkstedet videre.

Fælles firmalogo.

Metaldrejebænk.

Carsten Johansen har fået godkendt "Tvis Smeden" som praktiksted for uddannelse af lærlinge, men har valgt ikke at ansætte lærlinge, da han selv har været så meget væk fra værkstedet.

CO2-svejser med udsugning.

Metalpresser.

Delvis lukning af firmaet

På grund af helbredsmæssige problemer (svejse-lunger) besluttede Carsten Johansen i maj 2018 formelt at nedlægge firmaet. Sønnen Max vil fortsat kunne benytte værkstedet til cykelforretning under eget CVR-nummer.

Max Johansen – Max Cykler.

Hovedgaden 4 i 2018.

Referencer:

Lisi Torkkel Jeppesen
Carsten Johansen
Udklip fra Holstebro Dagblad.

Tvis, december 2018.
Mai Møller Pedersen.
Svend Svendsen.